$f - 0 = 1 - 3$

Issued on 26-10-1964

Volume : IX

No. 1

6th July, 1964
(Monday)

15th Ashadh,
1886 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Pages

Written Answers to Questions 1 - 52

Business of the House 52 - 54

The
Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

Ninth day of the Fourth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 6th July, 1964

The House met at Half past Eight of the Clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

REMISSION APPLICATIONS FROM THE RYOTS

141—

*924 (4382) Q.—*Sri S. Vemayya* (*Buchireddipalem*) :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

Whether the Government have fixed a time-limit for the submission of remission applications by the ryots to the Government?

The Minister for Revenue (*Sri N. RamachandraReddy*): The answer is in the affirmative.

శ్రీ ఎస్ వేమయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ టైమ్ లిమిట్ ఫిక్సుచేసినట్లు చెబుతున్నారు. మరి టైమ్ లిమిట్ ఎప్పుడో తెలియక, దరఖాస్తులు సకాలంలో పెట్టక పోయినందువల్ల, కర్ణాలమీదనే ఆధారపడి ఏదైనా రెమిషన్ వస్తే రావడం జరుగుతున్నది కాని దీనికి ఏవిధమైన స్పెసిఫిక్ టైమ్స్ తహశీల్ దారుకుగాని, ఆర్ డి ఓ.కు గాని లిమిట్ ఉంటే అది అందరకు కూడ తెలిసే రకంగా ఇప్పుడు చేస్తారా ? మరి ఎప్పుడు ఏ విధంగా టైమ్ ఫిక్సు చేశారో తెలవిస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— ఆ టైమ్ కలెక్టర్ ఫిక్సు చేస్తారండి, ఆ ప్రాంతంలో హార్వెస్టింగ్ సీజన్ అవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని [illegible]

చేస్తారు. ఆ క్లైమ్‌తోగానే రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్ నుంచి హైయ్యర్ ఆఫీసర్ దగ్గర ఈ అప్లికేషన్ను పెట్టుకోవలసిన అవసరం ఉంటుంది.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య :— క్లైమ్ లిమిట్ కలెక్టర్ ఫిక్సు చేస్తారని నెల విస్తున్నారు కాని ఇప్పటివరకు నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ క్లైమ్ లిమిట్సు ఫిక్సు చేసినట్లుగాని కలెక్టరు తెలియజేసినట్లుగాని ఎవరికీ కూడ తెలియడంలేదు. కాని ఇప్పటికైనా కూడ దానియొక్క జి. ఓ. గాని ఆ క్లైమ్ లిమిట్సు ఈ విధంగా, ఈ విధంగా ఉంటాయని పబ్లిష్‌చేసి రైతులకు తెలియజేసినట్లయితే కమిషన్ అర్జీలు, దరఖాస్తులు సకాలంలో పెట్టుకుంటారు దానివల్ల వాళ్ళకేదైనా ఫలితం లభిస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— క్లైమ్ లిమిట్ ఫిక్సు అవ్ చేస్తున్నారని ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ ఉన్నదండి. ఒకవేళ లేనట్లయితే అన్ని క్రాప్సుకు, డిఫరెంట్ క్రాప్సుకు డిఫరెంట్ డేట్సు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు డిఫరెంట్ డిస్ట్రిక్ట్సులో అక్కడ సీజనల్ కండిషన్సు, అక్కడ క్రాప్ హార్వెస్టింగ్ పద్ధతిని-బట్టి స్పెసిఫిక్‌గా నోటిఫై చేయాలంటే పేపర్సులోకూడ పబ్లిష్ చేయిస్తాము; అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య :— అధ్యక్షా, ఈ కమిషన్సు, ఈ దరఖాస్తులేమో సకాలంలో విచారింపబడవు కాని కరణంగారు, గ్రామాధికారులు వేసినటువంటి ఆ ఈల్డ్స్‌నుబట్టి కమిషనులు రావడం జరుగుతున్నది. పెట్టిన దరఖాస్తులు సకాలంలో ఇదిగో కమిషన్ అర్జీలు ఇంతకాలంలో పెట్టాలి, ఫలానాప్పుడు పెట్టాలి ఆ పెట్టిన తరువాత అర్జీ రాగానే ఇంతకాలంలో దానిని ఎన్‌క్వయిరీచేసి తేలుస్తామని స్పష్టంగా తెలియజేసేరకంగా ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— పంపిస్తామని మనవిచేశాను.

శ్రీ ఎమ్. లక్ష్మణస్వామి (కంకిపాడు) :— ఈ [redacted] లిమిట్ అనేది సీజన్సునుబట్టి డిస్ట్రిక్ట్సువారిగా ఉంటుందని చెప్పారు. వర్మనెంటుగా ప్రతి సంవత్సరం ఒకే డేట్ ఉంటుందో, లేకపోతే ఈ సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరం [redacted] ఉంటుందో తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— సంవత్సరం సంవత్సరం మారదండి. క్రాప్ పాట్రన్‌బట్టి ఉంటుంది. కనుక ఆ క్రాప్సుకు ఏవిధంగా, ఏయే క్రాప్సు వేస్తే ఆ విధంగా డేట్సు ఉంటాయి కనుక చాంట్లో ఏమీ ఇబ్బంది ఉండదు.

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి (పర్చూరు) :— అధ్యక్షా, ఈ కమిషన్ విషయంలో ఈ లిస్టులు ఎట్లాగ ప్రిపేర్ చేస్తున్నది అక్కడ రైతాంగానికి తెలియడంలేదు

అందువల్ల ఇదివరకు కూడ అసెంబ్లీలో చర్చించడం జరిగింది. గ్రామాలలో చావడి దగ్గరకు కరణంగారికి ఎప్పుడైతే లిస్టు వచ్చిందో అప్పుడు కనక పబ్లిష్ చేసినట్లయితే మంచిది. గ్రామస్థులు అప్లికేషన్లు పెట్టుకోవడానికి కొంత డబ్బు మనకు రెమిషన్ ఇచ్చారనికూడ తెలుసుకోవడానికి కూడ వీలులేకుండా పోతున్నది. దానికి ఏదైనా ఈ ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— రెమిషన్లు ఇక్కడ నుంచి గ్రాంట్ అయిన తరువాత కలెక్టర్సుకు పోతున్నాయి. కలెక్టర్సు మరల తహశీల్దార్సుకు పంపిస్తున్నారు, తహశీల్దార్సు విలేజస్‌కు పంపిస్తున్నారు

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (నుల్తానాబాద్):— అధ్యక్షా, మనదగ్గర ఇప్పుడు పెద్దవారి, చిన్నవారి అని రెండుతీరుల వరులు ఉంటాయి. ఆ రెండింటి మధ్య వ్యత్యాసం 25, నెల రోజుల వ్యత్యాసం ఉంటుంది అయితే రెండింటికీ ఒకే డేట్ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అంతవరకు చిన్నవరుల కోతలైపోతే మరి వాళ్ళకు మాఫీ దొరకదు; పైరులు లేవని చెబుతారు. అందువల్ల చిన్నవరులకు పెద్దవరులకు వేరువేరుగా డేట్సు ఏర్పాటు చేస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy:— There is discretion to the Collector and he will take notice of this difference in the various classes and he will notify the dates accordingly.

శ్రీ వి సత్యనారాయణ (వెనుగొండ).— అధ్యక్షా ఈ రిస్తు మాఫీ సందర్భంలో ఈ డేట్సు చాల ప్రాక్టికల్ డిఫికల్టీ రైతాంగానికి వస్తున్నమాట వాస్తవం. ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారు అందరికీ తెలిసేటట్లుగా ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. అందుచేత ఇకనుంచి పత్రికా ముఖంగా ప్రకటన చేసేటటువంటి హామీ ప్రభుత్వం ఇస్తే దానితో చాల ప్రాబ్లమ్స్ సాల్వ్ అవుతాయని అనుకుంటాను. ఆ రకంగా చేస్తారండి ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— అదే మనవి చేశానండి. కలెక్టర్సు నోటిఫై చేస్తూవే ఉన్నారు అక్కడ కాకపోతే పత్రికలలో ఇక్కడనుంచి ఇవ్వడానికి అభ్యంతరంలేదు. అది చేయిస్తామని మనవి చేస్తాను.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య: — అధ్యక్షా, ఈ రెమిషన్, జనరల్ రెమిషన్ తీసుకున్నప్పుడు యీల్డు 0—2—0 కు లోపు ఉంటేనే ఫుల్ రెమిషన్ ఇస్తున్నారు మరి ఇడి. ఈ 0—2—0 అనేవిషయం ఎన్నో సంవత్సరాలక్రిందట బోర్డు స్టాండింగ్ ఆర్డర్స్‌లో ఫిక్సుచేసి ఉన్నది. ఇవన్నీకూడ ఈ రూల్సు ఈ రెమిషన్ మొన్న వీటో [illegible]

రెమిషన్సు మాదిరిగానే దీనిని మరోసారి పునరాలోచనచేసి ఈ రూల్సు ఏవిధంగా యిాల్డు మార్చవచ్చునేది చర్చించి దానిని ఏమైనా పెంచడానికి వీలవుతుందేమో చూస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— బోర్డు స్టాండింగ్ ఆర్డర్సు ఉన్నప్పటికి ఈ మధ్యన కూడ పునరాలోచన జరిగినది. తరువాత స్పెషల్ రెమిషన్ రూల్సు కూడ ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. ఒక ప్రాంతంలో క్రాప్సు ఫెయిల్ అయినాయి అన్నప్పుడు స్పెషల్ రెమిషన్‌రూల్సు ఎప్లయి చేయబడతాయి.

శ్రీ వి. కె ఆదినారాయణరెడ్డి (గూటీ):— ఈ రెమిషన్ యిచ్చిన పరిస్థితులలో ఆ రెమిషన్ ఇచ్చినది రైతులకు తెలియడంలేదు. 69 వ ఫసలీలో ఇచ్చినటువంటి రెమిషన్ ప్రభుత్వం 62, 73 ఫసలీలలో ప్రకటించడంబట్టి అప్పటికే మొత్తం వసూలుచేసి ఇది అంతా నిత్యం సాగుతున్నది అందుకోసం రెమిషన్ ఇచ్చిన సంవత్సరం ఎప్పుడూ రైతులకు ముట్టలేదు దీనికి కారణం ఏమిటో కాస్త విచారిస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి: [illegible] కలెక్టర్సు సాధారణంగా స్టే ఆర్డర్సు ఇస్తున్నారండి. పిస్తులు వసూలు చేయడం లేదు. ఒకవేళ వసూలు చేయబడినట్లయితే ప్రభుత్వం వాటిని రెమిషన్ యిచ్చిన తరువాత మరల వచ్చే సంవత్సరానికి ఎడ్జస్టు చేయబడుతున్నాయి.

శ్రీ కె గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :— ఈ రెమిషన్లకోసం అప్లికేషన్సు పెట్టడం అనేటటువంటి ఆచారం మాజీ ఎస్టేటు ప్రాంతంలో లేదు. కాబట్టి దానిని గెజిట్‌లో నోటిఫై చేయడం లేకపోతే పత్రికలలో ప్రకటించడం చేస్తే సరిపోదు కాబట్టి వాటిని గ్రామాలలో టాంటాం వేయించేటటువంటి పద్ధతి ప్రభుత్వం చేపడుతుందా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ఇదివరకు ఉత్తర్వులు ఉండనే ఉన్నాయండి. విలేజ్ ఆఫీసర్సుకు కూడ అందరకు ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఉన్నాయి ఆ విలేజ్ ఆఫీసర్సు దగ్గరకు వెళ్ళి లేకుంటే ఆ ఇన్‌స్ట్రక్షన్ తీసుకున్నట్లయితే రైతులకు తెలిసిపోతుంది. లేకుంటే పత్రికలలో ప్రచురణ చేస్తామన్నాము దానిని చూచి గుర్తించినా తెలిసిపోతుంది.

Mr. Speaker:— Questions Nos 153 to 158 will be taken up now as the Minister says he has got some urgent work.

(Question No. 153 was taken up and Questions Nos. 142 to 152 were taken up later on.)

MARKET YARDS IN KRISHNA DISTRICT

153—

*856 (4097) Q.—*Sri P. Bapaiah (Tiruvur)*:–Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the number of Market yards functioning at present in Krishna District; and

(b) whether there is any proposal to construct market yards in each of the Taluk Headquarters in the Krishna District either by the District Market Committee or by the Government?

The Minister for Agriculture (Sri A. Balarami Reddy):–(a) One at Jaggayapet in Krishna District.

(b) The answer is in the negative.

శ్రీ వి. బాపయ్య :— అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం కొత్తగా కొన్నిచోట్ల కృష్ణా జిల్లాలో ఈ మార్కెట్ యార్డ్సు ఏర్పాటుచేయాలనే ఆలోచన ఉన్నట్లుగా, కలెక్టరుగారు కొన్నిచోట్ల యార్డ్సు ఎక్కడైతే అభ్యం అవుతాయో వానినికూడ విచారిస్తున్నట్లు మాకు తెలిసినటువంటి ఆ విషయం ఏమన్నా ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నదాండి.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఇన్ రెగ్యులేటెడ్ మార్కెట్స్ బిల్ ఒకటి ఇక్కడ ఎసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉంది. లా డిపార్టుమెంటువారు దానిని స్క్రూటినైజ్ చేస్తున్నారు. ఆ బిల్లు పాస్ కాగానే కొత్త సెంటర్లలోకూడ ఈ మార్కెట్ కమిటీస్‌ను ఏర్పాటు చేసేదానికి, ఇప్పుడు ప్రస్తుతం తెలంగాణాలో ఉండే ప్రకారం ఆంధ్రలో వీర్పాటు చేసేదానికి ప్రయత్నం చేస్తామండి.

శ్రీ [illegible] (సత్తెనపల్లి):—ఇన్ రెగ్యులేటెడ్ మార్కెట్స్ బిల్ ఇదివరకు వచ్చినది మళ్ళీ ఎందువల్ల ఇన్‌ట్రడ్యూస్ చేయకుండా చేశారు. దానికి మార్పులు ఏమన్నా చేయాలనుకుంటున్నారా? ఏ మాదిరి మార్పులు చేయాలనుకుంటున్నారు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— దీనిని ఇక్కడ ప్రవేశపెట్టేముమ్ము లా కమిషన్ వాళ్ళు పరిశీలన చేయాలని చెప్పినారు. ఎందుకంటే గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారి కంకదెన్సుకూడ కావలసి ఉన్నట్లుగా ఉంది. కాబట్టి ఆలశ్యం అయింది. రాబోయే సమావేశంలో తప్పక ఇన్‌ట్రడ్యూస్ చేసేదానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— లా కమిషన్ అన్నారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు కంకరెన్సుకు వ్రాశారా? వ్రాస్తే వారు ఏమి జవాబు రాశారు? ఏయే పాయింట్లమీద కంకరెన్సు కావలసి వచ్చింది?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అటువంటిది ఏమి లేదండి. ఇప్పుడు లా కమిషన్ వారు చూసి, ఈ బిల్లు బాగానే ఉంది అన్నారు. మన లా డిపార్టుమెంటువారు ఎగ్జామిన్ చేస్తున్నారు. ఇది పూర్తి కాగానే మరి ఢిల్లీకి పంపించి వారి కంకరెన్సు తెప్పించి ఇక్కడ ఇంట్రడ్యూస్ చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి:—అధ్యక్షా, ఇక్కడ సమాధానంలో ఒకే యార్డు కట్టామని ఉంది కృష్ణా జిల్లాలో. ఈ బిల్లు వచ్చినప్పుడుకూడ అక్కడ కట్టవలసిన మార్కెట్ యార్డ్సు కట్టనిదే ఏది కూడ అక్కడ కంపల్సరీ మార్కెటింగ్ పెట్టడానికి వీలులేదు కాబట్టి, ఇంకా ఎన్ని పెట్టాలని థర్డ్ ప్లాన్‌లో ఆలోచిస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఎన్ని పెట్టబోతున్నారు ఈ సంవత్సరంలో?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అధ్యక్షా, మార్కెట్లు పెట్టేది కాదు ముందు. ఈ బిల్లు పాస్ కాగానే ముఖ్యమైనటువంటి కేంద్రాలలో మార్కెట్ కమిటీస్ ఏర్పాటు చేస్తాము. ఆ కమిటీస్ వారు అక్కడ లాండ్ ఎక్విజిషన్ కన్వేయన్సు తయారు చేసి అక్కడ బిల్డింగ్స్ వగైరా కట్టేదానికి ప్రయత్నం చేస్తారు.

శ్రీ వి. పాపయ్య:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు అన్ని జిల్లాలలో మార్కెటింగ్ సొసైటీస్ పని చేస్తున్నాయాండి? లేక మార్కెటింగ్ సొసైటీస్‌ను లిక్విడేట్ చేశారా? సెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి:— అధ్యక్షా, దీనికి రెండు రకాలు ఉన్నవి మన రాష్ట్రంలో. 1. మద్రాస్ కమర్షియల్ క్రాప్సు మార్కెటింగ్ అని చెప్పి మద్రాస్ కమర్షియల్ క్రాప్సు మార్కెటింగ్ ఆక్టుక్రింద పని చేస్తున్నాయి ఆంధ్ర పరియాలో మార్కెటింగు కమిటీస్ దానికి కలెక్టర్ అధ్యక్షుడు. జిల్లాకు అంతకు ఒకే కమిటీ ఉంది. ఇక్కడ తెలంగాణాలో అట్లాకాదు అధ్యక్షా; ప్రతి కేంద్రంలోకూడ ఒక మార్కెటు కమిటీ ఉంది. ఇది చాల కమోడిటీస్‌కు ఉపయోగపడుతుంది. రైతులకుకూడ బాగ అనుకూలంగా ఉన్నదనేటటువంటి అభిప్రాయముతో ఈ బిల్లును ఈ హైదరాబాదులో ఉండే పద్ధతి ఇతర రాష్ట్రాలలోకూడ ప్రవేశపెట్టినాము. ఇది మంచిదనిచెప్పి. ఇది ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ఎక్స్టెండ్ చేయాలని కూడ ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అధ్యక్షా, ఇన్ రెగ్యులేటెడ్ మార్కెట్సు బిల్లు తయారవుతున్నది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం):—ఇదివరకు దీనిని ఎక్స్టెండ్ చేస్తామని చెప్పి సెలెక్టు కమిటీ వేయడం, రిపోర్టు రావడం అయిపోయిందండి. ఇదివరకు ఒక

పారి పెలెక్ట్ కమిటీ వేయడం, టూర్ చేయడం, రిపోర్టు తయారుచేయడం జరిగింది. కాని అది చాల డిలే అవుతున్నది. దానివల్ల ఏమిటంటే చాల గూడ్సు మార్కెటు లోకి రాకుండానే బయట వ్యాపారం జరుగుతున్నది. అందుకని ఈ బిల్లును డిలే జరక్కుండా చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందాండి?

మిస్టర్ స్పీకర్:— చెప్పారు నెక్స్ట్ మీటింగులో చేస్తామని.

(శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— వచ్చే సమావేశంలో తీసుకొని వచ్చేదానికి ప్రయత్నం చేస్తామండి. తప్పక తీసుకొని వస్తాము

EXPORT OF GHEE

154—

*901 (4279) Q —*Sri P. Rajgopal Naidu (Put by Sri S. Vemayya)*:- Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state·

(a) the amount of Ghee exported from our State during 1963-64;

(b) the amount realised due to the export; and

(c) the number of centres established for grading the Ghee in the State?

Sri A. Balarami Reddy:- 44,580-90 quintals.

(b) Rs. 2.62 crores.

(c) One Ghee Grading Laboratory at Muddanur in Cuddapah District.

(శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:— ఈ Centres కడపలో అన్నారు. ఇంకా 2, 3 చోట్ల ఇవి establish చేసేదానికి వీలు అవుతుందా? రెండవది ఈ export ఏయే ప్రదేశాలకు, ఇతర States కు, ఇతర Countries కు చేయబోతున్నారు? చేస్తే, ఏయే Countries నుంచి, ఏయే ప్రదేశాలనుంచి మనకు ఎంత వచ్చింది?

(శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ప్రస్తుతము ఒకటే Ghee Trading Centre ఉన్నది, కడప జిల్లాలో. 1964-65 సంవత్సరంలో నామర్లకోటలో ఒకటి, విజయవాడలో ఒకటి పెట్టేదానికి ప్రయత్నం చేస్తూన్నాము. ఇది ఇతర దేశాలకుకాదు. కలకత్తా, ఢిల్లీ, లక్నో, పలాస్‌పూర్, దయిపూర్, బ్రదా, ఈ ప్రాంతాలకు export చేస్తున్నాము, దానివల్ల 2 కోట్లు, రెండులక్షలు రూపాయలు మన కాష్టానికి వస్తున్నది.

(శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— గుంటూరు నుంచి ghee ఎక్కువ export అవు తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. కనుక గుంటూరులో ఆ centre ఎందుకు open చేయ కూడదండి ?

(శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—విజయవాడలో ఉంటే, గుంటూరు, పశ్చిమ గోదా వరి, క్రిష్ణా ఈ districts అన్నిటికి అది centre గా ఉంటుందని విజయవాడలో పెట్టేదానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

(శ్రీ యం. లక్ష్మణస్వామి:—ఈ ghee చెడిపోకుండా భద్రపరచడానికి ఏమైనా ఏర్పాట్లు ఉన్నాయా ?

(శ్రీ ఎ. బలరామరెడ్డి:— అది చెడిపోకుండా చూడటానికి ఇప్పుడు ఉండే ghee లో fat content వగైరా పరిశీలన చేయబడుతుంది. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రం లో ముఖ్యంగా అనేకమంది authorised packers ఉన్నారు. వాళ్లు కాకుండా చిన్నచిన్న వాళ్ళకు అవకాశాలు లేవు. అటువంటి వాళ్ళకు సహాయం చేసేదానికి centres ఎక్కువ ఉపయోగపడతాయి. దానివల్ల చిన్నవాళ్లకు కొంత మెచ్చుగా లాభము జరుగుతుంది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— గుంటూరులో ఇదివరకే దీనికి కావలసిన ఏర్పాటు చేస్తున్నామన్నారు. మరి అది విజయవాడకు మార్చే పరిస్థితి ఎందువల్ల వచ్చింది ? పైగా world market కు గుంటూరు ప్రధానంగా ghee కి ఉంటు న్నది. అందువల్ల గుంటూరులో కూడా ఒక centre ఏర్పాటు చేస్తారా ?

(శ్రీ ఎ. బలరామరెడ్డి:— అది ఇప్పుడు సాధ్యంకాదు. తరువాత కావలసివస్తే చూడవలసిందే, ఇప్పుడు విజయవాడలోను, సామలకోటలోను పెట్టడానికి ఏర్పాటు చేస్తున్నాము.

Sri T. Balakrishnaiah (*Satyavedu*):- May I know whether the Government is supplying ghee to all the Co-operative Societies, since the ghee supplied in the private concerns is not pure ghee ?

Sri A. Balarami Reddy:- Government is not dealing in ghee, Sir.

Mr. Speaker :- Both the questions 155 to 156 can be taken up together.

Sri P. Rajagopal Naidu:- These are two distinct questions, Sir.

Mr. Speaker :- They are both dealing with animal husbandary.

Sri P. Rajagopal Naidu:- Even then, one is with regard to the propoganda and the other with regard to training.

ADVANCE TRAINING TO OFFICERS OF ANIMAL HUSBANDRY DEPARTMENT

156—

*913 (4293) Q.— *Sri P. Rajagopal Naidu (Tavanampalle)*:- Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether any officers employed in the Animal Husbandry Department are going to be deputed for advance training in and outside India during 1964-65; and

(b) if so, the number of officers selected and the nature of training proposed to be provided ?

Sri A. Balarami Reddy:- (a) Yes, Sir.

(b) *Training Abroad*:- Ten. Four of them for training in U.S.A. in the subjects of Animal Nutrition, Clinical Pathology, Livestock Marketing, Poultry Husbandry and the remaining six in Australia in the subjects of Sheep Diseases, Pork Technology, Swine Husbandary, Careass Utilisation, Manufacture of Biological products and Animal Husbandary Intension.

(ii) *In India*.- Five. Four of them for training in Artificial Insemination, and Physiopathology of Reproduction for two months at the National Dairy Research Institute, Bangalore, and the remaining one for Refresher course in Physiology for six weeks at the Indian Veterinary Research Institute, Izatnagar.

PROPAGANDA UNITS IN ANIMAL HUSBANDRY DEPARTMENT.

155—

*911 (4291) Q. — *Sri P. Rajagopal Naidu*:— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to establish propaganda units in Animal Husbandry Department, and

(b) if so, when they are going to be established?

Sri A. Balarami Reddy:— (a) Yes, Sir.

(b) One at Hyderabad which is attached to the Animal Husbandry Department and the other at Vijayawada, attached to integrated Milk Project have already been established.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఈ propaganda ఏయే subjects మీద చేస్తారండి?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— Dairy development పైన ఆధునిక పద్ధతులలో ఈ dairies ను ప్రవేశ పెట్టటానికి ప్రచారం చేస్తారు.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— Books ఏమైనా publish చేశారా అండి ఈ విషయంలో?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— విజయవాడ కేంద్రంవారు ఒక magazine publish చేస్తున్నారు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— ఈ dairy farming మీద చేసే propaganda towns లో చేస్తున్నారా, పల్లెటూళ్ళలో చేస్తున్నారా? పల్లెటూళ్లకువచ్చి అక్కడ దానికి తగినటువంటి ప్రోత్సాహం ఇచ్చినట్లుగా ఎక్కడా కన్పడడంలేదు.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— పల్లెటూళ్లలో అన్ని కేంద్రాలలోను అక్కడ films వగైరా exhibit చేసి modern పద్ధతులలో రైతులు dairy లో develop చేసే దానికి అనుకూలంగా ప్రచారం చేస్తున్నారు. ముఖ్యంగా పల్లెలలో చేయాలనే దీని ఉద్దేశము.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు (ఎలూరు):— ఈ ప్రచారము ఇంగ్లీషులో చేస్తున్నారా, తెలుగులో చేస్తున్నారో ఈ officers గ్రామాలకు వెళ్ళినప్పుడు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:– గ్రామాలలో తెలుగులోనే చేస్తున్నారని అభిప్రాయ పడుతున్నాను.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి:– ఈ రెండు కేంద్రాలకు సంవత్సరానికి అవు తున్న ఖర్చు ఎంతండి ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:– ఒక సగము ఏమో గోసంవర్ధన వారు మనకు subsidy ఇస్తున్నారు—12,500 రూపాయలు. మనము ఇంచుమించు అంత ఖర్చు పెట్టి ఈ ప్రచారం సాగిస్తున్నాము. ఇంకొకటి, integrated milk project అనే టటువంటిది గౌరవ సభ్యులందరికి తెలిసిందే దాని ద్వారా హైదరాబాదులో ఒక కేంద్రం పెట్టి ఇక్కడ చుట్టుప్రక్కల ఉండేటటువంటి ప్రాంతాలకు ప్రచారం చేస్తు న్నారు.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి:– ఈ రెండు కేంద్రాలలో ఉండేటటువంటి ప్రచార కులు ఏయే areas లో తిరగవలసి యుంటుంది. ఆ area of operation ఏమైనా ఉన్నదా అండి ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:– Area of operation అని ఏమీలేదండి. వీలైనంత వరకు చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలకు పోయి అక్కడ ప్రచారం చేయవలెనని.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:– విదేశాలకు training పంపించే విషయంలో మరి ఎవరెవరిని పంపించారు? ఏ basis మీద విదేశాలకు పంపించేదానికి candidatesను select చేస్తున్నారో తెలియిస్తారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:– అది next question. అది కూడా చెప్పమంటే చెప్పుతాము.

Mr. Speaker:– Not necessary.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ:– ఇప్పుడు ఈ ప్రచారం చేయడం నిమిత్తం, కొంత డబ్బు కూడా ఖర్చు పెట్టారని తెలుస్తుంది మంత్రిగారి సమాధానాన్ని బట్టి. ఇది వరకు మన ఈ రెండు ప్రచారక కేంద్రాలవారు ఎన్ని గ్రామాలలో ప్రచారం చేశారో ఆ dates ఏమైనా ఉన్నదా?

శ్రీ వి. బలరామిరెడ్డి:— ఆ data ఏమీలేదు Separate question వేస్తే తెప్పిస్తాను.

Mr. Speaker: Then question No. 157.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— 156 మీద ఏమీ supplementaries వేయ లేదండి ఇంకా.

Mr. Speaker: The answer has already been read— Vemayya wanted to Know the basis on which people are deputed to foreign countries.

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి:—Government of India వారు మనకు ప్రాస్తారు. ఏయే subjects పైన ఎంత మందిని మనము పంపించగలుగుతామని, ఆ పేర్లు పంపించవలసిందని రాష్ట్రంతో Chief Secretary గారి అధ్యక్షతను ఒక కమిటీ ఉన్నది దానిలో Chief Secretary, Agriculture Department, and the Departmental Head సభ్యులుగా ఉంటారు. వారు ముగ్గురు సమావేశమై అర్హతగలిగినటువంటి candidates యొక్క అన్ని వివరాలను పరిశీలించి select చేస్తారు. వాళ్ళు select చేసిన పేర్లను ప్రభుత్వము మంజూరుచేసి ఢిల్లీ ప్రభుత్వానికి పంపుతుంది. Final selection ఢిల్లీ ప్రభుత్వము చేస్తుంది.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— ప్రొసీజరు చెప్పారు; బేసిస్ చెప్పండి. ఏ బేసిస్ మీద సెలెక్టుచేశారు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ఒక కమిటీ contsitute చేసి ఉన్నాము. ఇండియా గవర్నమెంటు వారు ఫలానా సబ్జెక్ట్స్‌లో ఇంతమంది కావాలని ప్రాస్తారు, అప్పుడు మన కమిటీ వారు, దానికి అర్హతగల వారిని—Confidential reports performance అవన్నీ పరీక్షచేసి సెలెక్టుచేస్తారు, 10 మందిని విదేశాలకు పంప డానికి ఈ సంవత్సరం నిర్ణయం తీసుకొన్నాము, U.S.A. కు 4 గురిని వారిపేర్లు.

Messrs. C.P. Dutt, Lecturer, Andhra Veterinary College, Tirupati.

,, J. Venkatanarayana.

,, V. Anjaneyulu, Asst. Research Officer, Gannavaram.

,, N.V. Bhaskar, Poultry Officer, Regional Poultry Centre Pattancheru.

ఆస్ట్రేలియాకు 6 గురిని పంపిస్తున్నాము—

Mr. Raja Ramamohan Roy, Asst. Research Officer, Nizamabad.

,, V. Ramana Reddy, Asst. Veterinary Officer, Nellore.

,, S. Krishnamurti, Gannavaram.

Mr. S. Sethuram, Kesarapalli.
,, N. Muniruddin, Research Officer.
,, K.V. Narayana, District Veterinary Officer, Guntur.

ఈ పది మందిని సెలెక్టుచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపాము.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:— ఆ కమిటీ వారు సెలెక్టు చేసేటప్పుడు ఏ బేసిస్ మీద, ఏ qualifications ఉన్న వారిని సెలెక్టు చేస్తారు.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—ఇండియా గవర్నమెంటు వారు ఫలానా Subjects లో కావాలని, ఫలానా qualifications ఉండాలని వ్రాస్తారు— ఆది దృష్టిలో పెట్టుకొని కమిటీ వారు పరిశీలన చేస్తారు?

శ్రీ విల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ):— qualifications కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు prescribe చేస్తే అవి దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇక్కడున్న వారి సీనియారిటీ ననుసరించి సెలెక్టు చేస్తున్నారా, లేదా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— సీనియారిటీ performance, confidential reports ఇవన్నీ చూస్తారు. చీఫ్ సెక్రటరీ అధ్యక్షతలో ఆ కమిటీని వేశాము— పొరపాట్లు జరగకూడదనే ఉద్దేశముతో వేశారు.

శ్రీ విల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— సీనియారిటీ బేసిస్ మీదనే సెలెక్టు చేశారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— సీనియారిటీగా ఉండేవారినే సెలెక్టు చేయాలని లేదు. వారి performance ముఖ్యం అటువంటి వారిని కూడ సెలెక్టు చేస్తారు.

శ్రీ విల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— సీనియారిటీ బేసిక్‌గా తీసుకొనకపోతే partiality కి ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుంది. ఎక్కువ కేసులలో సీనియారిటీకి ప్రాధాన్యత ఇస్తూ, ఎవరైనా ఎందుకూ పనికిరాడని Confidential reports లో ఉంటే తప్ప, సీనియారిటీకే ప్రాముఖ్యత ఇస్తారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— సీనియారిటీకి ప్రాముఖ్యత ఉంటుంది. కాని అంతకంటె performance ముఖ్యం.

శ్రీ వి. వీరేశ్వరరావు:— విదేశాల నుంచి ట్రైనింగు అయ్యి వచ్చిన వాడు తిరిగి ఆట్రైనింగుకు సంబంధించిన పోస్టులో నియమించబడకుండ మరొక పోస్టు

నియమింపబడటం జరుగుతోంది. ఇతర డిపార్టుమెంట్సులో కూడ జరుగుతోంది, వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటులో ఎక్కువ మంది ఉన్నారని అభిప్రాయం ఉన్నది.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ఏ సబ్జెక్టులో వారు ట్రైనింగు అవుతారో అటు వంటి దానిలోనే వారు నియమించబడతారు, అలా చేయలేదని చెప్పారు. అది నేను చూస్తాను. ఇప్పుడు చెప్పలేను.

శ్రీ వి రాజగోపాలనాయుడు:— రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రికమెండ్ చేసిన పేర్లు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఆమోదించిందా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— జె. వెంకటనారాయణ అనే ఆయనను తప్ప మిగతా 9 మందిని ఆమోదించారు.

శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య:— ఏ సబ్జెక్టు కొరకు ఇతర దేశాలకు ట్రైయినింగుకు పంపిస్తున్నారో, తిరిగి ఆ సబ్జెక్టుకు సంబంధించే ఇక్కడ నియమిస్తున్నారని అంటున్నారు. కాని ఇప్పుడున్న డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ బుల్లయ్యగారిని లైబ్రరీస్‌కు సంబంధించి స్పెషల్‌స్టడీ చేసి రావడానికి విదేశాలకు పంపారు, కాని ఆయన ఇప్పుడు లైబ్రరీస్‌కు సంబంధించిలేకుండా Education Depatment లో ఉన్నారు బాబా,—ఆర్కైవ్స్‌లో ట్రైనింగు అయితే ఆయనను తెచ్చి జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో కలెక్టరుగా వేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— అలా జరిగితే జరిగి ముండవచ్చుగాని ఈ డిపార్టుమెంటులో లేరంటున్నారు,

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— విదేశాలలో ట్రైనింగ్ అయి రిటరన్ అయిన తరువాత వారిని దానికి సంబంధించిన సబ్జెక్టులోనే నియమిస్తున్నారా లేక deviation ఉన్నదా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అనవసరంగా subject మారిస్తే లాభం ఉండదు. ఇద్దరు ట్రైనింగ్ అయివచ్చినప్పుడు వేకెన్సీ లేకపోతే అందులో సీనియర్‌గా ఉన్న వారినే ముందుతీసుకొని రెండవ వారిని తాత్కాలికముగా వేరే post లో నియమించవచ్చును. కావాలంటే వేరే ప్రశ్నవంపితే చెబుతాను.

MILK SUPPLY SCHEME FOR THE TWIN CITIES

157—

*915 (4296) Q.— *Sri P. Rajagopal Naidu* :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:—

(a) the money spent on Milk Supply Scheme for the twin cities of Hyderabad and Secunderabad during 1963-64; and

(b) the quantity of milk supplied per day through that scheme at present ?

Sri A. Balarami Reddy :— (a) Rs. 16,43,285-34 nP.

(b) 5,863 litres.

శ్రీ వి. రాజగోపాల నాయుడు:— ప్రస్తుతం సరఫరా చేస్తున్న పాలు, పోయిన సంవత్సరంకంటె ఎంత ఎక్కువ ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అట్లా చెప్పడం కష్టం. మనకు ఉన్నది – limited capacity Integrated milk project వస్తుందనే ఉద్దేశంతో దీనిని ఒక Pilot Project గా ఆరంభించాము. అక్కడ ఉండే పాశ్చరైజేషన్, కూలింగ్ ప్లాంట్ 6 వేల లీటర్లుకంటె మించని కెపాసిటీది ఉన్నది. అది extend చేయాలనే ఉద్దేశం లేదు. ఈ సంవత్సరం ఆఖరులో integrated project క్రింద 3, 4 చిల్లింగు సెంటర్లు ఇక్కడ, ఆదేవిధంగా విజయవాడ చుట్టుప్రక్కల 4 చిల్లింగు సెంటర్లు ఆరంభం కాబోతాయి కాబట్టి pilot scheme plant పెద్దదిచేసే ఉద్దేశం లేదు. Integrated project machinery రాబోతోంది.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:— హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు పట్టణాలలో సప్లయిచేసే పాలు, క్రీం తీసి సప్లయి చేయడం, మిల్క్‌పౌడరు పాలు కూడ సప్లయి చేయడం జరుగుతోంది. ఈ విధంగా ఎందుకు చేస్తున్నారు ? ఇట్లా జరగకుండ చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— ఇది pilot project. అక్కడ ఉండే కెపాసిటీ పరిమితమైనది. అందువల్ల అప్పుడప్పుడు milk powder కూడ lend చేసి సప్లయి చేయడం ఉన్నది. Integrated milk project, working order లోకి వచ్చిన తరువాత ఈ ఇబ్బందులు తొలగుతాయి.

MILK ADVISORY BOARD

158—

*916 (4297) Q. — *Sri P. Rajagopal Naidu* :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether there is any Milk Advisory Board in the State :

(b) if so, when it was constituted ; and

(c) the names of members of that Board?

Sri A. Balarami Reddy:— A statement is placed on the Table of the House.

Statement Placed on the Table of the House

(a) Yes, Sir.

(b) In July, 1961.

(c) *Official Members:*

1.	Minister for Agricultue	Chairman.
2.	Secretary (Agriculture)	Member.
3.	Secretary (Planning)	,,
4.	Secretary (Panchayat Raj)	,,
5.	Chief Engineer (General)	,,
6.	Director of Animal Husbandry	,,
7.	Director of Agriculture	,,
8.	Director of Public Health	,,
9.	Registrar of Co-op. Societies	,,
10.	Director of Medical Services	,,
11.	Municipal Commissioner, Hyderabad	,,
12.	Municipal Commissioner, Vijayawada	,,
13.	Milk Commissioner	Member Secretary.

Non-Official Members :

1. Srimathi Sangam Laxmibai, M.P., Hyderabad.
2. Sri Kistamachari, M.L.A., Sangareddy.
3. Sri Venigalla Satyanarayana Rao, M.L.C., Duggirala.

Milk Producers :

1. Sri V.R.H.G.K.M. Prasad, Rajah of Muktyala,
2. Sri Parvatneni Venkataratnam, Nusella village. Gudivada Taluq.

3. Sri Konda Gopala Reddy, President, Panchayat Samithi, Peddamangalaram, Chevella Taluq, Hyderabad Dist.

Consumer :

Col. K. N. Waghray, Basheerbagh, Hyderabad.

శ్రీ వి. రాజగోపాల నాయుడు :— Consumers representations ఎవరైనా ఉన్నారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—Official Members 13, non-official members 3, Milk-producers 3, Consumers-representative శ్రీ కె. ఎన్. వాగ్రీ, బషీర్ బాగ్, హైదరాబాదు—ఉన్నారు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— ఈ బోర్డు మీటింగు ఎన్నిసార్లు జరిగింది ? వారి decisions ఏమిటి ? వాటిని implement చేశారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— 62 సం॥లో 2 దఫాలు మీట్ అయినారు. 62-63 లో meet అవుతున్నారు. Milk-producers కు వివిధమైన price ఇవ్వాలి, Consumers కు వివిధమైన price కు ఇవ్వాలి, ఇంకా ఇతర ఇబ్బందులు పరిశీలిస్తూంటారు.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:— ఆ సలహా సంఘంలో మెంబర్లకు యోగ్యతలు ఏమిటి ? పాలు ఎక్కువ తాగాలనే యోగ్యత పెట్టారా ? లేక ఇకముందు పాలు తీసుకొనవలసిన అవసరం ఉన్నదని ఏర్పాటు చేశారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— పాలు ఎక్కువ తాగాలని కాదు, public కు serve చేయాలని వేస్తారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల):— Consumer నుంచి వసూలుచేసే ధరకు, ప్రభుత్వం కొనే పాల ధరకు తేడా ఎంత ఉన్నది ? లీటర్‌కు ఎంత తేడా ఉంటుంది ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— Administration charges మాత్రమే వేస్తారు. About 10 to 15 nP. per litre తేడా ఉండవచ్చు — ట్రాన్స్‌పోర్టు, కూలింగ్ చార్జెస్, డిస్ట్రిబ్యూట్ చార్జెస్ కలిపి షుమారు 15 పైసల తేడా ఉంటుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం: — 15 పైసలు దేనికి కలుపుతారు ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— 64 నయాపైసలకు రైతులనుంచి కొని 82 పైసలకు అమ్ముతున్నారని నా అభిప్రాయం. This is subject to correction.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— ఈ బోర్డువారు prices విషయం చర్చించటానికి meet అవడమేనా ఇంకేమైనా advice చేయడానికి అవకాశం ఉన్నదా? ఇంకేమైనా తీర్మానాలు చేశారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— డైరీ డెవలప్‌మెంటుకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలు చర్చిస్తారు. ముఖ్యమైనది price విషయం కాబట్టి చెప్పాను.

SOAP-NUTS IN NALLAMALLAI FORESTS.

337—

*1119 Q.— *Sri P. Subbaiah* (*Put by Sri K. Govinda Rao*):— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether any contract was given by the Forest Department for collection of soap-nuts in Nallamallai Forests to private parties during 1964-65; and

(b) if so, what are the terms of the contract?

Sri A. Balarami Reddy:— (a) The answer is in the affirmative.

(b) The terms of the contract are that the contractor has to collect and supply to the Forest Department, a quantity of 600 bags (each measuring 66 measures) of soap-nuts at the rate of Rs. 14/- per bag in Dornal, Markapur and Ganjivaripalli ranges of Giddalur Division during the season from March, 1964 to May, 64. The contractor is allowed to dispose of the soap-nuts collected over and above 600 bags, if any.

FOREST ARREARS.

338—

*823 (3852) Q.— *Sri A. Venkateswara Rao* (*Narasampet*):— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the total amount of dues outstanding as on 31st December, 1963 towards 'Forest Arrears'; and

(b) the amount of arrears recovered so far?

Sri A. Balarami Reddy:— (a) Rs. 54,26,587/-.

(b) Rs. 1,13,905/- recovered from 1-1-1964.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, ఈ ఎరియర్సు ఎంత కాలంనుండి వస్తున్నవి? పోయిన బడ్జెటు సెషనులో 18 కోట్ల రు.లు ఫారెస్ట్ ఎరియర్సు రావాలని చెప్పారు ఇప్పుడు 54 లక్షలే అంటున్నారు. ఈ వ్యత్యాసం ఎక్కడ వచ్చింది? ఈమధ్య దానినంతా వసూలు చేశారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ఈ ఎరియర్సు 1950 సంవత్సరంనుండి వస్తున్నవి. కొంతమంది చచ్చిపోయారు. కొంతమందికి ఆస్థులు లేవు. కొంతమంది పాకిస్థాన్‌కు వెళ్ళిపోయారు. ఈ చిక్కులు ఉన్నవి. అంతే కాకుండా హైకోర్టు 5 లక్షల మొత్తానికి స్టేఆర్డర్సు ఇచ్చారు. నేను చెప్పిన మొత్తములో 10 లక్షల రూపాయలు అప్పుడే కంట్రాక్టర్స్ దగ్గరనుండి వసూలు చేసినాము. అది అడ్జస్ట్‌మెంట్‌లో ఉన్నది కాబట్టి వసూలుచేసినట్లు ఇప్పుడు చూపించలేదు. యడ్వాన్స్ స్టేజ్ ఆఫ్ కలక్షన్‌లో 10 లక్షల రు లు ఉన్నది. బయటకు వెళ్ళినవారియొక్క, పాకిస్తాన్‌కు వెళ్ళినవారియొక్క ఎరియర్సు పోతుంది. హెచ్చుభాగం ఈ సంవత్సరం అంత్యంలోపల వసూలుచేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— 5 లక్షలు, 10 లక్షలు, 54 లక్షలకు ఎకౌంటు చెప్పారు ఆ మూడుకోట్ల బాకీలో మిగిలింది రైటాఫ్ చేశారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటుకు సంబరధించిన ఎరియర్సు గత సంవత్సరం 64 లక్షలు ఉండినది. 1-1-64 నాటికి 13 లక్షలు అని తేలింది. దానికి వివరాలు చెప్పాను. మూడు కోట్ల రూపాయిలు బకాయిలు ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో లేవండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇప్పుడు రైటాఫ్ చేసింది ఎంతో, కలెక్షన్ అయినదెంతో, ఎరియర్సు రావలసినవి ఎంతో, ఒకసారి ఆ లిస్టు ఇస్తారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— 1-1-64 వ తేదీకి నిల్వ 54 లక్షల 26 వేలు. రెండు మూడు నెలలనాటికి ఒక లక్ష చిల్లర వసూలు అయినది. 19 లక్షల రు.లు స్టేఆర్డర్సుక్రింద ఉన్నవి. హైకోర్టు స్టే ఆర్డర్సు 5 లక్షలు. గవర్న్‌మెంటు స్టే ఆర్డర్సు 14 లక్షలు. గవర్న్‌మెంటు స్టే ఆర్డర్సు 14 లక్షలకు దేనికు యిచ్చారని మీరు అడగవచ్చును. దీనిలో ఒక లిస్టులు దీపక్‌కి వచ్చింది. ఎవరయితే కూపే వాళ్ళు తీసినపుడు వాళ్ళు దానిని నకిలీదని మనవి చేసుకోకుండా ఆది విడిపించేసినట్లు

ఆ కూపన్ను అమ్మి, దాంట్లో వచ్చిన డబ్బు వాళ్ళకు రావలసిన బాకీ మొత్తంలో జమకట్టి మిగతావి వసూలు చేయాల్సిందని లా డిపార్ట్‌మెంటువారు మాకు సలహా ఇచ్చినారు. అలా చేయకపోతే కోర్టులో ఇది నిలవడని చెప్పినారు. లా డిపార్ట్‌మెంటు చెప్పిన ప్రకారం 14 లక్షలకు గవర్నమెంటు స్టే ఆర్డర్ ఇవ్వవలసివచ్చింది. ఈ 14 లక్షలలో 10–12 లక్షలు వసూలుచేయటం జరిగింది. ఆ ఎకౌంటు ఇంకా ఎడ్‌జస్టు చేయలేదు అందువల్ల ఆ 10 లక్షలు గురించి లెక్క చెప్పలేదు. 10 లక్షలు ఎడ్వాన్స్ స్టేజ్ కలెక్షన్‌లో ఉన్నది. అందువల్ల పెచ్చుభాగం కలెక్షన్ వసూలు చేసే ప్రయత్నములో ఉన్నాము. ఈ సంవత్సరాంతంలోపల దీనిని వసూలుచేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

CONSTITUTION OF VIJAYANAGARAM DISTRICT.

142—

*31 (1823-V) Q. — *Sri G. Suryanarayana (Put by Sri S. Vemayya)*:— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to constitute Vijayanagaram District; and

(b) if so, when?

Sri N. Ramachandra Reddy: —(a) and (b) The answer is in the negative.

SUPPLY OF WATER FOR CROPS FROM PEDABAPANNA DORA TANK

143—

*31-A (2524-S) Q.— *Sri M. Veeraraghava Rao (Pathipadu)*:—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the ryots of Annavaram village, Pratipadu Taluk, East Godavari District have sent petitions to the Hon. Minister stating that crops are affected due to the fact that water from Pedabapanna Dora tank near Shankhavaram has not been supplied by the Public Works Department for the last 3 years; and

(b) if so, the action taken by the Government thereon ?

The Minister for Public Works (Sri A. C. Subba Reddy):—

(a) Yes, Sir. An application was received.

(b) On enquiry it has been found that more than the Registered ayacut is being irrigated under the Reservoir every year during the last three years except in 1960. In 1960, due to failure of monsoon the crop position in the District was poor in general and supply of Pedabapanna Dora tank also could not cope up with the requirements of ayacut in the reaches. The water regulation of the tank is under the control of the Revenue Department and the Superintending Engineer, Dowlaishwaram has been insructed to frame necessary rules for water distribution in consultation with the Collector.

(శ్రీ ఎం. వి. రాఘవరావు:— అధ్యక్షా, ఈ పెదబాపన్న దొర చెరువు నుండి సుమారు 7 గ్రామాలు తడవవలసి ఉన్నది. ఈ ఏడు గ్రామాలలో అన్నవరం చివరి గ్రామమై ఉన్నది. అందువల్ల ఆ గ్రామానికి నీరు రాకుండా మిగతా గ్రామాల వారు పట్టుకొని వారిని చాలా నష్టపెడుతున్నారు. అక్కడ నీటి పంపకం గురించి పి.డబ్ల్యు.డి వారుగాని, రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ వారుగాని తగు శ్రద్ధ తీసుకొని ఆర్డర్సు పంపటం అన్నది జరగలేదు. కాబట్టి తొందరగా యాక్షన్ తీసుకొంటారా?

(శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— అసలు ఈ చెరువుక్రింద 300 ఎకరాలు సాగుబడి ఉండేది. ఇప్పుడు 440 ఎకరాలు సాగుబడి చేస్తున్నారు. ఇది వాటర్ రెగ్యులేషన్ వల్లకాదు జరుగుతున్నది. దానికి ఎక్సెస్‌గా సాగుబడి చేస్తున్నారు. అందువల్ల హెడ్‌గా 20 పైప్స్ పినలైజ్ చేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వం ఆర్డర్ పాస్ చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నది.

LOCALISATION OF LANDS IN ACHANTA VEMAVARAM.

144—

*32-A (5497-S) Q.— *Sri Tenneti Viswanatham ; Sri Vavilala Gopala Krishnayya* :— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state ;

(a) whether the Government have received a petition from the villagers of Achanta, Vemavaram, Narsapur Taluk, West Godavari District, drawing the attention of the Government to the defects in localisation and the hardships caused by imposing penalties;

(b) has the attention of the Government been drawn to the fact that due to defective localisation and inclusion of their lands in C-1 schedule, although their lands are within 8 miles from the Sugar Factory at Palacole, the ryots are prohibited from producing Sugar Cane; and

(c) what steps the Government propose to take to rectify the defects?

Sri A. C. Subba Reddy :— (a) Yes, Sir.

(b) & (c) With reference to the request of the ryots for conversion of 'C' schedule lands into 'B' schedule to grow sugarcane for the sake of the Sugar Factory at Palacol, proposals for conversion of about 5000 acres from 'C' schedule to 'B' schedule are under consideration of the local officers.

Orders have also been issued in Government Memo, No. 1393-S1/64-2, P.W.D, Dt 10-4-64 that (1) all the lands included in 'B' & 'C' schedules of the old L. G. O. as well as new L.G.O. can take water ; and that (2) all the localised area of 2nd crop as per new L.G.O. is eligible for 'C' schedule crops in non-turn years.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— షుగర్ ఫ్యాక్టరీ వాళ్లకు కూడ పర్మిషన్ ఇచ్చారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— "బి" షెడ్యూల్ క్రింద ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయటానికి ప్రపోజల్స్ కలెక్టర్‌కు పంపించబడినవి. కలెక్టర్ ఒప్పుకొంటే తప్పకుండా ఆర్డర్స్ వస్తాయి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— క్రషింగ్ సీజన్‌కు ముందుగా ఆర్డర్ వచ్చేలాగు చూడండి.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— పాలకొల్లు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ వర్క్ చేయడంకోసం ఇవన్నీ చేస్తున్నాము.

శ్రీ వి సత్యనారాయణ:— అధ్యక్షా, లోకలైజేషన్ విషయంలో నర్సాపురం తాలూకాకు జరిగిన అన్యాయాలలో ఆచంట వేమవరం గ్రామం ఒకటి. అయితే పాలకొల్లు సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి కేన్ సప్లయి చేస్తున్నారు అనే దృష్టితో "బి" షెడ్యూల్‌గా మార్చటంకోసం మీరు ఆర్డర్స్ పంపిచే పరిశీలించవచ్చును. ఈ సుగర్ కేన్ సప్లయి కాకుండా ఉన్న ప్రాంతాలు ఆ తాలూకాలో ఉన్నవి. ఆ గ్రామాలుకూడ యీ లోకలైజేషన్‌లో గతంలో ఓ షెడ్యూల్‌లో ఉంటే, ఇప్పుడు సి షెడ్యూల్‌కు కొన్ని కారణాలచేత గెంటివేయబడినవి. అటువంటి అక్రమాలు జరిగినవన్ని గ్రామాలలో కూడ యీ కేసులు దృష్టిలో పెట్టుకొని, యీ అక్రమాలు తొలగించటం కోసం చానిని సి షెడ్యూలునుండి బి షెడ్యూలుకు మార్చటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి:— అక్కడ అక్రమాలు జరగలేదు. క్రమంగానే జరిగింది. ఆ సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి 8, 10 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న 5000 ఎకరాలు—ట్రాన్స్‌పోర్ట్ అవసరాలు సరసంగా ఉండటంకోసం చాని చుట్టుప్రక్కల ఉన్న లాండ్స్—బి షెడ్యూల్ క్రింద మార్చటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

HYDERABAD—VISAKHAPATNAM AIR SERVICE

145—

*393 (4655) Q.— *Sri A. Sarveswara Rao* :— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

What is the amount paid to the Indian Air Lines Corporation, New Delhi, being loss sustained by it on the operation of the Hyderabad–Visakhapatnam Air Service during the period 1961–62, 1962–63, 1963–64?

Sri A. C. Subba Reddy :— The amount paid to the Indian Air Lines Corperation towards the loss sustained by it on the operation of the Hyderabad–Visakhapatnam Air Service during the year 1961–62 and 1962–63 are as follows :—

1961–62 ... Rs. 3,16,343.01 nP.

1962–63 ... Rs. 3,04,171.10 nP.

Information regarding the loss sustained by the Corporation during the year 1963-64 is awaited.

శ్రీ ఎ. సర్వోత్తంరరావు:— అధ్యక్షా, ఈ వైమానిక సర్వీసులో నష్టము వస్తున్నది కనుక ప్రభుత్వం కొంత నష్టం భరించవలసి ఉన్నది. డబ్బు కంపినీకి ఇవ్వటం కాకుండా, ఆ విధంగా చేసే బదులు, ఇక్కడనుండి పోయే పాసింజర్స్ టికెట్ మీద రిబేట్‌గాని, లేకపోతే రిడక్షన్ రేటుగాని ఇవ్వటానికి ఆలోచించినట్లయితే ఎక్కువమంది ప్యాసింజర్స్ వెళ్ళటానికి, ఎయిర్ మైండెడ్‌నెస్ జనంలో పెరగటానికి అవకాశం ఉంటుంది ఆ ప్రపోజల్స్ ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి:— మొట్టమొదట to & fro చేస్తే కొంత rebate allow చేశారు. చాలవరకు తగ్గించినారు. తగ్గించబట్టే 2 లక్షల చిల్లర first year loss వచ్చినట్లుగా అవుపడుతున్నది. ఈ year యింకా పంపించలేదు అంటే ఈ సంవత్సరం loss లేదేమోనని సరిపోతుందేమోనని అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఇక్కడకు రావడానికి విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం చాలదూరం మెంబర్లకుకూడా చాలకష్టంగా ఉన్నది. వారమునకు రెండు సర్వీసులు ఉన్నాయి. మూడు సర్వీసులు చేయించడానికి Central Government press చేయాలని కోరుతున్నాను. Loss అంటున్నారు గవర్నమెంటు కొంతమంది ఉద్యోగస్థులకు Concession యిచ్చారుగాని, two servies అవడంవల్ల ఆ concession advantage కొంతమంది తీసుకోలేకపోతున్నారు ఎందుచేతనంటే meetings కు వాళ్ళు due date కు వెళ్ళలేరు. అందుచేత గవర్నమెంటువారు ఆలోచించి లాభనష్టాలతో అట్టే ప్రసక్తి పెట్టుకోక nationalised service కాబట్టి, capital city convinience కోసమని కొంచెం press చేయాలని అడుగుతున్నాను. అటువంటిది ఏమైనా చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— Frequency వల్ల జాస్తి చేయాలని ప్రయత్నం చేశాము. Loss ఎంతఅయితే అంత provincial government save చేసుకొనే పని అయితే మాకేమీ ఆభ్యంతరం లేదని వాగు అన్నారు. తరువాత port authoritiesను, Refineriesను వాళ్ళను ఏమైనాకొంత portion పెట్టుకుంటారా అని అడిగినారు, వాళ్ళు 'No' అన్నారు. On that our ex-Chief Minister Dr. N. Sanjeeva Reddi said like this: "Let us maintain status quo. Since the loss is heavy, we cannot think of increasing frequency nor can we give up the existing bi-weekly service."

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— Services nationaliseచేశారు. L ss, gain ప్రపస్తి ఎక్కడవస్తుంది. మంచి services అన్నీ తాము ఉంచుకొని నష్టంవచ్చే చోట మేము చెయ్యము అంటే – యిది ఎక్కడ nationalisation? Services అంతా ఒక unit క్రింద తీసుకోవాలి. అందులో ముఖ్యంగా Capital city కి మేము రెండుజిల్లాల వాళ్ళము రావాలి. పోనీ Legislators కైనా ఎక్కడి నుంచి వచ్చేవాళ్ళకి తప్పకుండా air service facility యిస్తారా? అది ఎంతవరకు Subsidy క్రింద work out అవుతుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— Capital city కి ఉండాల్సినదే. విశ్వనాథం గారితో నేనుకూడ ఏకీభవిస్తాను. కాని వాళ్లు చేయడంలేదు. Loss ల్లో దే గాని చెయ్యము అంటున్నారు. With regard to M. L. As, the Finance Minister and the Chief Minister can finalise it.

FISHING RIGHTS TO THE FISHERMEN CO-OPERATIVE SOCIETIES.

146—

*24-A (3651) Q.—*Sri J. L. N. Chowdary (Put by Sri S. Vemayya)*— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the fishing rights in the entire drainages and water ways of the irrigation department are now being leased out to the Fishermen co-operative societies; and

(b) whether the Government propose to auction those fishing rights only to the local fishermen of the villages concerned ?

Sri A C. Subba Reddy :— (a) First preference is given to the co-operative societies of fishermen or Harijons engaged in fishing, in the matter of lease of Fishery rights in the water sources under the control of the P.W.D., Revenue and Fisheries Departments.

(b) No, Sir.

శ్రీ. ఎన్. వేమయ్య:— మంత్రిగారు తెలిపినది న్యాయంగానే కనబడుతుంది. కాని practical గా పంచాయితి బోర్డులోని చాలా [illegible] Co-operative Societies [illegible]

బోర్డుకే యివ్వాలని చెప్పడంవల్ల ఈ సొసైటి వాళ్ళకు benefit రావడం లేదు. ఆ తేడా లేకుండా మంత్రిగారుచెప్పినట్లు first preference వీళ్ళకు next బోర్డుకు ఆ విధంగా చేస్తారా ?

Sri A.C. Subba Reddy : First preference is given to the co-operative societies of fishermen or Harijans engaged in fishing. Then come the Panchayat Boards and Municipalties. So, Panchayat Boards come in the third preference. ముగ్గురికి యిచ్చిన తరువాతనే అక్కడ కొన్ని యిబ్బందులుఉన్నాయి. వేమయ్య గారికి కూడ తెలుసు. నేద్యంచేసుకొనే హరిజనులు, fishing harijans అని అక్కడ వెడితే బహుళః officers fishing profession కాదు అంటే ఏమైనా తకరారు రావచ్చునుగాని లేకపోతే priority is there.

CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN THE GOVERNMENT COLONIES AT SANATH NAGAR AND GARIBNAGAR.

147—

*47 (652) Q.— *Sri A. Ramachandra Reddy (Bhuvanagir)* :— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether it is a fact that electrical energy worth Rs. 1.53 lakhs has been consumed in the Government Colonies at Sanathnagar and Garibnagar in Hyderabad city from November, 1956 upto 1st January, 1958;

(b) whether separate meters have been provided for every quarter in the said Government Colonies ;

(c) if not, the number of quarters without meters;

(d) whether the Government have collected the said amount of Rs. 1.53 lakhs from the residents of the said Government colonies;

(e) the steps taken by the Government to recover the said amount ; and

(f) the reasons for which the Government did not provide meters so far to the quarters in the said colonies?

Sri. A. C. Subba Reddy :— (a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Does not arise.

(d) Not yet.

(e) The amounts could not be recovered for want of full particulars with regard to addresses of the occupants, their duration of stay etc. A section has been formed for the purpose of collecting particulars and data are being secured. Action is being taken for the issue of bills to those incumbents whose addresses are available and for the realisation of the arrears from them. In regard to the others, the matter is being taken up with the concerned departments.

(f) Meters were provided to the quarters in 1958. The reasons why these could not be furnished earlier to 1958 was that considerable number of officers from Kurnool had come over to the colonies without much notice when the Electricity Department was in shortage of meters. Due to paucity of meters and short notice, bulk supply meters were fixed at suitable and convenient points to record consumption in the first instance.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:—1956లో ఆ meters లేకపోవడంవల్ల supply చేయలేదు అంటున్నారు. దానికి సంబంధించిన 1,53,000 రూపాయలు యింత వరకు బకాయి ఉన్నది. అది ఎప్పుడు వసూలుచేస్తుంది. 1956 నాటి సంగతి ఇది 1964 సంవత్సరం. ఈ విధంగా చేస్తుంటే మొగలాయి దర్బారువలె ఉన్నది. Electricity Department యిదేవిధంగా పని చేస్తుందని భావించవచ్చునా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— 1956లో suddenగా ఆంధ్రప్రదేశ్ అయినది. Officers అందరు చేరారు. అక్కడ meters లేకపోయినాయి. bulk meterI పెట్టారు. Bulk meters పెట్టినతరువాత అసలు collect చేయడానికి మనకు right ఉన్నదా లేదా అని నాకు సందేహంగాఉన్నది. ఎవరు ఎంత use చేశారని, తర్జన భర్జన చేశాము. How can you fix up the liability on one man ? I have got my own doubts whether we can collect at all.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:—1956వ సంవత్సరం బకాయిఅయినప్పటికి meters లేకుండా ఎంత collect చేయాలి అనే doubt మంత్రిగారు express చేశారు. గవర్నమెంట్ ఉద్యోగులు సడన్‌గా suddenగా రావడం, workersగా [illegible]

ఇది అస్పష్టంగా ఉన్నది. కాబట్టి వీళ్ళంతా workers, ఉద్యోగులే కాబట్టి write off చేయడానికి ప్రభుత్వానికి ఏదైనా ఆజ్ఞాపణ ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఎవరిదగ్గర ఎంత Collect చేయాలవేదే అసలు సందేహం. దానిని విచారించిన తరువాత చూస్తాము.

SUPPLY OF ELECTRICITY IN KOLLAPUR TALUK

148—

*73 (3277) Q.— *Sri K. Rangadas* (*Kollapur*) :— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state ;

(a) the village-wise number of applications submitted to the Government for the supply of electricity from the villages of Kollapur Taluk, Mahboobnagar district which are situated near to the electricity line ; and

(b) the reasons for delay in the supply of electricity to the said villages ?

Sri A. C. Subba Reddy :— The matter relates to the Andhra Pradesh State Electricity Board. As ascertained from them, the reply is as follows :

(a) 15.

(b) Out of the 15 villages, two villages have been electrified. One village was found to be unremunerative on investigation. Out of the remaining twelve villages, schemes for 7 are at various stages of formulation, scrutiny finalisation and five villages are yet to be taken up for investigation.

Supply of Electricity to a village depends mainly on the (i) Financial return for the scheme ; and (ii) Availability of funds.

In view of this, it cannot be said that there has been delay in the supply of power to the villages in question.

ELECTRICITY FOR AGRICULTURAL PURPOSES.

149—

*24 B (3719) Q.— *Sri A. Ramachandra Reddy*:— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Government have issued orders prohibiting supply of additional electricity for agricultural and industrial purposes: and

(b) if so, the reasons therefor?

Sri A. C. Subba Reddy:— (a) Certain restrictions were imposed on the issue of new connections, domestic, commercial and industrial in Telangana area in 1962, but no ban was imposed on the release of supply for agricultural purposes. These restrictions have since been removed.

(b) Acute shortage of power.

BRIDGE ACROSS UPPUTERU.

150—

* 573 (3965) Q.— *Sri S. Vemayya*:— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to State:

(a) Whether there are proposals with the Government to construct a bridge across Upputeru leading to Chintaladevi Farm at an estimated cost of Rs. 60,000 during 1963-64; and

(b) if not, the reasons therefor?

The Minister for Panchayati Raj (*Sri M. N. Lakshminarasayya*):— (a) The proposals are under the active consideration of the Zilla Parishad, Nellore.

(b) Does not arise.

ఈ question వచ్చినతరువాత, ఇది అయినతరువాత further action ఏమి అయినదో చెపుతాను. ఈ work contractor కు entrust చేసినారు. Contractor materials collect చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—ఆ Contractor ఎవరు? ఎప్పుడు entrust చేశారు? ఎప్పుడు మొదలు పెడతారు?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— Contractor material collect చేస్తున్నారు. అది ఒక సంవత్సరంలోపల పూర్తి చేయాలని చెప్పినారు.

Mr. Speaker: What is the name of the contractor to whom the work has been entrusted?

Sri M. N. Lakshmi Narasayya: The name is not available.

TODDY TAPPERS CO-OPERATIVE SOCIETY, NARASAMPET

151—

*758 (2562) Q.— *Sri A. Venkateswar Rao* :— Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether Toddy Tappers Co-operative Society, Narasampet, Warangal District was given excise contracts for the years 1961-62, 1962-63 and 1963-64 ;

(b) the profits earned by the Society during the years ;

(c) whether the said profits have been distributed to the members ;

(d) whether it is a fact that the assets of the society are missing ; and

(e) whether the audit was conducted for the said society for any year ?

The Minister for Co-operation (Sri T. Ramaswamy):— (a) The answer is in the Negative.

(b) and (c) Do not arise now in view of the answer to (a) of the question.

(d) Certain irregularities have been notified in the working of the society as per the audit reports.

(e) The accounts of the society are being audited every year.

శ్రీ ఎ వెంకటేశ్వరరావు:— (ఎ) కు యివ్వలేదు అంటున్నారు. 61–62 కు పూర్వం ఇచ్చినారా? ఇచ్చి ఉంటే దానిపైన ఏమి జరిగింది. ఈ assets ఏమైనా ఉన్నాయా పోయినాయా? ఏమి సంగతి?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఇది వరకు group societies కు lease యిచ్చే వారు 1960 లో lease యివ్వడం మానివేశారు అప్పటి నుంచి ఈ సొసైటీస్ కు లాభం రావడంలేదు. ఈ Societies అన్నీ గవర్నమెంటుకే ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:— ఏ సంవత్సరం అయితే lease యివ్వడం జరిగిందో ఆ సంవత్సరం profit ఎచ్చినదా? వచ్చిన profit ఏమి అయింది. సభ్యులకు పంచినారా?

శ్రీ టి రామస్వామి:—వారు అడిగిన సంవత్సరములకు profit రాలేదు. Audit ప్రకారం రు. 15,000 లు యింకా సొసైటి మెంబర్లు బాకీ ఉన్నట్టుగా accounts ప్రకారం కన్పిస్తున్నది.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:— ఆ assets అన్ని missing అయినట్లు కన బడుతున్నది. ఆ డబ్బు కూడ Secretary Pre-ident యిద్దరి దగ్గర వసూలు చేయడానికి ఏర్పాటు చేయండి. ఇప్పుడు lease యివ్వడం మానివేశారు. కనీసం వచ్చే డబ్బును రాబట్టుకోడానికి ఏర్పాటు చేయడం మంచిదిగదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— తప్పకుండా వసూలు చేయడానికి తగు శ్రద్ధ తీసుకుంటామని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:— మంత్రిగారు "certain irregularities వున్నట్లుగా చెప్పారు. what are those irregularities, nature of the irregularities ఏమిటి?

శ్రీ టి. రామస్వామి:;— Some of the articles are found missing, Sir, కొన్ని ఆర్టికల్స్ కనిపించడం లేదు. అవి ఎవరి వద్దనోవున్నవని రిపోర్టు వచ్చింది. వాటిని రికవరి చేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.

KARAMCHEDU MARKETING SOCIETY

152—

* 861 (4158) Q.— *Sri J. L. N. Chowdary (Put by Sri S. Vemayya)* :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether the Karamchedu Marketing Society of Karamchedu, Bapatla taluq was dissolved some years ago;

(b) if so, whether the share capital has been returned to its members ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri T. Ramaswamy: — (a) Yes, Sir.

(b) No.

(c) The matter is under correspondence with the Accountant General.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఎప్పుడు డిసాల్వ్ చేయబడింది, ఇప్పటికి ఎన్ని సంవత్సరాలు అయింది?

శ్రీ బి. రామస్వామి:— 1955 వ సంవత్సరంలో డిసాల్వ్ చేశారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: 1955 వ సంవత్సరంలో డిసాల్వ్ అయింది, 64 లో మనంవున్నాం. తొమ్మిది సంవత్సరాలు అయింది. ఎందువల్ల యింత delay కావలసివచ్చింది.

శ్రీ బి. రామస్వామి:— మొట్టమొదట యీ స్టోర్సు సి. యస్. ఆర్. ను లిక్విడేటర్‌గా అప్పాయింట్ చేశారు. N. 1886—13 న.పైలు realise చేశారు. ఆయన పేర ట్రెజరీలో డిపాజిట్ చేశారు. తర్వాత, యీ మధ్య, ఆ స్టోర్సు రిఆర్గనైజేషన్‌లో, ఆస్టోర్సు సి.యస్.ఆర్. పోస్టు అబాలిష్ అయింది. ఇప్పుడు జనరల్ సి.యస్ ఆర్.ను లిక్విడేటర్‌గా అప్పాయింట్ చేయడంవల్ల, యీ అకౌంట్ ఆయనపేర ట్రాన్స్‌ఫర్ కావాలి. దానిపై ఎ.జి.కి అడ్రెస్ చేయడం జరిగింది. అక్కడి నుండి రాగానే యీ అసెట్స్ తప్పకుండా పంచిపెడతామని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:— జనరల్ సి. యస్. ఆర్. ను ఎప్పుడు వేశారు, ఆయన ఇంతవరకు నిర్వహించిన కార్యక్రమం ఏమిటి? ఏవ డిఫెక్ట్స్ క్రింద ఎ.జి. వద్ద నిలబడిపోయింది?

శ్రీ బి. రామస్వామి:— డిఫెక్ట్సు లేవు. ఆ account యీయన పేర transfer కావాలి. అంతే డిఫెక్ట్సు లేవు. ఆ విధంగా టాన్స్‌ఫర్ కావాలంటే ఎ.జి. పర్మిషన్ కావాలి. దీని కొరకు కొంచెం ఆలస్యం అయింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా—

మిస్టర్ స్పీకర్:— చాలా సంవత్సరాలు గడిచిపోయింది. మరింకా కొన్ని సంవత్సరాలు పట్టకుండా ఆరు మాసాలలోనో, తొమ్మిది మాసాలలోనో పూర్తి అయ్యేట్లు చూడండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— సి.యస్.ఆర్.ను ప్రత్యేకంగా వేసి maintain చేస్తూ చేయమంటే ఆయన ఎన్నాళ్ళకి పని పూర్తి చేయుదు.

Mr. Speaker: That is why I am giving a direction that these things should be disposed of finally within about six months. I am askink the hon. Minister to take note of this and report the action taken by him in the next session.

Sri. Vavilala Gopalakrishnayya: Thank you, Sir.

Sri. T. Ramaswamy. Yes, Sir. I will take note of this.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— దాని షేర్ కాపిటల్ ఎంత? ఎంత realise అయింది. ఇంకా ఎంత realise కావలసివున్నది,

శ్రీ టి. రామస్వామి:— షేర్ కాపిటర్ రు. 58,480 లు ఇప్పుడు వసూలైంది రు. 51,336 లు.

REINSTATEMENT OF THE WORKERS IN ANDHRA CO-OPERATIVE SPINNING MILLS, GUNTAKAL.

159—

*570 (3948) Q.—*Sri S. Vemayya*:— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(a) whether the workmen removed from service were reinstated in pursuance of G.O.Ms. No. 2122, Home (Labour I) dated 23-11-1962 by the management of Andhra Co-operative spinning Mills, Guntakal; and

(b) the reasons for the removal of the workers?

The Minister for Labour and Transport (Sri B. V. Gurumurthy):— (a) In G. O. Ms. No. 2122, Home dated 23-11-1962 the dispute between the workmen and the management of Andhra Co-operative Spinning Mills, Guntakal over the dismissal of three workers was referred to Labour Court, Guntur, for adjudication and the award directing the reinstatement of the Workers was published in G.O. Ms. No. 20, dated 4-1-1964. The award could be implemented in respect of two workers as one of the workers is said to be on medical leave.

(b) Continuous and unauthorised absence.

ADVERTISEMENT CHARGES FOR "HERE ARE THE FACTS."

160—

* 1134 (4004-A) Q.— *Sri Vavilala Gopalkrishnayya* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

what was the amount spent in each Daily paper for each day for the advertisement of the "Here are the facts" in relation to the Additional Land Revenue Assessment Act since 1st February, 1964 upto-date for every day ?

Sri B. V. Gurumurthy :— The particulars are placed on the Table of the House.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.

Statement showing the particulars regarding advertisements released in connection with the additional Land Revenue Assessment.

S. No.	Name of the paper.	No. of advertisements released.	Dates of insertions.	Space booked.	Amount Rs.
1.	Hindu	1	3-2-64	Half page	2,500-00
2.	Mail	1	3-2-64	do	1,056-00
3.	Indian Express	1	3-2-64	do	2,000-00
4.	Deccan Chronicle	1	3-2-64	do	640-00
5.	Daily News	1	3-2-64	do	480 00
6.	Andhra Prabha	4	3-2-64	Half page	1,820-00
			4-2-64	1/8 page	
			5-2-64	1/16 page	
			7-2-64	1/8 page	
			Published on 8—2—64		
7.	Andhra Patrika	4	3-2-64	Half page	990-00
			4-2-64	1/8 page	
			Published on 5—2—64		
			5-2-64	1/16 page	
			Published on 6—2—64		
			7-2-64	1/8 page	
			Published on 8—2—64		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
8.	Andhra Jyoti	4	3-2-64 4-2-64 5-2-64 7-2-64	Half page 1/8 page 1/16 page 1/8 page	780-00
9.	Golkonda Patrika	3	3-2-64 5-2-64 7-2-64	Half page 1/8 page 1/8 page	596-00
10.	Andhra Janatha	3	3-2-64 5-2-64 7-2-64	Half page 1/8 page 1/8 page	596-00
11.	Andhra Bhoomi	3	3-2-64 5-2-64 7-2-64	Half page 1/8 page 1/8 page	592-00
12.	Rajahmundry Samacharam	1	5-2-64	1 page	105-00
				Total	12,155-00

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— ఖర్చు చేసినందుకు అదనంగా పన్ను వేశారా, పత్రికలలో ప్రకటనల నిమిత్తం రు. 1౮,155 లు ఖర్చు చేశాము అన్నారు. దీనికిగాను అదనంగా పన్ను వేసి వసూలుచేస్తున్న, లేక గవర్నమెంటు డబ్బు నుండే యిస్తున్నారా?

శ్రీ బి.వి. గురుమూర్తి:— అదనంగా పన్ను వేయడం లేదు. అడ్వర్ టైజ్ మెంట్ ఖర్చులు వివరాలు అడిగితే రు. 12,155 లు అని చూపించడం జరిగింది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— "Here are facts" అని వేశారు. వేసే ముందు అవి facts అవునో, కాదో డిపార్టుమెంటు వారు examine చేసే arrangement వున్నదా, అందులోవున్న తప్పులను వుదహరించమంటే వుదహరిస్తాను.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— ఉన్నంతవరకు జాగ్రత్తగానే ఆ figures ను వేయడం జరిగింది. అందులో తప్పులున్నవని భావిస్తే, వాటిని మా నోటీసుకు తీసుకువస్తే పరిశీలిస్తాం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— దీంట్లో అన్ని డైలీపేపర్లు వున్నవి. విశాలాంధ్ర పేపర్ లేదేమిటి?

శ్రీ బి.వి. గురుమూర్తి:— విశాలాంధ్రకు ఫిబవరి 8 న అడ్వర్ టైజ్ మెంటు కొరకు పంపడం జరిగింది, కాని, వారు అడ్వర్ టైజ్ చేయలేదు, రిజెక్ట్ చేశారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— ఏ కారణాలచేత?

శ్రీ బి.వి. గురుమూర్తి:— కారణాలు మాకు చెప్పలేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— ఈ అడ్వర్ టైజ్ మెంటు వేయకపోవడం వల్ల విశాలాంధ్రకు యిక ముందు నుండి ప్రభుత్వం అడ్వర్ టైజ్ మెంట్స్ యివ్వడం ఆపివేస్తారా?

శ్రీ బి.వి. గురుమూర్తి:— ఇంతవరకు అటువంటి దేమీలేదు. నేను విచారించి చెబుతాను, ప్రత్యేక ప్రశ్నవేస్తే.

MALPRACTICES BY THE VILLAGE HEADMAN OF SWAYMBHUVARAM, ANAKAPALLI TALUQ.

321—

*819 (3793) *Sri K. Govinda Rao*:— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether any representation dated 8-1-1964 has been received by the Government from the villagers of Swayambhuvaram, Anakapalli taluk, Visakhapatnam Dt, alleging malpractices and swindling of properties belonging to the Government by the Village Headman; and

(b) if so, the action taken thereon?

Sri N. Ramachandra Reddy :— (a) The answer is in the affirmative.

(b) The petition has been forwarded to the Collector of Visakhapatnam for enquiry and necessary action. The Revenue Divisional Officer, Visakhapatnam has enquired into the complaints and is taking appropriate disciplinary action against the Village Headman.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— వారిపై వచ్చిన ఆరోపణల స్వభావం ఏమిటి, ఎంక్వయిరీ ఎప్పుడు ప్రారంభమైనది, ఇప్పటికైనా సస్పెండ్ చేశారా ఆ విలేజ్ ఆఫీసర్‌ని ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ఛార్జెస్ చాలా వున్నవి, అందులో కొన్ని ప్రూవ్ అయినవి. కొన్ని ప్రూవ్ కాలేదు. "The Collector of Visakhapatnam has stated that the Revenue Divisional Officer has been instructed to take action against the village headman if the allegations have been proved, and the result of the action taken against the village headman will be reported separately."

శ్రీ కె గోవిందరావు:— రైతులనుండి వసూలు చేసిన డబ్బును అతను misappropriate చేస్తున్నాడని తెలియవచ్చింది. రైతులు 'మేము మీకు కట్టము' అని చెప్పినప్పటికి బలవంతంగా వసూలుచేసి తిరిగి misappropriate నేసే అవకాశం కలుగుతున్నది, అందుచేత అతన్ని వెంటనే సస్పెండుచేసి, ఎంక్వయిరీ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— తప్పకుండా. సీరియస్ ఛార్జెస్ వున్నవి. బహుశా సస్పెండు చేసివుంటారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— చేయలేదు.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— చేయకపోతే, action తీసుకోవల్సిందని వ్రాసి పంపిస్తాము.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :— What is the amount involved.

Sri N. Ramachandra Reddy:— Details are not known.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— ఇప్పుడు, ఏ సంవత్సరం ఎంత అని కాదు. మొత్తం ఎంత misappropriate అయినది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— వేరే చార్జెస్ వున్నవి, ఒక్క misappropriation యే కాదు. There are other serious charges also besides misappropriation, viz, he took possession of 116 acres of banzar land intended for landless poor, etc.

MISAPPROPRIATION BY THE VILLAGE MUNSIFF, VIKRITAMALA.

322—

*1149 (4005 M) Q.— *Sri Vavilala Gopalakrishnayya:*— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Village Munsiff of Vikritamala, Kalahasti taluk, Chittoor District, by name Sri Reddywari Narayana Reddy was dismissed for misappropriation and embezzlement of Government money and also whether any departmental enquiry is going on under section 409 of Cr. P.C. and

(b) if so, at what stage it stands?

Sri N. Ramachandra Reddy :— (a) The answer is in the affirmative.

(b) The matter is under investigation by the Police.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— మొట్టమొదట, ఎప్పుడు రిపోర్టు అయింది, ఇప్పటికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పట్టింది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ఆక్కడ dates లేవు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఒకసారి పోలీసు కేసు పెట్టమని గవర్న్ మెంటుకు వ్రాయడం, అక్కడ పెండింగుగా వుండడం జరిగింది. ఇప్పుడూ పోలీసు వద్దనే వుందంటున్నారు. మొదటిది పోలీసువద్దనే వున్నట్లు తెలిస్తే ఏ వ్రాతకాని నిమిత్తం తర్వాత పరిణామాలు తెలిసినవా?

మిస్టర్ స్పీకర్:— వారిపద్ద details వున్నట్లుగా లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఎందుకంటే — ఒకసారి కేసు పెట్టడం జరిగింది.

Sri N. Ramachandra Reddy:— The charges are proved and the Tahsildar lodged a complaint with the Sub-Inspector of Police for taking action under Sec. 409 and 477 Cr.P.C.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—పోలీసుకు వెళ్ళింది. ఆ కాగితం అక్కడే వుంచేశారు. మూడు సంవత్సరాలైంది ఎందుకు కదలలేదో కనుక్కుంటారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— మూడు సంవత్సరాలు కాలేదు. నవంబరు 63 లోనే.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఇంతవరకు ఎందుకు ఆలస్యం అయింది?

Sri N. Ramachandra Reddy:— We will again write to the Collector to dispose of the case immediately.

MISAPPROPRIATION BY THE ASSISTANT KARANAM OF MUPPARRU VILLAGE.

323—

*877 (4230) Q. — *Sri C. Bali Reddy, Sri M. Rama Mohan Rao (Put by Sri S. Vemayya)* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Assistant Karnam of Mupparru village in Eluru taluk, West Godavari District was suspended on 31-8 1955 on charges of misappropriation of loan amounts collected from ryots;

(b) whether it is also a fact that the permanent village munsiff of the said village was also suspended on 9-12-1955 on charges of misappropriation of land revenue and loan collections.

(c) whether it is a fact that the High Court has held that the Assistant Karnam was guilty of the charge since the

amounts collected by him were handed over to the Village Munsiff and he is responsible for the misappropriation ;

(d) if so, the reasons for reinstating the Village Munsiff by the R. D. O., and not reinstating the Assistant Karnam?

Sri N. Ramachandra Reddy: (a) It is a fact that the Assistant Karnam of Mupparru Village, Eluru taluk was suspended from duty pending enquiry and disposal of charges of misappropriation of loan amounts by the Revenue Divisional Officer, Eluru on 31-8-1955, He was accordingly relieved from duty on 5-9-1955.

(b) It is also a fact that the permanent Village Munsiff of the said village was also suspended from duty pending enquiry and disposal of charges of misappropriation by the Revenue Divisional Officer, Eluru on 2-8-1956 and *not* on 9-12-1955. He was relieved from duty on 15-8-1956;

(c) It is a fact that the Assistant Karnam was acquitted by the High Court on 20-11-1958 on the ground of benefit of doubt to the accused, although the lower Courts had convicted him earlier. But that pertained to only one of the several items of misappropriation made by the Assistant Karnam in respect of which alone prosecution was launched. On the other items of misappropriation departmental proceedings were taken against him and he was dismissed from service by the Revenue Divisional Officer, on 18-4-1956.

(d) The Village Munsiff was suspended from service for a period of 4 years from 15-8-1956 as a result of the charges framed against him and he was therefore reinstated to service on 27-8-1960, on the completion of suspension period. As the Assistant Karnam was dismissed from service the question of his rein statement does not arise.

(*Sri Pillalamarri Venkateswarulu rose*)

Mr. Speaker: Next question.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu: It is an important question, Sir,

Mr. Speaker : It is about the removal of some village munsiff in 1957/58 for some irregularities. I am sorry, Mr. Venkateswarulu. I have got many more questions. It is more than one hour and you still want to pursue.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu : That is true. The village munsiff who was suspended for four years was reinstated even though misappropriation charges were proved. Why he was not dismissed?

Sri N Ramachandra Reddy : He was only suspended; he was not dismissed. The suspension period was over ; that is why he was reinstated.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu : Why?

(No Answer)

COMPLAINTS AGAINST THE VILLAGE OFFICERS, FROM GUNDEPUDI VILLAGE.

324—

*941 (4489) Q.— *Sri G. Mallikharjuna Rao (Chillam cherla)* :— Will the hon'ble Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether the Government are in receipt of any complaint alleging that the Village Officers have collected money from the ryots of Gundapudi village, Mahboobabad taluk, Warangal district and encouraged them to cultivate the Banchari and Poramboke lands in the said village ?

(b) whether any enquiry has been made into the complaint made against the Asaldar Patwari of the said village; and

(c) if so, the action taken thereon ?

Sri N. Ramachandra Reddy : — (a) and (b) The answer is in the affirmative.

(c) Regular charges have been framed against the Asaldar Patwari and a Show Cause Notice has been served on him. The matter will be decided by the Collector of Warangal in the normal course.

శ్రీ జి. మల్లికార్జునరావు :– రైతు దరఖాస్తు ఎప్పుడు వచ్చింది, విచారణ ఎప్పటికి ముగుస్తుంది ?

Sri N. Ramachandra Reddy : A show cause notice has beed issued on 17-5-1964 and a provisional conclusion has been arrived at in the matter and further proceedings are going on.

† 325 *50 (1384) Q.—

DEVELOPMENT OF WATER RESOURCES

326—

* 221 (3878) Q.— *Sri G. C. Kondaiah* (*Put by Sri S. Vemayya*) :—Will the hon'ble Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the Hon'ble Minister for Public Works had any discussion during the month of January 1964 at Delhi regarding the development of water resources in the State:

(b) if so, whether any new projects are likely to be sanctioned as a result of the said discussions; and

(c) whether there is any proposal pending with the Central Government to construct the Somasila Project as a flood control Project ?

Sri A. C. Subba Reddy :—(a) Yes, Sir,

(b) "The Srisailam Project has since been cleared. It cannot be envisaged whether any new Projects will be sanctioned as the question of sanction of projects depends on the technical feasibility and availability of funds.

(c) The answer is in the negative.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— సోమశిల ఎస్టిమేటు ఏ స్టేజిలో వుంది. సి.డబ్ల్యు.పి.సి కి పంపించడం జరిగిందా ?

† Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are included in the proceedings at the end of the Question Hour.

శ్రీ ఎ. ని. సుబ్బారెడ్డి:— శ్రీశైలం వచ్చింది. సోమశిల ఎస్టిమేటు తయారవుతోంది. నాల్గవ ప్లానులో చేద్దామనే వుద్దేశంలో వున్నారు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఎంత అవుతుంది?

శ్రీ ఎ. ని. సుబ్బారెడ్డి:— దాదాపు పదిహేడుకోట్లు.

KHAMMAM - YELLANDU ROAD

327 —

* 364 (4491) Q.— *Sri G. Mallikharjuna Rao* :—Will the hon'ble Minister for Public Works be pleased to state :

(a) the stage at which the construction of the Road linking Dornakal with Khammam-Yellandu road in Khammam division stands now ;

(b) the amount allotted for the construction of the said road ; and

(c) when the construction of the said road will be completed?

Sri A. C. Subba Reddy :—(a) The work was taken up for execution in September 1963 and is in progress.

(b) Rs. 5.85 lakhs.

(c) Early in 1965–66.

శ్రీ జి. మల్లికార్జునరావు:— డోర్నకల్లునుంచి ఎల్లందు రోడ్డును కనెక్ట్ చేయడానికి జిల్లా పరిషత్తువారు తీర్మానం చేశారు. ఇప్పుడు ఆ రోడ్డు కాన్సిల్ చేసి పిడబ్ల్యూడి. రోడ్డు వేస్తున్నారా? రెండూ వేస్తున్నారా?

శ్రీ ఎ. ని. సుబ్బారెడ్డి:— జిల్లా పరిషత్తువారు ఒక మట్టిరోడ్డు వేశారు. ఇది కొత్త స్కీము. ఈ స్కీములో శాంక్షను చేసినది రూ లక్షలచిల్లర వున్నది. దానిప్రకారం 65–66 నాటికి అవుతుంది.

NAGARJUNASAGAR CANALS

328—

*392 (4652) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao, Sri P. Gunnaiah (Kothuru)* :—Will the hon'ble Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether the Union Government had agreed to give the State an additional loan of Rs. 13 crores to expedite the work on the Nagarjunasagar Canals and

(b) whether this amount will be continued until the work on the canals is completed?

Sri A. C. Subba Reddy:—(a) Not yet Sir. The Government of India was requested to provide additional assistance of either Rs. 10 crores or Rs. 13.00 to Rs. 16.78 crores for the Nagarjunasagar Project for early realisation of benefits. The reply from the Government of India is awaited.

(b) Does not arise.

IRRIGATION COMMITTEE

329—

* 432 (4945) Q.— *Sri P. O. Satyanarayana Raju (Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya)*:— Will the hon'ble Minister for Public Works be pleased to state

(a) whether any Irrigation Committee has been constituted at the State level recently;

(b) if so, who are the members; and

(c) will a copy of the constitution of the Committee be placed on the Table of the House?

Sri A. C. Subba Reddy:—(a) Yes, Sir.

(b) The Committee has been constituted with the following members:—

1. Member, Board of Revenue (in charge of Irrigation)
2. Additional Secretary to Government, P.W.D.
3. Chief Engineer (Minor Irrigation)

(c) A copy of the order constituting the Committee is placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Government of Andhra Pradesh

Abstract

Minor Irrigation—Speedy execution of schemes - Removal of bottlenecks - Committee to scrutinise project reports on Minor Irrigation Schemes - Constituted.

PUBLIC WORKS DEPARTMENT

G. O. Ms. No. 766 Dated : 30th March, 1964
Read the following :

G. O. Ms. No. 1422 Public Works dated 3-7-1963.

Order :

The Government have considered the urgency for utilising fully the amounts allocated to each circle for Minor Irrigation Works, in a conference of the Superintending Engineers, P.W.D. on 2-12-1963, in the Chambers of the Minister (P.W.) when the Second Member Board of Revenue incharge of Irrigation, Additional Secretary, P.W.D. and Chief Engineer for Irrigation were also present.

2. The reasons contributing to the delay in the schemes were discussed. The Second Member, Board of Revenue, suggested that instead of the estimates of Minor Irrigation Projects being processed at various levels involving much delay, a Committee might be constituted consisting of Additional Secretary, P.W.D., the Member Board of Revenue incharge of Irrigation and the Chief Engineer dealing with Minor Irrigation who would tour the districts, scrutinise the project estimates on the spot, and sanction the schemes.

3. The Government accept the suggestion of the Member, Board of Revenue for the constitution of the Committee and they accordingly constitute the Committee with the following members :

1. Member, Board of Revenue (Incharge of Irrigation)
2. Additional Secretary to the Government, P.W.D.
3. Chief Engineer incharge of Minor Irrigation.

The Member, Board of Revenue shall be the Chairman of the Committee and Chief Engineer incharge of Minor Irrigation shall be the Secretary of the Committee.

4. The Committee will tour the districts and scrutinise the project reports and estimates relating to Minor Irrigation schemes on the spot and submit agreed recommendations to the Government for the issue of orders.

(BY ORDER AND IN THE NAME OF THE GOVERNOR OF ANDHRA PRADESH)

G. A. Narasimha Rao,
Additional Secretary to Govt.

Sri V. Visweswara Rao:—Whether this committee toured any District and any scheme has been sanctioned ?

(శ్రీ ఎ. ని సుబ్బారెడ్డి:— అసలు యీ కమిటీ వుద్దేశం ఏమంటే లేటు అవు తున్నాయని — మైనరు ఇరిగేషను వర్క్స్.....

మిన్టర్ స్పీకర్:— టూర్ చేశారా అని అడుగుతున్నారు, చేస్తే చేశారని లేకపోతే లేదని చెప్పండి

(శ్రీ ఎ. ని. సుబ్బారెడ్డి:— ఆ సమాచారం లేదు.

HOME GUARDS

330—

* 695 (4958) Q.—*Sri P. O. Satyanarayana Raju* (*Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya*) :— Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

(a) the number of Home Guards Units started in our State during the year 1963.

(b) number of Home Guards enrolled in these units; and

(c) whether any practical training was imparted to the Guards ?

The Minister for Home (*Sri Mir Ahmed Ali Khan*) :—
(a) 50 Companies.

(b) 4,719.

(c) Yes, Sir. Six months practical training followed by a refresher course for 3 months to be rounded off by an Annual Camp for 15 days.

PROTECTED WATER SUPPLY SCHEMES.

331—

*607 (4359) Q.— *Sri S. Vemayya* :— Will the hon'ble Minister for Panchayati Raj be pleased to state:

(a) Number of Protected Water Snpply Schemes sanctioned during 1963-64 in the State ; and

(b) Number of works that are proposed to be sanctioned during 1964-65 in the State;

(c) whether the said schemes have been sanctioned to the following villages ;

(i) Pedaputhadu in Kovur taluk

(ii) Edulavaripalem hamlet of Brahmadevam in Nellore taluk ; and

(d) if not the reasons therefor?

Sri M N. Lakshminarasayya :— (a) 298

(b) Proposals for 188 additional Protected Water Supply Schemes have been received and they are under considera tion.

(c) The protected Water Supply Scheme to Pedaputhadu village has not been sanctioned and to Edulavaripalem hamlet of Brahmadevam has been sanctioned.

(d) Proposals for Protected Water Supply Scheme to Pedaputhapadu have not been received by Government.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్యా:— శాంక్షను అయింది యింప్లిమెంటు కావడంలేదు. లోన్సు రిలీజు చేయడంలో డిఫికల్టీ వుందా...అనలు దీనిని ఎక్స్‌పిడైటు చేసే మెషినరీ వుందా?

(శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— సెంట్రలు గవర్న్‌మెంటునుంచి ఫండ్సు రాలేదు. ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయికి సెంట్రలు గవర్న్‌మెంటునుంచి రావాలి. వచ్చిన తరువాత మే డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తాము.

PROTECTED WATER SUPPLY SCHEME TO EDULAVARIPALEM.

332—

*619 (4446) Q.— *Sri S. Vemayya*:— Will the hon'ble Minister for Panchayati Raj be pleased to state:

(a) whether the Government are in receipt of any representation dated 22-3-1964, from Sri S. Vemayya, M.L.A. regarding the Protected Water Supply Scheme to the Harijans of Edulavaripalem Hamlet of Brahmadevam, Nellore Taluk and District; and

(b) if so, the action taken therein?

Sri M. N. Lakshminarasayya: — (a) Yes, Sir.

(b) Protected Water Supply Scheme at an estimated cost of Rs. 45,000/- has been sanctioned to Edulavaripalem.

† 333* 582 (4089) Q.—

WATER SCARCITY IN KAVALI

334—

*632 (4960) Q.— *Sri G.C. Kondiah. (put by Sri S. Vemayya)* :— Will the hon'ble Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether there is any water scarcity in Kavali in Nellore district since April, 1964 ; and

(b) if so, what steps the Government is taking to remove the scarcity ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :— (a) Yes.

† Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are included in the proceedings at the end of the Question Hour.

(b) The panchayat has deepened 23 Public wells at a cost of Rs. 6,500/- and is improving a tank at a cost of Rs. 20,000/-. Proposals are pending with Public Works Department for transfer of site for constructing an over head tank. A tractor and a lorry with a capacity of 200 gallons each have been commissioned to meet the shortage.

† 335 * 627 (4494) Q.--

RICE MILL AT ALLURU.

336--

*1027 Q.-- *Sri G.C. Kondiah (Put by Sri S. Vemayya)*:- Will the hon'ble Minister for Cooperation be pleased to state:

(a) whether a processing rice mill has been established at Alluru, Nellore district by the Cooperative Marketing Society;

(b) whether the Government have contributed any amount towards the share capital; and

(c) when was the mill started?

Sri T. Ramaswamy :— (a) & (b) Yes, Sir.

(c) The mill started functioning from December 1961.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:— కోఆపరేటివ్ సొసైటీలకు పై సెన్సులు ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంలోనే ప్రైవేటు వారికి rice mills licences ఇవ్వడం abandon చేశారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఈ ప్రశ్నపై ఇది arise కాదు,

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:— కోఆపరేటివ్ సొసైటీలనే ఇవ్వాలనే పాలసీని తొందరలో అమలుచేస్తారా?

శ్రీ టి రామస్వామి:— ఇంకా finalize కాలేదు. కోఆపరేటివ్ సెక్టర్‌లో ఇవ్వాలనే ఉంది. కోఆపరేటివ్స్ ముందుకురాకపోతే ప్రయివేటు పార్టీలకు ఇస్తారా?

Mr. Speaker:- In yesterday's paper I read one statement of Mr. C. Subramaniam that 2,000 rice mills will be started in

† Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are included in the proceedings at the end of the Question Hour.

public sctor and no private people will be given or something like that.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :–Only co-operatives will be given; public sector or private sector is completely prohibited.

ACCIDENTS IN THE TWIN CITIES.

339—

*664 (4759) Q.— *Sri M. Pitchiah* (*Payakaraopeta*) :— Will the hon. Minister for Labour & Transport be pleased to state :

(a) the number of accidents that occurred to Cars, Lorries and Motor Cycles in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad during 1962-63.

Sri B. V. Gurumurthy :— (a) The following are the details of accidents that occurred in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad during the year 1962-63.

Cars.	...	...	412
Lorries.	...	...	191
Motor Cycles.	..		168

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి:— Accidents వల్ల జరిగిన ప్రాణనష్టాలు ఎన్ని? వారికి compensation ఇవ్వడానికి ప్రయత్నాలు జరిగాయా?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— వివరాలు లేవు. ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే చెప్పిస్తాను.

శ్రీవావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— Accidents చాలా జరుగుతున్నట్లు ఉంది. జరుగకుండా ఏమి కార్యక్రమం తీసుకున్నారో చెప్పగలరా?

మినిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్:— కార్లు అన్నీ తీసివేస్తే పరిపోతుంది!

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— Speed control చేయడంలో ఎవరూ శ్రద్ధవహించడంలేదు.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— అట్టునంటి శిక్షలు తీసుకున్న తరువాతనే జరుగు తున్నాయి. దానికితగ్గట్టుగా fines విధించడం, driving licence suspend చేయడం వంటివి జరుగుతూనే ఉన్నాయి.

(శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:— ఇందులో Government vehicles ఎన్నికలిసి ఉన్నాయో చెప్పగలరా?

(శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— Split up figures లేవు.

FINES FOR RASH DRIVING.

340—

* 704 (4997) Q.— *Sri M. Pitchaiah* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) the number of taxi drivers, lorry drivers and car owners on whom fines have been levied for rash driving without observing speed limit in the Twin cities of Hyderabad and Secunderabad so far during 1964.

(b) the amount collected through fines.

Sri B.V. Gurumurthy :— (a) 112 taxi-drivers, 362 Car owners and 547 lorry drivers were fined so far during 1964 for rash driving without observing speed limits in the twin cities.

(b) Rs. 6,677-00 nP.

(శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— ఇందులో ఎవరికైనా compensation ఇచ్చారా?

(శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— వారినుంచి collect చేసి ఇవ్వడంలేదు. compensation కు వేరే procedure ఉంది. ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

(శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:— ఏ accidents లేకుండా చక్కగా drive చేసే వారికి prize ఇచ్చే విధానం ఏదైనా ఉన్నదా?

(శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— ప్రస్తుతం ఏమీలేదు.

Written Answers to Questions.

325—

*50 (1384) Q.— *Sri K. Appalanaidu* :— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether the Government is contemplating any scheme to provide irrigation facilities to the ryots by construc-

ting an anicut to Vutagedda running between Adukonda and Gusamidikonda near Addannapalem village in Vivyammapeta Samithi area in Srungavarapukota taluq, Visakhapatnam District ;

(b) if so, whether estimates have been prepared for the said scheme ;

(c) if so, the estimated expenditure therefor ; and

(d) when it will be completed;

(a) A:—No, Sir.

(b), (c) & (d) Do not arise.

333—

*582 (4089) Q.—*Sri V. Sanyasi Naidu* :— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) the stage at which the scheme for Drinking Water Supply to the Yelamanchili Panchayat, Visakhapatnam district pending at present ; and

(b) whether the Government will take active steps to implement the scheme expeditiously ?

A.- (a) In the preliminary investigation report the Chief Engineer (Public Health) has estimated the cost of the scheme as Rs. 11.20 lakhs. As the cost is very high the Panchayat has proposed an alternative source for the supply of water. The matter is under consideration of Chief Engineer (Public Health.

(b) The scheme will be considered for sanction as and whom the Government of India release the grants for the Protected Water Supply Schemes and soon after the report of the Chief Engineer (Public Health) is received.

335—

*627 (4494) Q.—*Sri K. Nanjappa* :— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether Water Supply Scheme in Palamaneru village, has been sanctioned ; and

(b) if not, the reasons therefor ?

A.– (a) Yes Sir.

(b) Does not arise.

Business of the House

శ్రీ కె ఎల్. నరసింహారావు (ఖల్లందు):– మునిసిపల్ మంత్రిగారు దాదాపు రెండు మాసాలనుంచి accident తరువాత జబ్బుపడి ఉన్నారు. వారు ఎట్లా ఉన్నది పేపర్లలో ఏమీ తెలియడంలేదు. ఆవిషయమై ప్రభుత్వానికి ఏమైనా information ఉంటే ఒకసారి తెలియజేస్తే మంచిదని అనిపిస్తోంది!

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:– గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంపై చర్చకు సమాధానం ఇస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రధానమైన ఆహారసమస్యగురించి సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఇక్కడకు వస్తున్నారని వారితో చర్చించిన తరువాత వివరాలు స్టేట్‌మెంటు చేస్తామని చెప్పారు వారు నిన్న మొన్న ఇక్కడ చర్చలు జరిపినట్లు పేపర్లలో ఉంది. వాటి పర్యవసానం స్పష్టంగా చెబుతారా?

Mr. Speaker:— As soon as the Chief Minister comes, I shall ask him to furnish the information. Meanwhile, we will take up the next business.

Calling Attention to Matters of urgent Public Importance

re: the migration of Andhras from Burma.

Mr. Speaker:— There is one matter under Rule 75 in which Mr. P. Shamsunder Rao has given notice. Mr. Shamsunder Rao.

Sri Vavilala Gopalakrishnyy:— That is also concerned with Chief Minister.

Mr. Speaker.— He will be coming. It is all right. How are you bothered? You can go on, Mr. Shamsunder Rao.

శ్రీ వి. వి. రమణ (కొండెకర్ల):– బర్మా ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు కారణంగా భారతీయులు చాలా మంది ఆదేశంనుంచి మనదేశానికి వలస వస్తు

న్నారు. ఇట్లా వచ్చేవారిలో ఆంధ్రులకూడా చాలామంది ఉంటున్నారు. వారు బర్మాలోని ఆస్తులను పూర్తిగా వదులుకోవలసిన పరిస్థితులు వచ్చాయి. స్త్రీలు ఒక్కొక్కరులంకంలె పెచ్చుబంగారం తెచ్చుకోకూడదని restriction పెట్టారు. ఈ మధ్య పేపర్లలో చూస్తే బంగారం వస్తువులను మనదేశం తరపున ఉండే అధికారుల వద్ద డిపాజిట్‌లో ఉంచితే ఇక్కడకు వచ్చినతరువాత భారత ప్రభుత్వం, బర్మా ప్రభుత్వం చర్చించి పరిష్కారం తెలుస్తారని వార్తలు వచ్చాయి. తరువాత మరల పత్రికలలో వచ్చిన స్టేట్‌మెంట్లుచూస్తే బర్మాప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఏ వైఖరి తీసుకోనందున మన భారతదేశం తరపున అధికారులు అక్కడకూడా బంగారు డిపాజిట్లు తీసుకోవడంలేదని తెలుస్తున్నది. ఈ పరిస్థితులలో వీరందరు తమకు ఉన్న ఆస్థులను కోల్పోయి ఇక్కడకు వస్తున్నప్పుడు వారికి పునరావాసం కలుగ జేయవలసిన బాధ్యత మనపైఉంది, కేంద్ర ప్రభుత్వం పునరావాసం కలుగ జేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. వీరందరికి వెంటనే పునరావాసం కలుగజేయడం కష్టంకాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కూడా వారికి ముందు కలుగ జేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. మన పొరుగున ఉండే మద్రాసు ప్రభుత్వం మద్రాసీయులై బర్మానుంచి వచ్చేవారికి పునరావాసం కేంద్ర ప్రభుత్వం కల్పించే లోపల తాత్కాలికంగా tents వేసి ఆహారం మొదలైన సదుపాయాలు చెస్తున్నట్లు పేపరులో చూచాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంకూడా బర్మానుంచి వచ్చే ఆంధ్ర evacuees కు ఆరకమైన సదుపాయాలు కలుగజేయబోతున్నారా? వారికి ఏవిధమైన అవకాశాలు కలుగజేస్తున్నారు? పునరావాసంగురించి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో చేసిన చర్చలు ఫలితం ఏమిటి చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy: According to the communication received from the Government of India, about 32,000 Indians have returned to India since the beginning of 1963 and that during the last few days about 200 Indians have been arriving every day in Calcutta by Air from Rangoon. This traffic is expected to continue at the same rate for some time. These people however belong to the more propserous section of the Indian Community in Burma and may not require any special assistance. About 15,000 Andhras are expected to arrive in the next four or five months. It is not known how many of them are devoid of any resources in the State, but it is expected that only 5 to 10% of them do not require any assistance.

As a result of severe restrictions imposed by the Govern_ment of Burma, even those Indians who had some assets in Burma will have to leave most of them behind. To-day, the maximum that a returning Indian can bring from Burma is only two to three thousand worth of personal belongings, a few hundred in foreign exchange and Rs. 250 by way of gold ornaments. Many are stopped from bringing even this much on the basis that their economic status in Burma does not warrant it. There are many Indians who have been working as coolies or hawkers whose meagre savings will already have been exhausted by their enforced stay in Rangoon to obtain necessary travel documents from the Government of Burma and who will therefore be arriving in India empty-handed.

Due to the circumstances in which these Indians are coming away, many of them will be unable to rehabilitate themselves without Governmental assistance.

About 80% of the Indians coming from Burma are unskilled labourers and petty traders who would ask only for employment or meagre facilities to start petty trade.

The State Government in consultation with the Ministry of External Affairs, Government of India, is making nccessary arrangements for receiving these Indian Nationals returning from Burma. It is expected that about 10 to 12 thousands Telugu speaking Indian Nationals may have to be rehabilitated in the State. This figure is, however, not firm and would depend on the attitude of the Government of Burma. It is expected that these evacuees would start coming from about the first week of August and continue to come till about the end of the year. The Collector, Visakhapatnam, has been asked to make necessary arrangements to receive these evacuees at the Port. It is expected that a major part of these evacuees would get back to their villages from where they migrated. Arrangements would be made to send them to their villages. Temporary transit camp would be opened at Visakhapatnam and such of those destitutes who cannot

immediately go back to the village would be given some subsistence allowance. Efforts will be made to send all these people to projects where they could be found some employment.

re: the collection of land revenue from Neeradies in Telangana.

(శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:— అధ్యక్షా, మొత్తం తెలంగాణాలో కొన్నివేల కుటుంబాలు నిరడిప్ ఉన్నారు వారి బాధ్యతలు చెరువులు కుంటలు చెద్ద చెద్ద ప్రాజెక్టులమీద నీరు సప్లయిచేయడం. అయితే నెలకక్కంటికి మూడురూపాయలు చొప్పున జీతం కనుక యివ్వని తీరుకు శిస్ రూపాయిలు అంటే 12×3 = 36 రూపాయలు విలువగల భూమిని వారికి యినాముగా యివ్వడం జరిగింది. అయితే 36 రూపాయల ఇనాముతో బతుకుతూ ఉండేవారు. కాని Additional assessment వచ్చిన తరువాత ఆ భూములను land revenue నుంచి exempt చేశారు కాని Additional assessment వచ్చినతరువాత land మీద వసూలు చేయాలని ప్రభుత్వం ఈ మధ్య నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. 62–63 లో 63–64 లో ప్రభుత్వం ఇది కలెక్షను చేయలేదు. దానికి legal గా వసూలు చేయాలా లేదా అనే మీమాంస రెవెన్యూ బోర్డుకు రావడం అవన్నీ బరాయిందా పెట్టడం జరిగింది. ఇప్పుడు వారికోరకై అవనంగా సౌకర్యం కలిగించాలని తదుపరి Abolition of Inams Act కూడా తీసుకురావడం జరుగుతున్నది. ఆపరిస్థితులలో గత రెండు పంటత్సరాలలో ఏ Additional assessment కావాలని కోరుతున్నదో దానిని మాఫీ చేయాలని ఎందుకంటె land revenue payment నుంచి exempt చేయడం [illegible] జరిగింది కొన్నివేల కుటుంబాలు సమస్య కాబట్టి ప్రభుత్వం [illegible] చించి additional assessment వసూలు చేయకుండా ఉంటారా [illegible]

Sri N. Ramachandra Reddy :— Neeradies are village ervvnts entrusted with the work of distribution and supply of water from the Government sources of irrigation. They are paid a cash remuneration of Rs. 36 per year or granted land as Inam, the Assessment on which is limited to the remuneration payable to them. In addition to this they are also being paid a cash grant of Rs. 9 per month. The lands held

by the Neeradies have not yet been converted into Khalsa as in the case of Seth Sindhi-Inams. In may 1964, the Neeradies of Narsampet taluk in Warangal district represented to the Government that the Additional Assessement Act may not be made applicable to their Inam lands till the Inams Abolition Bill is introduced. Government carefully examined the representation in consultation with the Board of Reveune. The Additional Assessment Act does not provide for exemption of any lands, from the provisions of the Act. Under the Act the land revenue payable under any law in force in Telangana area is liable for enhancement according to the principles laid down therein. The assessment on Neeradi Inam lands has to be enhanced under the Additional Assessment Act and the extra amount over and above the cash remuneration of Rs. 36 per annum has to be collected. Government could not therefore comply with the request of the Neeradies for exemption of their lands from the provision of the Additional Assessment Act. The Andhra Pradesh (Telengana Area) Abolition of Inams Bill, 1964, has already been introduced in the Assembly on 27-6-64. This bill, inter alia provides for abolition of Inam Tenure of lands held by the Neeradies.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Statutes under the Andhra Pradesh Agricultural University Act, 1963.

Sri N. Ramachandra Reddy :— On behalf of the Minister for Agriculture (Sri A Balarami Reddy), I beg to lay on the Table a copy of the first Statutes made in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of Section 39 of the Andhra Pradesh Agricultural University Act, 1963, published at pages 1-34 of the Rules Supplement to Part – I of the Andhra Pradesh Gazette Extraordinary dated 12-6-1964.

Mr. Speaker : Paper laid on the Table.

Presentation of the Report of the Regional Committee on the Andhra Pradesh Municipalities Bill, 1964.

Sri T.Hayagrivachary(Chairman, Regional Committee) Sir, Under Rule 164-K of the Andhra Pradesh Legislativ-

Assembly Rules, I beg to present the Report of the Andhra Pradesh Regional Committee on the Andhra Pradesh Municipalities Bill, 1964.

Mr. Speaker : Report presented.

Government Bill

The Andhra Pradesh (Andhra Area) Preservation of private Forests (Amendment) Bill, 1964.

Sri N. Ramachandra Reddy: Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh (Andhra Area) Preservation of Private Forests (Amendment) Bill, 1964".

Mr. Speaker :— Motion moved.

(Pause.)

Mr. Speaker :— The question is :

"That Leave to introduce the Anphra Pradesh (Andhra Area) Preservation of Private Forests (Amendment) Bill, 1964 be granted".

The motion was adopted.

Statement by the Chief Minister regarding Sri P. V. G. Raju's Health

Mr. Speaker : Members were anxious to know the condition of Sri P. V.G. Raju. They want to know his present condition.

(శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— Sir, As you all know పి.వి జి. రాజుగారికి accident మే 11వ తారీఖున దురదృష్టవశాత్తు జరిగిన సంగతి తమకందరికి తెలుసును. తరువాత అక్కడ Post-graduate Research Institute లో వారిని ఉంచటం అక్కడ ఉన్నటువంటి డాక్టర్లు ఎక్కువశ్రద్ధ తీసుకోవడం, పంజాబు గవర్నమెంటు వారు కూడా చాలా ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొని చికిత్స చేయడం మీరు యిది వరకే పత్రికలలో చదువుకొని ఉన్నారు. మనం మన export దయానందరావు గారిని పంపించి చాలా రోజులు అక్కడ ఉండేటట్లు చేయడం

జరిగింది చాండీగారు, (వెల్లూరులో ఉండే స్పెషలిస్టు) కొట్టాయం ట్రావన్కూరు నేటులో ఉంటే టెలిఫోనులో పిలిపించి వీరిని కూడా పంపించడం జరిగింది. పరీక్ష చేసినారు. చాల కాలం నుండి. అయితే May 20వ తేదీన serious turn తీసుకొంది. That was a crucial date, Sir regarding his health చాలా complications arise అయినవి. నేను ఆరోజు అక్కడనే ఉన్నాను. దేవుని దయ వల్ల మరుసటి రోజుకి త్రిప్పుకొని కొంచెం పరిస్థితులు చక్కబడ్డాయి. దాని తరువాత మనం కెనడా నుంచి ఒక డాక్టరును మన ఖర్చుపైన పిలిపించుకోవడం జరిగింది. వారు కూడా వెళ్ళి పరీక్షించి చేసేటటువంటి చికిత్స బాగానే ఉంది. చేయవలసివది ఏమీలేదు, అని ఉన్న డాక్టర్సుకి instructions యిచ్చినారు. Instructions యిచ్చిన ప్రకారం జరిగింది. కొన్ని మందులు లేకపోతే import licence తీసుకొని ఇంగ్లండు నుంచి తెప్పించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు వెంటనే అక్కడ మన ఏజెంటు మేదప్పగారు, దినేష్‌సింగ్, ఎక్స్‌టర్నల్ ఎఫెయిర్సు డిప్యూటీ మినిస్టరుగారిని కలుసుకుని import licence within 48 hours తెప్పించుకోవడం జరిగింది. ప్రోగ్రెస్ కొంచెం బాగానే డెవలప్ అవుతూవచ్చింది. ఇవాళ మనం పత్రికలలో చదువుకున్నాం Last month 19 కి he has regained Consciousness, అని వాకు కూడా తెలిగ్రాం వచ్చింది. దేవుని దయవల్ల Consciousness regain చేసినారు. భార్య పిల్లలను గుర్తిస్తున్నారు. అక్కడ ఏదైతే trachea లో పెట్టినారో దానిని remove చేసినారు. Feeding కూడా normal గా జరుగుతున్నది. మాకు తెలిసిన సమాచారం అదీ, అధ్యక్షా. అక్కడ అయిన తరువాత కొంచెం ఈ మధ్య ఒకటి రెండు రోజులు set back వచ్చిందని విన్నాము. పెద్ద set back ఏమీలేదు. కొంచెం రెంపరేచరు రావడంవల్ల కొంత వచ్చింది. మరల రెంపరేచరు సర్దుకునిపోయి మామూలు పరిస్థితి ఉంది. కెనడా డాక్టరు కూడా 19నే out of danger అని for the first time చెప్పింది. అంత వరకు అట్లా ఉంది. ఇట్లా ఉంది. అని చెబుతున్నారు. ఒకటి మట్టుకు It is a slow and steady progress. వారు కూడా కెనడా డాక్టరు చెప్పింది ఏమిటంటే నేచర్ brain ని adjust చేయాలని slow గా adjust అవుతుంది, surgical business ఏమీలేదు, మెడికలుగా చూస్తూండ వలసిందే రెంపరేచరు రాకుండా, కాంప్లికేషన్సు రాకుండా మీనుకోవలసినదే surgical treatment ఏమీలేదు. Nature itself will have to slowly settle the brain అని వారు చెప్పినారు. వారిని thank చేస్తూ జిత్తరం ప్రకాశం. కృతజ్ఞతలు. వారు ఏమీ fees తీసుకోలేని ఉత్తరం ప్రకాశంగారికి చెప్పారు. డాక్టరు చాండీ అండ్ ఎల్లూరు కూడా అవిధంగా అన్నారు.

In spite of my letters he also refused to take his legitimate fees. All thanks to them.

I may also express my grateful thanks on the floor of the Assembly for the very wonderful services that have been done by Dr. Anand who is the Director of the Post Graduate Institute and Dr. Gulhati and several other Doctors who are in continuous — 24 hours— attendance on him. I am very grateful to them. I am very gratefnl to the ex-Chief Minister, his wife, the Home Minister and the Finance Minister and others who are constantly going there enquiring about his health, and who saw to it that all available facilities, expert facilities are being given to him. This is what all I can say. I want to speak tomorrow or the day after by telephone. If there is any information, I will certainly let the House Know it, Sir.

Business of the House

మిస్టర్ స్పీకర్:— రిజల్యూషన్ పైన reply ఇస్తూ సెంట్రల్ మినిస్టరు శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారితో సంప్రతించిన తరువాత food situation పైన సభ వారికి మనవి చేస్తాము అని అన్నారు. ఎప్పుడు మనవిచేస్తారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— కొన్ని discuss చేశాము. ఏమరు వ్యతిక లలో చూసేవుంటారు. Commissioners of Civil Supplies of all the four Southern States are meeting at Madras on 8th of this month. Therefore, అది అయిన తరువాత చెబుతాను. వేము కూడ promise చేసిన తరువాత Before we rise, I will certainly give the House some information అని మనవి చేసాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— అధ్యక్షా, పేపర్సులో చూసిన [illegible] సమావేశములో ధరలను నిర్ణయిస్తారని తెలుస్తున్నది. అందుకు ముందు [illegible] స్టేటుమెంటు ఆంధ్రరాష్ట్రము నుంచి ఎంత rice తీసుకొనిపోయేది మీరు [illegible] ఈ రెండు ఆ conference లో decide అయివచ్చినట్లుగా వ్యవహారంలో వచ్చేటట్లు Civil Supplies Commissioners ధరల విషయము నిర్ణయించేటప్పుడు మిగిలిన పాలసీ విషయము కూడ Civil Supplies Commissioners [illegible] యిస్తారా?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి:— వారు ఎట్లా నిర్ణయిస్తారు. Price structure is very important part of this 9th నో లేక 10 th నో మనవి చేస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్ష, నేను privilege motion ఒకటి క్రిందటి సెషన్‌లో ఇచ్చాను. దాని విషయము మనవి చేయాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker: I will find out from the office what has happened.

(Pause)

Ruling from the Chair

re : the alleged promulgation of the Ordinance No. 1 of 1964 and prorogation of the House by the Governor on the same day.

Mr. Speaker : When on 3rd morning, the Gram Panchayat Amendment Bill 1964 to replace ordinance No. 1 of 1964 promulgated by the Governor on 26th and published in the Gazette Extraordinary on the 27th May, moved by Sri M. N. Lakshminarasiah, Minister for Panchayat Raj for first reading, was about to be taken up for consideration by the House, Sri V. Visweswara Rao, a member of the C.D.L.F. party raised a point of order on the ground that as the order of prorogation and the promulgation of the Ordinance by the Governor were on the same day viz., 26th May, 1964, it cannot be said that the Ordinance was promulgated at a time when the Legislative Assembly was not in Session, as required under Article 213 of the Indian Constitution and that by reason of such non-compliance, as the Ordinance itself is ultra vires, the question of replacing it by another Government Bill with some additions or alterations as the case may be does not arise. Before referring to the several points raised by several Members during the course of discussion on the 3rd as well as in the continued discussion on 4th also, I consider it necessary

to state facts as borne out by the Gazette publications and other orders in this respect. It is seen from the Gazette extraordinary dated 26th May, 1964 that the Governor prorogued with effect from 26th May 1964 itself the 3rd session of the Legislative Assembly and the 8th session of the Council which commenced on 9-11-1963 and that this order of prorogation was signed by him in the forenoon on 26th May. Nextly it would be seen that the Ordinance No. 1 of 1964 was signed by the Governor in the afternoon on the same day and the Ordinance which was promulgated on the same day was published in the Gazette extraordinary on the 27th May, 1964. Thus the two points which arise for consideration are (1) whether, as laid down under Article 213, the Governor, under the circumstances which required his immediate action, promulgated an ordinance when the Legislative Assembly was in recess and (2) whether, in doing so, he strictly complied with the procedure laid thereunder by proroguing the Session and promulgating the Ordinance on one and the same day though the two were approved by him one after the other respectively with an interval of a few hours. Since an exactly similar point does not appear to have arisen in other Legislatures in the past necessitating a ruling by the Speaker, one is forced to the necessity of falling back upon judicial decisions for interpretation and arriving at a proper decision in the matter. It is well to bear in mind that legal fictions are sometimes sought to be made by giving retrospective effect to such Acts, which do not impose or involve penal consequences and not for penal acts under which persons are punished for acts which were not punishable at the time they were committed. Usually all such penal acts come into effect either from the date of publication in the Gazette or at a future date to be notified by the Government and are never given retrospective effect. As regards the first point, (1) The question whether the circumstances were such as to require the immediate action of the Governor for prorogui

the Assembly session and promulgating the Ordinance does not arise in the particular instance as it was not specifically raised and seriously contended by any member.

(2) Regarding the second point whether in view of the fact that the Governor prorogued the Assembly and promulgated the ordinance on one and the same day, viz., 26th May, it has to be presumed that the Governor did so simultaneously and as such it cannot be held that the Governor promulgated the Ordinance when the Assembly was not in session. Several Members, Sarvasri Sundarayya, Viswanatham, Raja Gopala Naidu, C D. Naidu, Gopalakrishnayya, T. Nagireddy besides Sri V. Visweswara Rao who raised this point were of the view that irrespective of the point of time as to when exactly the Governor signed the order of prorogation and that of promulgation both of them are deemed to have come into effect at the commencement of 26th May, 1964, i.e., after the midnight of 25th May, for the reason that the prorogation was notified in the Gazette on 26th and also the Ordinance promulgated on the same day as is seen from the reading of the ordinance though published in the Gazette on the next day, i.e., 27th and that as both these came into effect simultaneously, it cannot be said that the Ordinance was promulgated by the Governor when the Assembly was in recess and consequently becomes inoperative. Sri T. V. Raghavulu of the Congress Party was of the opinion that the point raised was of a technical nature as the Governor was acting in an emergency having satisfied himself with the circumstances which warranted his immediate intervention by proroguing th House and promulgating an ordinance. Sri P. V. Narasimha Rao, Minister for Law on behalf of the Government, trying to meet all the points raised during the course of discussion contended that as the Governer prorogued the Assembly session, under Article 174 of the Constitution of India with effect from 26th May, 1964, the Assembly ceased to be in session from the

commencement of 26th and that thereafter at any time either on 26th or afterwards the Governor had the power to promulgate an ordinance which however came into effect only from 27th May on which date it was published in the Gazette though it reads that it was promulgated on the 26th.

Having stated briefly the reasons advanced both for and against the point raised, I have come to the following conclusion for the reasons set forth below. It is clear from the wording of the prorogation order notified in the Gazette of 26th that the Assembly Session was prorogued with effect from 26th, which according to judicial interpretation (vide A. I. R. 1948 Madras P. 28) came into effect from the commencement of 26th i.e., after the midnight of 25th and this is not disputed by any of the Members. The next question which was very vehemently contended from both sides is whether the ordinance which was promulgated on the 26th as stated in the ordinance itself but published in the Gazette of 27th can also be deemed to have come into effect from the commencement of 26th. I consider that it cannot be deemed to have effect from the commencement of 26th, for, though the two words promulgation and publication are synonymous practically meaning the same, it cannot be said that on 26th itself nothing further was done by the Governor or under his instructions for promulgating the same either by publishing it in the official Gazette or by releasing it to the Press or by any means of publicity on the same day except signing the order itself. In the absence of any such publicity which is implied in the meaning of the word promulgation one has to conclude that it was not promulgated at all on that day, though it is mentioned in the ordinance itself that it was promulgated on the 26th. Moreover in the absence of specific mention in the ordinance of the date on which it is to come into operation, it has come into effect only on the day on which it was first published in the official Gazette, 27th May (vide Section 5 of A.P. General Clauses Act).

Nextly the point raised by Sri Ramachandra Rao Deshpande whether previous sanction of the President etc., as laid down in the proviso to Article 213 was obtained before the ordinance was promulgated, does not arise, as it is one which in my opinion does not require the previous sanction of the President etc.

I hereby rule that the several points raised by Sri V. Visweswara Rao and the other members are out of order.

Government Bills.

The Andhra Pradesh State Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964.

Mr. Speaker : We will first take up the Andhra Pradesh State Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964. On the last occasion, on 4th, when the House was adjourned, that Bill was under discussion. So we shall take up that Bill first, and then take up the other two Bills, The Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1964 and the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Bill, 1964. Now Sri Vavilala Gopalakrishnayya will speak.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—అధ్యక్షా, మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు లేరు. ఈ వేళ వారి దృష్టికి కొన్ని points తీసుకరాదలచుకొన్నాను. ఇంతవరకు బీహారు, మధ్యప్రదేశ్, ఒరిస్సా, ఉత్తరప్రదేశ్, రాజస్థాన్, మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, పంజాబ్, అస్సాం, మద్రాసు, కేరళ రాష్ట్రాలన్నీ తమ మాతృభాషను అధికార భాషగా నిర్వచిస్తూ శాసనాలు చేశాయి. అది లేకపోతే ఏవీ జరగటానికి వీలు లేకుండా వుంది. ముఖ్యంగా కాన్‌స్టిట్యూషనల్ అమెండ్‌మెంటు హిందీ భాషగా వుంటుందని చెప్పి ఇంగ్లీషుకూడా అమలు జరుగుతుందని తెచ్చింది. ఈ కంచెవేస్తే వస్తుందని మేము చాలా రోజుల క్రిందటే ఊహించాము. ప్రభుత్వానికి చెప్పినా ఆ సూత్రం దూరదృష్టితో వ్యవహరించలేకపోయినందుకు విచారించటం తప్పితే యింకేమీలేదు. 15 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత ఇంగ్లీషు భాష అమలు జరగదు. గనుక ఏ రాష్ట్రానికి ఆ రాష్ట్రం తమ భాషను అమలుజరిపే స్థాయి

తీసుకురావలసిన అవసరం వుంది. నాన్ ఆఫీషియల్ బిల్లుగా నాలుగుసార్లు శాసన సభముందుకు తీసుకువచ్చినా ప్రభుత్వం గవర్నమెంటు బిల్లు రేపు తెస్తాం, రేపు తెస్తాం అని చెబుతూవచ్చారు కాని ఇంతవరకు తీసుకురాలేదు. దేశంలో భాష ఏదివుండాలనే సమస్య తీవ్రంగా వుందనే సంగతి మరచిపోవద్దు. ఇప్పుడువున్న వాటిని హిందీ replace చేస్తుందా అంటే మొత్తం భాషలన్నిటిని దేశం మొత్తానికి హిందీ replace

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

చేయలేదని, ఎందువల్లనంటే దానికి కావలసిన పరిభాషకాని, గ్లాజరీగాని తయారు కాలేదని ఆయా రాష్ట్రాలలోవున్న పరిస్థితి బట్టి తెలుస్తున్నది. మహాత్మాగాంధి భాషా సంస్కరణ కోరినప్పుడు ఆయన హిందినికోరలేదు, ఆయన కోరింది హిందుస్థాని హిందీకి హిందుస్థానికి తేడా ఏమిటంటే సంస్కృత సమన్వయంగా వుండేది హిందీ. ఉర్దు, సంస్కృతం రెంటిని సమానస్థాయిలో వుంచగలిగేది హిందుస్థాని ఇంగ్లీషువుండాలనే కోర్కె ఎవరికీ లేదు. ఏ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన భాషను ఆ రాష్ట్ర అధికార భాషగా నిర్వచించినప్పుడు ఆది సాధ్యం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. దాని కోసం అనేక కమిటీలు వచ్చాయి. మన ప్రభుత్వం కొన్ని జిల్లాలలో తెలుగు భాషను అమలుజరుపుతున్నామని చెబుతున్నారు కాని అది అనుకున్నంత ప్రయోజనకరంగా లేకపోయింది. ఉదాహరణకు తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో తెలుగు భాషను అధికార భాషగా స్వీకరించమని చెప్పారు. సోషల్ వెల్ఫేర్, యింకా కొన్ని డిపార్టుమెంటులలో తెలుగుభాషను ప్రవేశపెట్టామని చెప్పారు. ఇప్పటి వరకు జిల్లా పరిషత్తులలో కాని, పంచాయతీ సమితులలో కాని తెలుగు భాషను అధికారభాషగా అంగీకరించకపోవటం విషాదం. సామాన్య మానవుని భాషలో రాజ్యాంగం నడపాలని భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కోరాము. ఆ నాడే మహోన్నతమైన స్థాయిని అందుకోగలమని మన భాష అభివృద్ధి కాగలదని చెప్పాము. కాని ఈనాడు ఆ మాట మరచిపోయినట్లున్నాము ఇంకా ఇంగ్లీషును continue చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నామంటే మనకు భాషలేదని ఒప్పుకొంటున్నామన్న మాట. తెలుగును అధికార భాషగా స్వీకరించామన్నారు. దానికి పదకోశం తయారు చేస్తున్నామన్నారు. ముందు నిర్ణయంలేనిదే ఏదీ జరగదు. Where there is a will there is a way. ఇంతవరకు will express చేయకపోతే—మనసులో చెప్పవచ్చు, executive గా చెప్పవచ్చుగాని legislation లో చెప్పకపోతే, శాసన రీత్యాలేకపోతే వీలులేదని వ్యవహారం చెబుతున్నది తెలుగు భాషను ఏఏ పనులకంటె శాసనసభలో bills కాని అర్డినెన్సులు వగైరా కాని రెగ్యులేషన్స్ కాని హైకోర్టు జిల్లాకోర్టు వగైరా డాకుమెంట్లుకాని, పాత

కాలంలో కళాశాలలలో విద్యాబోధనకాని, తెలుగును అమలుజరుపుతున్నామంటూ కరెస్పాండెన్స్ అంతా ఇంగ్లీషులో వుంది, కనుక కొత్తగా ఇంగ్లీషు కూడా continue అవుతుందని చెప్పటం న్యాయంకాదని చెబుతున్నాను. తెలుగును అధికార భాషగా నిర్వచించండి. దానితోపాటు దీనిని కూడా చేయవలసిందని కోరుతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను,

శ్రీ వి. రామబ్రహ్మరాజు:—అధ్యక్షా! 1835 సంవత్సరంలో లార్డ్ విలియం బెంటింగ్ గవర్నర్ జనరల్‌గా వున్నప్పుడు ఇంగ్లీషు భాష మనదేశంలో ప్రవేశపెట్టబడింది. ఒక resolution ద్వారా బెంటింగ్ గవర్నమెంటు డబ్బు ఇంగ్లీషు భాషా ప్రచారార్థమై ఉపయోగించాలని నిర్ణయించారు. అప్పటినుండి ఇప్పటి వరకు కూడా ఇంగ్లీషుభాషమీద వ్యామోహం పోలేదంటే ఆశ్చర్యంగావుంది. ఇంగ్లీషువారి శాసనం అంతరించి 17 సంవత్సరాలు గడిచినా యింగ్లీషుభాష అధికార భాషగా చలామణిలో వుండాలని మనం బిల్లు ప్రవేశపెట్టుకొన్నామంటే ఏమిచెప్పాలో అర్థంకాకుండా వుంది. మన దేశంలో భాషలు లేవనికాదు, మహోన్నతమైన భాషలేదనికాదు కనీసం 179భాషలు మనదేశంలో వున్నాయి. మనదేశంలో సంస్కృతం వంటి గొప్ప భాష వుంది. అంతేకాదు ప్రపంచంలో ఆంగ్ల భాషకు, చీనీ భాషకు తదుపరి జన్మాభా దృష్ట్యా, ఇతరత్రాకూడ గొప్ప ప్రాముఖ్యత వహించిన, హిందీ భాష అలాంటి గొప్ప భాషగా మనదేశంలో ఉన్నది ఇది ఉండినప్పటికికూడ మనకు ఆంగ్లభాషపైన వ్యామోహం పోకుండా ఉన్నదంటే నాకేమీ అర్థం కాదు ఈ బిల్లును ప్రవేశపెడుతూ ఏమన్నారంటే అబ్జెక్ట్స్ అండ్ రీజన్సులో

"Consequently, it is felt that practical difficulties will arise in the transaction of the business in the State Legislature, if the English language is not continued beyond the 25th January, 1965 for the transaction of the business in the State Legislature."

ఎందుకంటే ఇలాంటి దుస్థితి మనం తెచ్చుకున్నాము. మనమే ఆర్టికల్ 345 క్రింద ఒక అసెంబ్లీలో లాంగ్వేజ్ ఏర్పరచుకొన్నతరువాత ఈ దుస్థితి మనకు పట్టేటి కాదుకదా. మనకు ఆధికారం ఉన్నది. రాజ్యాంగబద్ధంగా మనకు అధికారం ప్రసాదింపబడినది. మనం ఎందుకు తీసుకొన్నారోదేమో. నా విలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఏమన్నారంటే నేను ఒకసారి కాదు, 4 సార్లు అసెంబ్లీలో లాంగ్వేజ్ గురించి ఒకబిల్లును ప్రవేశపెట్టాను. నాన్ అఫీషియల్ బిల్ అది.

ఆ బిల్ బిల్ మాదిరిగానే ఉండిపోయింది. కాని ఆక్టు కాలేదుఅని వారు వాపో యారు. నిజంకూడాను. ఆంధ్రప్రదేశ్, అందులో తెలుగు భాష. అంత మంచి తీయని భాషకూడ లేదని మనంఅంటాము. ఈ ప్రదేశానికి అది నిజంగా అధికార భాషగా కావలసిఉంటుంది. అయితే ప్రతిసారి ఏదో ఎనౌన్సుమెంటు చేస్తూచేస్తూ ఉంటాము మేము తెలుగుభాషకు ప్రాధాన్యత ఇస్తామని. కాని ఎంతవరకు మనం తెలుగుభాషకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వకుండగా అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్ ఏమిటో అది నిర్ణయించుకోలేకపోతున్నామంటే, ఆ దౌర్భాగ్యం మనకు పట్టినదంటే చాల శోచనీయమైన విషయం. కాని ఒక మాటమాత్రం ఈ అవసరాన్ని పురస్కరించుకొని చెప్పవలసి వస్తుంది. మన ఆంధ్రప్రదేశానికి తెలుగు అధికారికభాషగా ఉండవలసినదే. కాని తెలుగుభాష అధికారికభాషగా చేసేటప్పుడుకూడ మనం ఒక విషయం మాత్రం మనస్సులో ఉంచుకోవాలి. అది డాక్టర్ రాజేంద్ర ప్రసాద్‌గారు చెప్పారు. అది ఏమిటంటే దేశీయభాషలు అలాగే ఉండాలికాని వాని లిపిమాత్రం దేవనాగర లిపి అయితే చాలబాగుంటుందనిచెప్పారు. అందులో నిజంగా చాల సత్యం ఉన్నది. తెలుగు లిపిలో దేవనాగరలిపిలో అసలు భేదంలేదు. అట్లా నేను అన్నట్లయితే కొంతమంది ఇక్కడ కూర్చున్నవారు ఈయనకు తెలివి లేకుండా మాట్లాడుతున్నారు అని అనుకోవచ్చును. కాని ఒకవేళ మనం కీన్ అబ్జర్వేషన్ చేసినామంటే తెలుగులిపిలో దేవనాగర లిపిలో ఏమంత భేదం లేదనిపిస్తుంది. అది అలవాటుబట్టి దేవనాగరలిపి కొంత మార్చుకున్నాము అంటే తెలుగులిపి అయిపోయింది. ఆ తెలుగు లిపిని కొంత మార్చుకున్నామంటే దేవనాగరలిపి అయిపోతుంది. మనం ఒకఅక్షరంతీసుకుందాము. అ అనే అక్షరం. దేవనాగర లిపిలోని ఆ అనే అక్షరం మనం తీసుకుందాము. అ హిందీలో మనం ఇలా రాసినామంటే, కాని కాస్తపండుకోబెట్టినామంటే తెలుగులో అ మాదిరి గానే అయిపోతుంది. అట్లాగే మరి ఏ అక్షరమైనా తీసుకోండి, ప్రతి అక్షరం హిందీ అక్షరమైనా సరే, తెలుగు అక్షరమైనాసరే తీసుకొనవచ్చును. ఈ రెండిం టిలో సామీప్యముంటున్నది. ఒకప్పుడు ఇవి ఒక్కటిగాఉండినప్పటికిని కాలాంతరంవల్ల వాటిలో మార్పు వచ్చినదనే విషయంమాత్రం తేటతెల్లమౌతుంది. కాబట్టి ఈ బిల్లు ఏదైతే ప్రవేశపెడుతున్నారో ఇది అనవసరం. ఇది ప్రవేశపెట్టకుండగా దీనిని ఇక్కడ ఇట్లాగఆపుచేసి ఆర్టికిల్ 345 తరువాతను మనం ఒక అధికారభాషను మనకొరకు నిర్ణయించుకుంటే బాగుంటుందని నేను మనవిచేస్తూ వాయిదాతీర్మా నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య :— అధ్యక్షా, ఈ భాషవిషయంలో మాతృభాషకు ప్రాధాన్యత ప్రభుత్వం గుర్తించాలనేది మాత్రమే నేను చెప్పవలసిఉంది. కాని మన మిత్రులు మాట్లాడినటువంటివారు కూడ ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వచ్చినారు. ఇప్పుడే ఈ బిల్లుసందర్భంలోనే కాకుండా పదేపదే ప్రభుత్వదృష్టిలోకి మాతృభాషలోనే సమస్యలుజరుపుకోవాలని, కనీసం తాలూకా లెవెల్‌లోనైనా దీనిని ప్రారంభిస్తామని చెప్పినారు. సమితులలో ప్రారంభించ మని సలహాలు పంపించామని చెప్పినారు. కాని ఇప్పటివరకు ప్రజలకు సమా ధానాలు తాలూకా ఆఫీసునుంచిగాని, డిప్యూటీ కలెక్టరు ఆఫీసునుంచికాని ఇంగ్లీషుభాషలో రావడంతప్ప మాతృభాషలో రావడానికి వీలులేకుండాఉంది. తెలుగులో ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరుపుకోవడానికి తెలుగు టైప్‌రైటర్లు లేక పోవడం ఒక కారణంగా ప్రభుత్వంవాడు చేస్తొంటున్నారు. ఈ తెలుగు టైప్‌రైటర్లను తయారుచేయించడానికి ఎందుకు పూనుకోలేదని అడుగుతున్నాను. కనీసం జిల్లా లెవెల్‌లోను, క్రింద తాలూకా లెవెల్‌లోను, సమితి లెవెల్‌లోను తెలుగులో ప్రజలకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు రాకపోవడంవల్ల వారు చాల ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. తెలుగులో ప్రభుత్వ పరిపాలనా కార్యకలాపాలు జరుపుతామనే హామీ ఖచ్చితంగా అమలు జరిపితేనే ప్రజలు ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నదో గ్రహించగలుగుతారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన హామీని నిలబెట్టుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజల భాషలోనే ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు రాకపోయినందువల్ల పల్లెప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి ప్రజలకు దీనివల్ల కలిగేటటువంటి ఇబ్బందులు కూడ ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాము. కాని ఈనాడు ప్రభుత్వం ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ తెలుగు టైప్‌రైటర్ల విషయంలోకాని తాలూకాలెవెల్‌లో ఇంతవరకు మేము ఖచ్చితంగా ఇంప్లిమెంట్ చేస్తాము, తాలూకాలలో అన్ని కూడ జరుపుతామని దానిని ఇంప్లిమెంట్‌చేయడానికి తక్షణం పూనుకోవాలని చెప్పి కోరుతూ ప్రభుత్వం ఈ తెలుగుకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చేవిషయాన్ని ఖచ్చి తంగా అమలుజరుపుతారని చెప్పి నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా! ఇప్పటికి మనము స్వాతంత్ర్యం సంపాదించుకొని ఇన్ని సంవత్సరములు అయినప్పటికిని తిరిగి ఈ రోజు మళ్ళీ ఈ ఎమెండ్ మెంట్ తీసుకొని వచ్చారంటే విచారించవలసివస్తున్నది.

"Notwithstanding the expiration of the period of fifteen years from the commencement of the Constitution, the English language may continue to be used for the transaction of business in the Legislature of the State of Andhra Pradesh."

కాని మనం ఇంతకాలంనుంచి పదేపదే ప్రభుత్వాన్ని అనేక సమావేశాలలో అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్ తెలుగు ఉండాలని చెప్పి, ప్రతి ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ విషయం, మన వ్యవహారాలు, కరస్పాండెన్సు, తదుపరి కోర్టులోకూడ, మిగతా రెవిన్యూ కోర్టు అవన్ని తెలుగుభాష ఉపయోగించాలనిచెప్పి మనం అనేకసార్లుప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ వచ్చాము. అదే కాకుండా ప్రభుత్వం ఇంతవరకుకూడ ఇటువంటి అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్ తెలుగుతో ఉండాలని చెప్పినాకూడ ఇంతవరకు తీసుకొని రాలేదు. తీసుకొనిరావాలని చెప్పి అనేకసార్లు ప్రభుత్వంయొక్క దృష్టికి ప్రయివేట్ నాన్‌అఫిషియల్ బిల్సుద్వారా తీసుకొని వచ్చినప్పటికిని అనేక సందర్భాలలోకూడాను తీసుకుంటున్నాము, తీసుకుంటున్నాము అని చెప్పిఇటువంటి వాగ్దానంతోనే ఇంతవరకుకూడ దానిమీద ఏమి శ్రద్ధ చూపించారనే విషయం బోధపడుతుంది. అయితే ఇప్పుడు ఈ ఎమెండ్‌మెంట్ ప్రకారంగా చూచినట్లయితే ఈ రకంగా ఇంకా ఎన్ని సంవత్సరాలవరకు ఇటువంటి ఎమెండ్‌మెంట్సు వస్తాయి, ఎన్ని సంవత్సరాలవరకు తెలుగు భాషను మనం ఉపయోగించుకోకుండా ఉంటామో ఇంకా తెలవకుండా ఉన్నది. ఇప్పుడు కోర్టుకు వచ్చినప్పుడు ఒకవిషయం మనవిచేస్తాను. కొన్ని సంవత్సరాలక్రిందట కోర్టులో తెలుగును ఇంగ్లీష్ లాంగ్వేజ్‌ని సైమల్టేనియస్‌గా ఉపయోగించవలసినదని ఒక ఆర్డర్ పంపించారు దానిద్వారా ఏమి జరిగేది, అతడు ప్రిసైడింగ్ ఆఫీసర్ ఇంగ్లీషులో వ్రాస్తూఉంటే ఒక క్లర్కును ఎంగేజ్‌చేసి అదేవిడెన్సును తెలుగులో కూడ అనువదించుకుంటూ వ్రాయడం అన్నమాట. అది ఒకసంవత్సరం నడచిన తదుపరి తిరిగి మళ్ళి తెలుగులాంగ్వేజ్‌లో వ్రాసేటటువంటి ఆ ఎవిడెన్సునుకూడ ప్రభుత్వం ఆ ఆర్డర్సును ఉపసంహరించుకోవడం మళ్ళీ తిరిగి కోర్టులో ఇంగ్లీష్ లాంగ్వేజ్‌ని ఉపయోగించడం జరుగుతూఉన్నది. ఇప్పుడు ఒక్కొక్కసందర్భంలో తెలుగులో మాట్లాడాలంటేకూడ అసలు ప్రిసైడింగ్ ఆఫీసర్సుకు తెలుగురాకపోవడం ఇటువంటి ఇంగ్లీష్ రానటువంటి లాయర్సు అనుకోండి, లేక ఇంగ్లీష్‌రానటువంటి ఇంకా ఇతర ప్రజలు వీళ్ళందరకుకూడ చాల ఇబ్బంది కలుగుతోంది. ఇప్పుడు తెలుగులో క్రింద ఆఫీసులో కరస్పాండెన్సు జరపాలని ఉత్తర్వులు వంపించాడు. కాని ఏ మేరకు అవి అమలుజరుగుతున్నాయనే విషయం ప్రభుత్వం ఒకసారికనుక ఆలోచించినట్లయితే నిజంగా ఒక 10 పర్సెంటుకూడ అమలు జరుగుటలేదనిచెప్పితే అతిశయోక్తి లేదు. ఇప్పుడు మేము చూస్తున్నాము [illegible] ఆఫీస్‌లో చూడండి, పరిచాయితీసమితి ఆఫీస్‌లో చూడండి లేకపోతే [illegible] చూచినప్పటికికూడాను ముఖ్యంగా కోర్టునకు కనుక వచ్చినట్లయితే [illegible]

లాంగ్వేజ్ అని అంటూ లేనేలేదని మనం స్పష్టంగా చెప్పవచ్చు. ఆ పరిస్థితులలో అసలు ప్రజలు నూటికి 90 వంతులు తెలుగు మాట్లాడేటువంటి ప్రజలుఉన్నారు. అటువంటి మాట్లాడేటువంటి ప్రజలు ఆఫీసులలోకి రావడం వాళ్ళయొక్క కార్యకలాపాలను తెలుగులో జరుపుకోలేనటువంటి పరిస్థితులు కలగడం వాళ్లు ఒకవేళ పెటిషన్లు తెలుగులో ఇచ్చినప్పటికికూడా ఆ ఆర్డర్లు ఇవన్నీ తెలుగులో రాకపోవడం దానివల్ల అనేక ఇబ్బందులు, ఇంగ్లీష్‌లో పాస్ చేసినటువంటి ఆర్డర్లు ఇతరులదగ్గరకు వెళ్ళి వాటిని చదివించుకొని ఆ రకంగా అనేకవిధాలుగా కూడ బాధలుపడడం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వానికి ఇది తెలియని విషయం కాదనికాదు, ఆంధ్రప్రదేశంలో మరి ప్రభుత్వం ఇంతవరకుకూడ ఉపేక్షించిఉండి అధికారభాషగా తెలుగునుచేస్తూ ఇంతవరకు చట్టం తీసుకొనిరాకపోవడం, లేక మళ్ళీ తిరిగి ఇంగ్లీషులాంగ్వేజ్‌లోనే వ్యవహారాలు, కార్యకలాపాలు ఆవన్నీకూడ జరపడం ఇవి ఎంతమాత్రం సమంజసంకాదు అనిచెప్పి నేను మనవిచేస్తూ, రెండవ విషయం ఏమిటంటే మహారాష్ట్ర గవర్నమెంటువారుకూడ ఈ రకమైనటువంటి ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేశారు. ఆ కమిటీ వాళ్లు తుణ్ణంగా ఈ విధానాన్నికూడ ఆలోచించారు. అదేకాకుండా ఆఫీసులలో మహారాష్ట్రభాషను ఉపయోగించాలని చెప్పి కొన్ని ఆర్డర్లు పంపితే ఆ ఆర్డర్లు ఇంతవరకు అమలు జరిగాయని చెప్పికూడ వాళ్లు ఆలోచించారు. వాళ్ళయొక్క ఆ రిపోర్టులో వ్రాశారన్నమాట అసలు ఈ పంపించినటువంటి ఆర్డర్లు ఏమి అమలుజరగడం లేదు, ఈ అమలు జరగవలసింది క్రిందనుంచికాదు, అసలు పైనుంచి దీనిని అమలు ఉండాలనిచెప్పి వాళ్లు ఆరిపోర్టులో కూడ స్పష్టంగా వ్రాశారు. అసలు ఈ పంపించిన orders అమలు జరగలేదు. ఈ అమలు జరగవలసింది క్రిందనుంచికాదు, అసలు పైనుంచే దీని అమలు ఉండవలెనని వాళ్ళ report లో special గా వ్రాశారు. అటువంటి సందర్భంలో మీరు తీసుకురావలసినటువంటి విషయాలన్నీ కూడా పైనుంచి క్రిందివరకు దానిని implement చేసేటటువంటి పరిస్థితులు మీరు కల్పించాలి. కాని కొన్ని technical matters లో, లేక legal or scientific research matters లో వాడేటటువంటి పదాలకు ఇంకా తెలుగు మాటలు రాలేదు అనేటటువంటి పంగతి కూడా చెప్పవచ్చు. కాని వాటన్నింటిని మనము అధిగమించడానికి తీసుకోవలసిన చర్యలు తీసుకొంటూ, మిగతా కార్యక్రమాలన్నీకూడా తెలుగులోనే నడుపుకొనేటటువంటి పరిస్థితి కల్పించాలి గాని, అని రాలేదనే సాకుతో నిఘంటువు లేదనే సాకుతో, లేక ఆ ప్రభావాలకు ఇంకా అన్వేషణ జరుగుతున్నదనే సాకుతో మనము language ను ఉపయోగించక పోవడం

దురదృష్టకరమని అనుకొంటున్నాను. ఇంత కాలమైంది. నైజాంకాలంలోకూడా తెలుగు మాట్లాడేవారు 90 per cent ఉన్నప్పటికీ, తెలుగు భాషను మొదటి భాషగా ఎన్నడూ వారు గుర్తించనేలేదు. మొత్తం పుస్తకాలన్నీ కూడా దాదాపు Urdu లోనే నేర్పేవాళ్ళు. ఏదో ఒక తెలుగు పుస్తకం మాత్రం ఉండేది. ఆవిధంగా తెలంగాణాలో పరిపాలన నడుస్తూ వచ్చింది. కాని ఇప్పటికికూడా, ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చినప్పటికికూడా, పరిస్థితులు దాదాపు ఆవిధంగానే ఉన్నాయి. కాబట్టి ప్రభుత్వము ఇప్పటికైనా ఈ మార్పు తీసుకొని రావాలని కోరుతున్నాను. మనము భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కావాలని పోట్లాడాము. కాని భాషకు ఇచ్చినటువంటి ప్రాముఖ్యత ఏమాత్రం లేదని స్పష్టంగా కన్పడుతున్నది. అందువల్ల ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వము మా amendment ను ఒప్పుకొని, ఒక్క literature లోనే కాకుండా, మొత్తం administration లో, అన్ని official transactions అన్నిటిలోను, including High Courts, తెలుగుభాషనే తీసుకువచ్చేటటువంటి ఏర్పాటు చేస్తుందనే ఆశతో నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఈ భాషను గురించి ఉన్న తగాదా ఈనాటిది కాదు. చాలా కాలంనుంచి ఉంటున్నది. దేశంలో ఏయే రాష్ట్రంలో యే భాష ఉండాలనేటటువంటి విషయం మనము సమగ్రంగా చర్చించినటువంటిదే. దేశంలో ప్రతి రాష్ట్రంలోను. ఆ మాతృభాషద్వారా ప్రభుత్వ వ్యవహారాలు అంతా కొనసాగించాలని 1928 లోనే National Congress లోనే చెప్పబడింది. వాని తరువాత Constitution వ్రాయబడింది. అందులో యేమని వ్రాయబడింది, పది సంవత్సరాల తరువాత, ఇంగ్లీషు భాష ఉంటే ఉండవచ్చును గాని, రాష్ట్రాలలో మాతృభాషద్వారా వ్యవహారం సాగించాలని. దానికిబదులు ఇప్పుడు యేమి జరుగుతున్నదంటే, ఇంగ్లీషు భాష ఉంచాలనే పేరట మాతృభాషకు అవ్యాఖ్యం జరుగుతున్నది. అంటే మాతృభాషమీద ఉండేటటువంటి వ్యామోహంచేత నేను చెప్పడంలేదు. కాని మాతృభాషద్వారా రాష్ట్రంలో వ్యవహారం జరగకపోతే ప్రజలకు ఎంత ఇబ్బంది, ఇక్కట్లు జరుగుతుందనే విషయం ఈ సందర్భంలో మనము మనవి చేసుకోవాలి. ఇంగ్లీషు కేవలం ఉండాలని, ఇంగ్లీషు భాషయొక్క ఇది వృద్ధి కాకుండా ఇంగ్లీషుద్వారా కొనసాగించాలనేటటువంటి మాటలు ఇటువంటి ప్రజలందరికి మనము అన్యాయం చేసినవాళ్ళమవుతాము. మీరుమిక్కిలి ఇప్పుడు ఇంగ్లీషు భాష ఇంకా కొన్నాళ్ళపటికు కొనసాగుతుందని చెప్పుతున్నాము గాని, మాతృభాషకు వ్యతిరేకంగా ఇంగ్లీషు భాషకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యతనిచ్చి తరువాత మాతృభాషను మరిపించేటట్టునటువంటి ధోరణిలో ఇప్పుడు మనము వ్యవహరిస్తూ

చేస్తున్నాము, ఇది సక్రమమైన పద్ధతికాదు. ఈనాటికైనా ప్రభుత్వము ఖచ్చితంగా చెప్పాలి. ఇంకా 3, 4 సంవత్సరములవరకు ఇంగ్లీషు ఉండవచ్చు, తరువాత మాతృభాష ద్వారానే మన ప్రభుత్వ వ్యవహారమంతా చేసుకోవాలి అనే టటువంటిది స్పష్టంగా చెప్పాలి. అదేమీ చెప్పకుండా, ఒకవైపు ఇంగ్లీషు, రెండవ వైపు మాతృభాష అని రెండు మాటలు చెప్పుతూ, మాతృభాష మరచిపోయి, ఇంగ్లీషు అభివృద్ధి పరచేలాగున వ్యవహారం చేస్తున్నాము కాబట్టి, ఇకముందు దీనిని కొనసాగించే పద్ధతిలో ఉండకూడదని, ఇదివరకు గోపాలకృష్ణయ్యగారు 2, 3 సందర్భాలలో మాతృభాషకొరకు బిల్లులు యేవైతే తెచ్చి ఉండిరో వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఇప్పటికైనా మాతృభాషద్వారానే మన వ్యవహారం సాగించాలని Act చేసుకొంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వి. రాఘవులు (గోపాలపురం) :— అధ్యక్షా! ప్రభుత్వమువారు ఇంగ్లీషుభాషను అధికారభాషగా జనవరి 15 తారీఖు తరువాతకూడా ఉండడానికి వీలుగా ఈ బిల్లు తెచ్చారు. దీనిలో ఒకవిషయంలో మాత్రం ఏమీ వివాదం లేదు. మాతృభాషలోనే పరిపాలన వ్యవహారం జరగాలనేటటువంటి ఆశయం అందరికి ఉన్నది. అదేఉద్దేశంతోనే భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసిద్ధాంతాన్ని అంగీకరించడం, ఆవిధంగా రాష్ట్రాలను సాధించుకోవడం అసేదికూడా జరిగింది అయితే ఈ ఆశయాన్ని సిద్ధింపచేసుకోటానికి కొన్ని ఇబ్బందులు లేకపోలేదు. ఇప్పటి వరకు కూడా, ఇంగ్లీషుభాషలోనే ప్రభుత్వ వ్యవహారాలు, కోర్టువ్యవహారాలు, విశ్వవిద్యాలయాలలో విద్యాభ్యాసము ఇవన్నీకూడా జరుగుతున్నాయి. అటువంటి సందర్భంలో ఒకరోజులో ఇవన్నీకూడా తారుమారు చేసుకొని మాతృభాషలోనే మనము అన్నివ్యవహారాలు జరిపించగలమా అనేటటువంటి ప్రశ్న, ఆచరణరీత్యా ఇది ఎంతవరకు యోగ్యము అనేటటువంటి ప్రశ్న ఉదయించక తప్పదు. కేవలం మాతృభాషపైన అభిమానం లేదనిగాని, లేకపోతే ఇంగ్లీషుమీద పెద్ద వ్యామోహము ఉన్నదనిగాని అనుకోడానికి వీలులేదు. కొంతమంది సభ్యులు ఈ విధంగా ఇంగ్లీషుభాషను అభివృద్ధి చేస్తున్నామని చెప్పుతున్నారు, ఇంగ్లీషుభాషను అభివృద్ధి చేస్తున్నామని చెప్పుకోవడం అంటే, అది హాస్యాస్పదమైనటువంటి వ్యవహారం, ఈ రోజున ప్రపంచభాషలలో అగ్రస్థానము ఇంగ్లీషుభాషకు ఉన్నది. అది కేవలం ఒక బ్రిటన్‌లోనే చలామణి అయ్యే భాషకాదు. అంతర్జాతీయ, రాజకీయ రంగాలలో అయితేనేమి, పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రములలో అయితేనేమి అన్నీకూడా ఆంగ్లభాషలోనే ఉన్నాయి అనే సంగతి మరచిపోవద్దు. అందుచేత ఇది ఉంచండి అని చెప్పడులేదు. కాని ఈ transitory periodలో విద్యావిధానాలు అయితే

నేమి, ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు జరుపుకోవాలని అయితేనేమి, మాతృభాషను ఆ తీరుకు, ఆ స్థాయికి పెంచుకోడానికి కృషిచేసిన తరువాత మాత్రమే ఇది చేయగలమే తప్ప కేవలం ఒక్కరోజున ఈ ఇంగ్లీషు పనికిరాదు అని తీసివేసి, తెలుగులోనే నడుపుకొనడం చేతగాని స్థితిలో ఉంటే, కార్యకలాపాలన్నీ కుంటు పడతాయి. ప్రభుత్వ సౌలభ్యం అంతాకూడా చచ్చిపోతుంది అనే సంగతి మనం గమనించాలి. అందుచేత కేవలం ఇంగ్లీషు భాషపట్ల ఎవరికి వ్యామోహము లేదు అనేసంగతి తమకు మనవిచేస్తున్నాను. రెండవ విషయంకూడా గమనించాలి. తెలుగులిపిలోనే తెలుగు మన మాతృభాషగనుక అది అధికారభాషగా ఉండాలని గోపాలకిష్ణయ్యగారు చెప్పారు. తరువాత రామచంద్రరావుగారు ఇది తెలుగు భాష అయినప్పటికి, తెలుగు లిపికిన్ని, సంస్కృత అక్షరాలకున్ను ఏమీ తేడా లేదు, అందుచేత ఈ తెలుగుభాషకు ఆ లిపి పట్టిస్తే బాగుంటుందని వారు సలహా ఇచ్చినారు. మరి ఈ రకంగా పోయినట్లయితే, ఈ భ్రాంతీయాలు ఇవన్నీకూడా వస్తాయి. నేను ఒక చిన్న ఉదాహరణ మనవిచేస్తున్నాను. ఒకసారి ప్రయాణం చేస్తూఉంటే, రైలుపెట్టెలో ఇద్దరు పండితులు ఒక చిన్నవిషయంగురించి తగాదా పడ్డారు. పోకచెక్కలను కొంతమంది చెక్కలు అంటారు, కొంతమంది వక్కలు అంటారు ఈ వక్కలు అనేది right అని కొందరు, చెక్కలు అనేది right అని కొందరు, ఈ రెండిటియొక్కఅర్థంకూడా ఖండాలని, వ్రక్కలు వక్కలు అయింది, ఉచ్చారణ సౌలభ్యానికి చెక్కఅంటే కూడా ఖండమే. అందువల్ల వక్క అన్నా, చెక్క అన్నా, పోకలోని ముక్క అనే అర్థం. కనుక ఈ రకమైన భ్రాంతీయమైన భేదాభిప్రాయాలు లేకపోలేదు. రెండవది మన యావచ్ఛాఖత దేశము level లో చూచినప్పుడు మనపిల్లలుఅంతా రేపు Competitive examinationsకు I. A. S., I. P. S., I. M. S., మొదలైన పరీక్షలకు కూర్చోవలసి యుంటుంది. ఆలాంటప్పుడు మనవిద్యాసంస్థలలో, Universitiesలో అంతాకూడా తెలుగులోనే జరుపుకొన్నట్లయితే మరి ఈ competitive examinationsలో మనఆంధ్రప్రదేశ్ ఏ స్థానం తీసుకోటానికి సిద్ధంగాఉంటుంది? ఇవన్నీకూడా దృష్టిలోపెట్టుకొని ఆంగ్లభాషను, చేతికర్రను, చేయి ఊతగా పెట్టుకొని నడచినట్లు, కొంతకాలము వరకు అధికారభాషగా పెట్టుకొని, ఈ లోపల మాత్రము తెలుగుకు ఆ స్థాయికి పెంచడానికి కావలసినటువంటి పరిపడజాలము అంతా చేసుకోవడానికి ప్రయత్నంచేయాలి. ఇప్పుడు ఇవిషయంలో చూడండి, కొన్ని High Schoolsలో ఇప్పుడు తెలుగులోనే చెప్పుతున్నారు. Chemistry లో [illegible] తెలుగులో చెప్పాలంటే, కర్బ్వాద్యేయాస్లు జనితం అని సంస్కృతంలో [illegible]

చెప్పవలసియుంటుంది. వ రి, కర్బనాద్వియామ్ల జనితం అనేదానిని సంస్కృతంలో నుంచి derive చేసి, కుర్రవాళ్ళను సర్క్‌స్ చేయించి చెప్పాలి. ఈరకంగా పెట్టిన పదకోశం ఎంతవరకు ఉచితంగా ఉంటుందోకూడ మనంచూడాలి. తెలుగులో ఇంతవరకు పార్టుహోండు ఉందో, లేదో, తెలియదు. ప్రైపురైటర్సు గురించి అప్పుడప్పుడు ప్రస్తావన చేస్తున్నారు. కనుక పరిపాలనాసౌలభ్యం కుంటు పడకుండ చూడాలి. మాతృభాషపట్ల ప్రతివారికి అభిమానం ఉంటుంది. కాని దురభిమానంగా మారిపోకూడదు. ఇప్పుడు ఈ బిల్లును సపోర్టుచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— అధ్యక్షా! తెలుగుభాషమీద దురభిమానం ఉండనవసరంలేదని స్నేహితులుచెప్పారు. దురభిమానం ఉండనవసరం లేదుగాని neglect మాత్రం చేయకూడదు. ఇప్పటికి ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చి చాలఏండ్లు అయినప్పటికీ మనభాషను అన్నిరంగాలలో తీసుకురావడానికి తగినంతప్రయత్నం చేయలేదని నా మనవి. ఇన్నిఏండ్లుగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతున్నారు—సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నంచేస్తున్నామని, కాని ఆలస్యంఅవుతుందని చెబుతున్నారు. అయితే ఏమి ప్రయత్నంచేశారు, ఎందువల్ల విఫలమయినది?—అనే విషయాన్ని గురించి శాసనసభకు చెప్పితే బాగుండేది. ఇక్కడ తెలుగులో మాట్లాడడమువల్ల ఎంత సులభముగా ఇతరులు అర్థముచేసుకొంటున్నారో తెలుసు. అదే విధంగా శాసనాలన్నీ తెలుగులోఇచ్చేటట్లయితే చాలా సులభముగాఉంటుంది. పారిభాషిక పదకోశాన్ని ఇంతకుముందు వున్న అధ్యక్షులు ఎంతో కష్టపడి తయారుచేయించినారు, అది ఉండటంవల్ల చాలా సులభముగా శాసనాలన్ని తెలుగులోకి తర్జుమాచేయడానికి వీలున్నది న్యాయశాస్త్రమునకు సంబంధించిన అన్ని పదాలు అందులోఉన్నవి. వెతుక్కోనక్కరలేదు. తెలుగులో శాసనాలుఇస్తే సులభముగా ఉంటుంది. కొన్ని ఇస్తున్నారు. కొన్ని ప్రకటనలు కొన్ని అనుజ్ఞలు తెలుగులో ఇవ్వడములేదు. అందువల్ల ఇక్కడ చర్చల్లో చక్కగా పాల్గొనుటకు వీలులేకుండా ఉన్నది. ఇక్కడ ప్యాసుచేసే శాసనాలను అర్థముచేసుకోకుండా చర్చించుట కష్టసాధ్యము. తెలుగులో చర్చలు సక్రమంగా జరిగి అందరు శాసనాలను అర్థంచేసుకొని లోసుగులు విమ్శాలించేందుకు ప్రయత్నించేందుకు వీలుగా ఇక్కడ అంతా తెలుగులో జరగాలి. అలాగే రాష్ట్రం మొత్తంమీద ప్రభుత్వంతో జరిగే ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు తెలుగులో జరిగితే చాలా సులభంగా ఉంటుంది తెలుగు ప్రైపురైటరు లేదంటున్నారు. దానినిగురించి చాలా ఏండ్లుగా ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. అది ఎందువల్ల సాధ్యంకాలేదు? ప్రైపురైటర్సు ఉంటే సులభముగా

ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరుపవచ్చును. తెలుగు అధికారభాషగా చేయడానికి అన్నిరంగాలలో వ్యాప్తిచేయడానికి కార్యాలయాలలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు తెలుగులో నడపడానికి కావలసిన ప్రాథమిక అవసరాలు ఏమిటి అనేది ఇంతవరకు ప్రభుత్వంగుర్తించలేదు. అలాగుర్తిస్తే, ఏర్పాటుచేయడానికి ఎప్పుడో ప్రయత్నం చేసిఉండేది. ఇంత ఆలస్యం అయి ఉండేదికాదు. సమయం ఇవ్వండి, తప్పని సరిగా చేస్తాము అని ప్రభుత్వం చెప్పవచ్చును. దానికి హామీఏమిటి, ఇంతకు ముందు ఎన్నిసార్లో ఈ శాసనసభకు హామీలు ఇచ్చారు. అవి ప్రభుత్వం నెరవేర్చ డానికి తగినశ్రద్ధ తీసుకోలేదు. అందువల్ల ఇంకా కొంతకాలం ఈ అధికారభాష ఇంగ్లీషులో ఉండాలనుట ఎందుకోసమో చెప్పాల్సిఉన్నది. ఎన్నిదినాల్లో ఎన్ని మాసాల్లో వీటినన్నింటిని సమకూర్చుకోగలరు? అధికారభాషగా తెలుగును చేయ డానికి పూనుకోగలరు? — అనేది స్పష్టంగా సభకు హామీఇస్తే ఆలోచించవచ్చును. ఇకముందు జాప్యము చేయము అని ప్రభుత్వము చెప్పడములేదు. చెప్పినప్పటికి అలా జరుగుతుందని అనుకొనుటకు కావలసిన ప్రయత్నంచేయుటలేదు. ఖచ్చితమైన హామీ ఇస్తే ఏదైనా ఆలోచించటానికి వీలుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా! ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చినతర్వాత తెలుగు భాషయొక్క ప్రాశస్త్యముగాని లేక ఉర్దూభాషా ప్రాశస్త్యముగాని చెప్పవలసిన అవసరము కనిపించదు. బహు తక్కువకాలంలో పరిపాలనకు సంబంధించినంత వరకుగాని లేక విశ్వవిద్యాలయములో భాషకు సంబంధించినంతవరకుగాని ఇక్కడ ఉర్దూ చాలా ఎక్కువగా అభివృద్ధిచెంది సర్వతోముఖంగా ఉన్నట్లు కనిపించిందితప్ప ఇంతకాలంగా తెలుగుగురించి చెబుతున్నప్పటికి దానిఅవశ్యకతను గురించి విన్నవించినప్పటికి తగిన శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నట్లు కనపడదు. ప్రత్యేకంగా ఎవరు ఏ భాషనుగురించి—తమిళంగాని, ఇంగ్లీషుగాని, ఉర్దూగాని, మరాఠీగాని ఏ భాషాద్వేషి అవసరం లేదుగాని తన మాతృభాషమీదమాత్రం అభిమానం పట్టుదలకలిగి ఉండితీరాలి. ముఖ్యముగా ఈనాటి ప్రభుత్వం ఎక్కువ బాధ్యత వహించవలసిన అవసరంపడ్డది. ఈమధ్యమనకు ఇక్కడ రెండుబిల్లువచ్చాయి. ముఖ్యంగా పంచాయితీలబిల్లు మున్సిపాలిటీలబిల్లు చూచినప్పుడు పంచాయితీలకు సంబంధించి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఎక్కువమంది ప్రజానీకానికి సంబంధించిన బిల్లు అది తెలుగులో కనబడలేదు కాని తక్కువ జనాభాకు సంబంధించినటువంటి మున్సిపాలిటీస్ బిల్లుకు వెనువెంటనే తెలుగుప్రతి ఇవ్వడము, ఆ తెలుగుకూడ సరళముగా ఉండటం ముదావహమైన విషయం. ఇదివరలో ఇచ్చినట్లు కాకుండా రాజ్యాంగ చట్టం తెలుగులోకి అనువదించారు. ఆ తెలుగు ఎవరికి అర్థమో అర్థంకాదో

తెలియదు. అర్థముకాని తెలుగు ఆయోమయమైన తెలుగు వాడియున్నారు. ఈ మున్సిపాలిటీను బిల్లులోమాత్రము సరళమైన తెలుగుభాషలో తయారుచేశారు. ఇంకా కొంత సంస్కరించవలసి యున్నది. ఈ బిల్లులకు సంబంధించి ప్రభుత్వ వ్యవహారాలకు సంబంధించి ప్రత్యేకమైన కృషిలేకపోతే ముందుకువెళ్ళటం కష్టం. లేకపోతే ఎంతకాలం ఇంగ్లీషును పొడిగిస్తూ ఈ అగచాట్లకు గురిఅగుతాము? ఈ శ్రద్ధ simultaneousగా లేకపోతే ప్రభుత్వ వ్యవహారాలలో తెలుగుభాషను ప్రవేశపెట్టే ప్రయత్నాలు కుంటుపడుతాయి. ఎప్పటికప్పుడు టైపురైటర్సు గురించి చెబుతునే ఉన్నారు—సరైన కీబోర్డు సృష్టించటం జరుగలేదని; అనుభవం రాలేదని, ఇంకా పరిశీలన కాలేదని చెబుతున్నారు. మనము ఎంతవరకు కృషి చేశామో ఇతరరాష్ట్రాలతో పోల్చిచూస్తే మనకుఎంతవయస్సు ఉన్నదోమద్రాసుకు అంతే ఉన్నది. వారు తమిళభాషయందు ప్రత్యేకశ్రద్ధతో కృషిచేసి ప్రచురించినే గ్రంథాలుచూస్తే మనకన్న చాలా మెరుగుగా ఉన్నారని చెప్పక తప్పదు. ప్రక్క రాష్ట్రాలతో పోల్చిచూచుకొంటే మనము వెనకబడిఉన్నాము. ఇది మనలో ఉన్న ఉపేక్షతప్ప ఇంకోకటికాదు, భాషకు సంబంధించి ఇటువంటి బిల్లులు వచ్చినప్పుడు తమ శ్రద్ధ ఆవ్యాయత ప్రకటించటంతోపాటు తగుచర్యలు వెంటనే తీసుకొనకపోతే చిక్కులువస్తాయి. పరిపాలనకు సంబంధించి ఒక పదకోశం ప్రచురించారు, ఇంకా అంతకంటె సమగ్రమైనది రావాలి. మనకు ఎకాడమీలు కూడ ఉన్నవి. కొన్ని గ్రంథాల రచన వారికి అప్పగించవచ్చును. పలుగురు వాలుగురకాల గ్రంథాలు చేసుకొన్నట్లయితే, కొద్దికాలంలోనే ఇంగ్లీషును వదలివేసి. దానిస్థానంలో అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా తెలుగును గుర్తించి ముందుకు పోవటానికి వీలవుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం కేవలం వాగ్దానం చేసినంతమాత్రమున చాలదనీ, ఆ విషయంలో వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని, ఇతర రాష్ట్రాలకంటె మనం ఒకఅడుగు ముందుకు వేయాలనే పట్టుదల చూపించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వేంకటేశ్వర్లు :— అధ్యక్షా, అధికారభాషగా ఇంగ్లీషును మరికొంతకాలం ఉపయోగించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఇవాళ యీబిల్లు తీసుకువచ్చారు. ఇంగ్లీషు అధికారభాషగా ఎంతకాలం ఉపయోగించబడుతుందో అది యీ బిల్లులో ఎక్కడా ఉదహరించలేదు. మన భారతదేశం ఉన్నంతవరకు ఇంగ్లీషు ఉంటుందా? లేక ఇంగ్లీషు స్థానంలో మన జాతీయభాష వీటన్నో ప్రవేశపెట్టబడుతుందా?— అనేదానికి యీ బిల్లులో ఏ రకమైన సమాధానం లేదు. ఖచ్చితంగా ఇన్ని సంవత్సరాలలో మన జాతీయభాషను హిందీనిగాని, హిందూస్థానీనిగాని అఫీషి

యల్ లాంగ్వేజ్‌గా ప్రవేశపెట్టి, ఇంగ్లీషులాంగ్వేజ్‌ను భారతదేశంలో ఆఫీషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా లేకుండా చేస్తామని కేంద్రప్రభుత్వంగాని, రాష్ట్రప్రభుత్వంగాని హామీ ఇస్తున్నట్లు మనకు ఎక్కడా కనుపించటంలేదు. ఇంగ్లీషు లాంగ్వేజ్ అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్ కాకుండా ఉండవలసిన అవసరం ఉన్నదా, లేదా, అనేదానిమీద ప్రభుత్వానికి ఏమైనా అనుమానము ఉన్నదేమో తెలియదుగాని, మేముమాత్రం ఎప్పటికైనాసరే భారతదేశంలో ఇంగ్లీషుభాష అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా లేకుండా పోవలసిన అవసరం ఉన్నదని గట్టిగా అనుకొంటున్నాము. ఆయితే ఇంగ్లీషుభాష యొక్క గొప్పతనంగురించి తక్కువ అంచనా వేయడంకాదు. ఈనాడు చాలా భాషలు గొప్పభాషలుగా తయారై ఉన్నవి. ఇదివరకు సైంటిఫిక్ డెవలప్‌మెంట్ అంతా పాశ్చాత్యదేశాలలో ఉండటంవల్ల, యీ ఇంగ్లీషుభాషకు ప్రాముఖ్యత వచ్చింది. కాని, యీనాడు సైంటిఫిక్ డెవలప్‌మెంట్ ఇంగ్లండ్‌నుండి షిఫ్ట్ అయి రష్యాకు వచ్చింది. కాబట్టి ఇంగ్లీషుభాషయొక్క ప్రాముఖ్యతకూడ దానివినిబట్టి తగ్గుతుందనే విషయం దృష్టిలోపెట్టుకోవాలి. అందువల్లనే కేంద్రంలో రష్యాభాషకూడ నేర్చుకోవలసిన అవసరం గుర్తించి, దానినికూడ నేర్పటానికి పూనుకొంటున్నారు. ఇంగ్లీషుభాష అవసరం అయినంతవరకు నేర్చుకోవలసినదే. నేర్చుకొంటాము కాని, దానిని అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా చేసుకోవటము చాలా భయంకరదృష్టకరమైన విషయము. అది 15 సంవత్సరాలతో అయిపోతుందనే ఆశతో కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో ఆ విధంగా వ్రాశారు. ఇప్పుడు దానిని ఇంతవరకు ఉన్నము అమలుజరపలేకపోయాము. అందుకు అనుగుణ్యమైన పరిస్థితులు కల్పించటములో రాష్ట్రప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వం పూర్తిగా విఫలము అయినవి. ఇప్పుడు—15 సంవత్సరాల తర్వాతకూడ ఇంగ్లీషును అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా మనం తీసుకొస్తూ, అది ఎప్పటివరకో—ఒక డేట్ కూడ ఫిక్స్ చేసుకోలేని పరిస్థితిలోకి రావటం దురదృష్టకరమైన విషయము. అందుకు కొన్ని రాష్ట్రాలలో ఉన్న పరిస్థితులుకూడ కారణం కావచ్చును. కొన్ని రాష్ట్రాలలో హిందీభాషకు పూర్తిగా వ్యతిరేకత ఉండవచ్చును. కాని, దాని స్థానంలో జాతీయభాషలను అభివృద్ధి చేయకపోవటము ప్రధానమైన కారణము. మాతృభాషలను అభివృద్ధిచేసి, వాటికికూడ ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చినట్లయితే, యీ రోజున ఇంగ్లీషుభాషమీద అంత వ్యామోహము ఉండేదికాదు. ఇంగ్లీషుభాష [illegible] ఉండటానికి ఇంకో కారణంకూడ ఉంది. మన విద్యావేత్తలు ఇంగ్లీషుభాషమీద ఎక్కువ వ్యామోహము కల్పించినట్లుంటున్నారు కానట్లయితే విద్యార్థులు [illegible] ఇంగ్లీషుభాషద్వారా [illegible] మన జాతీయభాషల [illegible]

ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి ఆలోచించటం జరగలేదు. ఈరోజున ఏ విద్యావేత్త అయినాసరే, ఇంగ్లీషును ఏవిధంగా అట్టేపెట్టాలని మాట్లాడుతారేగాని, దాని స్థానంలో మన జాతీయభాషలను ఎట్లా అభివృద్ధి చేయాలనే దానిని గురించి ఆలోచించటం కూడ జరగలేదు ఇంగ్లీషుభాషలో కాకపోతే, సైంటిఫిక్ సబ్‌జక్ట్స్, ఇంజనీరింగ్ మెడికల్ సబ్‌జక్ట్స్ బోధించటం చాలా కష్టమని చెప్పే వాదనకూడ లేకపోలేదు. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో యీ సబ్‌జక్ట్స్ అన్నీ ఉర్దూలో చెప్పటానికి ప్రయత్నం చేశారు. జయప్రదంగా చెప్పిఉంటారని నా ఉద్దేశ్యము. మిగతా దేశాలలో వారు తమ మాతృ భాషలో యీ సైంటిఫిక్ సబ్‌జక్ట్స్ డెవలప్ చేసుకోవటం జరిగింది ఒక భాష డెవలప్ కావాలంటే, ఇతర భాషల పదాలు అందులోకి తీసుకొన్నప్పుడే అది సాధ్యం అవుతుంది. మన మాతృభాషలో విద్యాబోధన జరిగినపుడు, ఇంగ్లీషుభాషలో ఉన్న పదాలను కాపీ చేసుకొన్నంత మాత్రమున ఏమీ నష్టములేదు. ఇంగ్లీషు భాషలో ఇతర భాషల పదాలు అనేకం వచ్చి ఉన్నట్లు, మన తెలుగు భాషలో ఇతర భాషలో ఉన్న పదాలు, ఇంగ్లీషు భాషలో ఉన్న పదాలు తీసుకొన్నంత మాత్రమున మునిగిపోయేదిలేదు. ఆ విధంగా తీసుకొంటే, దానిని డెవలప్ చేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాని, దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమంటే, ఇప్పటివరకు మన యూనివర్శిటీ ఎడ్యుకేషన్‌లో మాతృభాషలో విద్యబోధించాలి అనే విషయం మన విద్యావేత్తలు అంగీకరించటంలేదు. యూనివర్శిటీస్ అటానమస్ బాడీస్; వారి ఇష్టంవచ్చినట్లు అవి చేయవలసినదే, అని సమాధానం చెబుతున్నారు. యూనివర్శిటీస్ యొక్క పాలసీలు నిర్ణయించేది, స్టేటు లెజిస్లేచర్ అనే సత్యాన్ని కేబినెట్ ప్రభుత్వం మరచిపోతున్నదనే విషయం మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈనాడు బోధనాభాష యూనివర్శిటీలలో ఏది ఉండాలి అన్నది నిర్ణయించేది యూనివర్శిటీకాదు. అది నిర్ణయించవలసిన బాధ్యత మన స్టేటు మన లెజిస్లేచర్‌పైన ఉన్నది. అది మన లెజిస్లేచర్ నిర్ణయించవలసిఉన్నది. ఇప్పటికీ యీ యూనివర్శిటీలో బోధనా భాషగా మాతృభాషను ప్రవేశపెట్టకపోవటం విచారకరము. ఇప్పటివరకు ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. వరకు బోధనా భాష తెలుగు ఉండగా, ఇప్పుడు ఇంకోవేపు వచ్చి "ఇంగ్లీషుభాషకు ప్రాధాన్యత తగ్గిపోతున్నది; దాని ప్రాధాన్యత పెంచు చేయాలంటే మళ్లీ ప్రిలిమినరీ క్లాసెస్ మూడవతర గతినుండి ఇంగ్లీషుభాష బోధించాలి" అనే సూత్రానికి వచ్చారు. మనదేశంలో ఇంగ్లీషుభాష శాశ్వతంగా ఉండే పద్ధతులు ఆలోచిస్తున్నట్లు అగుపడుతున్నది. అంతే గాని, హిందీని ఎట్లా డెవలప్ చేయాలి, హిందీమీద ఉన్న వ్యతిరేకతను ఎట్లా

తగ్గించాలి, ఎట్లా పాప్యులర్ చేయాలి, అనే అంశము లేవీ ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్ స్పీచ్‌లోగాని, గవర్నర్ ఉపన్యాసంలోగాని ప్రస్తావించిన పాపాన పోవటంలేదు. ప్రభుత్వం చేసే ఏ పాలసీ స్టేటుమెంట్‌లోను యీ విషయం ప్రస్తావించిన పాపాన పోవటంలేదు. ఒక నేషనల్ లాంగ్వేజ్‌ను డెవలప్ చేయాలనే కుతూహలం లేకుండా ఏదో ఉన్నటువంటి భాషను అట్లాగే ఉంచి, సర్దుకుపోదాములే అనే ధోరణిలో వ్యవహరించటంవల్లనే యీనాడు పరిస్థితి ఇట్లా ఉంది. మన మాతృ భాషను మన స్టేట్ లాంగ్వేజ్‌గా చేయటానికి ఏది అటంకం వస్తున్నదో నాకు తెలియకుండా ఉంది. మద్రాసురాష్ట్రములో తమిళమును స్టేటు లాంగ్వేజ్‌గా చేసుకొన్నారు. ఇక్కడేదో టెక్నికల్ కారణాలు అడ్డువస్తున్నాయని చెప్పటం పొరపాటు. మనకు టైప్‌రైటర్స్ లేవని చెబితే అది చాలా పొరపాటు అవుతుంది. ముందు మనం ఉన్న టైప్‌రైటర్స్ తీసుకువచ్చి ఉపయోగించుకొంటే, తర్వాత వాటిని ఎట్లా మెరుగుపర్చాలో ఆలోచించి, టెక్నికల్ పర్‌ఫెక్షన్ తీసుకురావటానికి ప్రయత్నించవచ్చును. అంతేగాని, ఒకేసారి టెక్నికల్ పర్‌ఫెక్షన్ వచ్చిన టైప్‌రైటర్ కావాలంటే ఎప్పటికీ రానేరాదు. ఈతవస్తేగాని నీళ్లలో నేను దిగను అని చెబితే ఎట్లా ఉంటుందో, ఇదికూడా అట్లాగే ఉంటుంది. మొట్టమొదట దిగి, మొట్టమొదట టెక్నికల్ ఇంపర్‌ఫెక్ట్ స్థితిలో ఉన్నప్పటికీ, తర్వాత పర్‌ఫెక్షన్ తీసుకురావటానికి ప్రయత్నం చేయాలిగాని, ఏ టైప్‌రైటర్స్ లేవనే కారణంచెప్పి, తెలుగు భాషను స్టేటు లాంగ్వేజ్‌గా తీసుకురాకపోవటం విచారకరము ఇప్పుడు జిల్లాపరిషత్ లెవెల్‌లో తెలుగు చెబుతారేగాని, ప్రక్కన ఉన్న ఇంగ్లీషు అట్లాగే వ్రాస్తారు. దానివల్ల దండుగ జరుగుతున్నది. ఈ రోజు జిల్లా పరిషత్ లెవల్‌వరకు అయినా ఇంగ్లీషుభాష వాడనక్కరలేదని శాసనం చేశారా అంటే లేదు. ఇవాళిటి పరిస్థితి చూచినట్లయితే ఇంగ్లీషుభాష ప్రాముఖ్యత తగ్గించటానికి అవసరమైన చర్యలు యీ ప్రభుత్వం ఇంతవరకు తీసుకోలేదనే విషయం మనకు స్పష్టంగా కనబడుతున్నది. మన రాష్ట్ర శాసనసభలో కూడా చూస్తున్నాము. ప్రతి బిల్లు ముందు ఇంగ్లీషులో ప్రవేశపెడితేనే అది అఫీషియల్ అవుతుంది. అది రికగ్నయిజ్ చేసినట్లు అవుతుంది. ఎందువల్ల అది జరగాలో వారికి బోధపడటంలేదు. తెలుగుభాష వచ్చిన జడ్జెస్ ఉన్నారు. వారికి తెలుగుభాష మెలకువలు తెలిసేఉంటాయి.

అటువంటప్పుడు బిల్స్ తెలుగుభాషలో ఉండాలని చెప్పటం అంత సమంజసంగా లేదు. తెలుగుభాషలో అన్ని వ్యవహారాలు చేయించటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. రీజనల్ లాంగ్వేజ్‌ను ఎప్పుడైతే డెవలప్ చేస్తామో అప్పుడు

జాతీయభాష అయిన హిందీమీద ఉన్న వ్యతిరేకతకూడ తగ్గుతుంది. సర్వీసెస్‌లో కూడ రాష్ట్రాలకు ఇన్నికోటా నిర్ణయంచేసి, ప్రతిరాష్ట్రానికి ఆల్ ఇండియా సర్వీసెస్‌లో యీ కోటా ఉన్నదని ఫిక్స్ చేసినట్లయితే యీ సర్వీసెస్ తగాదా కూడా ఉండదు, హిందీఎడల వ్యతిరేకతకు కారణం, సర్వీసెస్ నుండి వచ్చిన వ్యతిరేకత తప్ప మరొకటిలేదు. మామూలు ప్రజానీకం ఇంగ్లీషుభాష కావాలని చెప్పే పద్ధతిలో ఉండరు. సర్వీసెస్‌లో ఉండేవారికి తెలుగుభాష ఎక్కువ రాకపోవటంవల్ల, హిందీరానివారు ఎక్కువమంది ఉండటంవల్ల ఇంగ్లీషులేకపోతే, తమ ఉద్యోగం ఏమవుతుందనే భయంతో ఇంగ్లీషుభాష ఉండాలనే వాదం తీసుకు రాబడిందితప్ప మరొకటిలేదు. కాబట్టి ఉద్యోగాలలో రాష్ట్రాలకు ఇంత పర్సంటేజ్ అని ఫిక్స్ చేసినట్లయితే హిందీ మీద ఉన్న వ్యతిరేకతకూడ తగ్గటానికి అవకాశం ఉన్నది. మన నేషనల్ లాంగ్వేజ్, మన స్టేట్ లాంగ్వేజ్ ఇది. ఇది ఇన్ని పంవత్సరాలలో తీసుకురావటానికి అవకాశం ఉన్నది అని చెప్పే స్థితిలో ప్రభుత్వం లేకపోతే, శాశ్వతంగా మనకు యీ భాషాదాస్యం తప్పదేమోనని అనిపిస్తున్నది. ఫారెన్ లాంగ్వేజ్ అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా గుర్తించిన దేశం మరొకటిలేదు. ఆ దురదృష్టం మన భారతదేశానికి పట్టటం చాలా అన్యాయం. మనం వెంటనే స్టేట్ లాంగ్వేజ్‌గా తెలుగుభాషను ప్రకటించి, మన ప్రభుత్వ వ్యవహారాలు, కోర్టు వ్యవహారాలు అన్నీ తెలుగులో అమలుజరిగేటట్లు చూడాలి. తెలుగుభాషరాని ఉద్యోగులను — వారు ఎందుకు ఉపయోగపడతారో, అందుకు ఉపయోగించుకోవచ్చును. ఇకముందు వచ్చే జనరేషన్ తెలుగుభాషతో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన జనరేషన్ వస్తుంది. ప్రభుత్వం వెంటనే యీ పని చేయకపోతే తెలుగుభాష పూర్తిగా నష్టమై పోతుందనే భయంకూడ నాకు ఉంది.

Scientific subjet లో చూచుకున్నా Court language లో చూచుకున్నా diplomatic language గా develop చేసుకున్నప్పుడే State language గా recognise చేసి develop చేసినప్పుడే అది సాధ్యపడుతుంది గాని లేకపోతే సాధ్యపడదు అనే సత్యాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను, అందువల్ల మొట్టమొదటగా ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టక పూర్వం తెలుగును State language గా తీసుకువచ్చి ప్రవేశపెడితే చాలా బాగా ఉండేది. దానితోపాటు national language మీద కూడ, ఒక దృక్పథం ఇది ఈ పద్ధతిలో చేయబోతున్నాము అని ఈ నాటికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అయినా సరే ప్రకటించి ఉండాల్సినది. ఇంతవరకు చేయకపోవడం చాలా పొరపాటు. Official language గా ఇంగ్లీషును తీసి

ఎక్కువకాలం గుర్తించడం అనేది చాల పొరపాటు అవుతుంది ఈ నాడు ప్రజానీకానికి ఇంగ్లీషు మీద వ్యామోహం ఉన్నదని అనుకుంటే పొరపాటు ఎవరోకొద్ది మంది విద్యావేత్తలు అను కొనేటటువంటి వారి training అదంతా ఇంగ్లీషులోనే ఉండడంవల్ల వచ్చినటువంటి దురదృష్టంతప్ప మరేమీ కాదు. వారు ఎప్పుడూ కూడ వ్యతిరేకిస్తూనే ఉంటారు, ఈ రోజున నేను ఒక ప్రశ్న అడుగుతున్నాను. యూనివర్శిటీలకు వదలివేసేటట్లయితే teaching language మాతృభాష అని అంగీకరించడానికి యిప్పటికి కాదు ఎప్పటికైనా అంగీకరిస్తారా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఏ ఒక్కరుకూడ అంగీకరించడానికి సిద్ధంగా లేరు. అట్లా అంగీకరించేటట్లయితే ఈ నాడు ఉన్న ప్రాముఖ్యత యింగ్లీషు పండితులకు కాకుండా తెలుగుపండితులకు వస్తుందనే భయం, భీతి వాళ్లల్లో ఉండబట్టే వాళ్ళు అంగీకరించకుండా ఉన్నారు. మన language ను మన state policiesను నిర్ణయం చేయవలసింది శాసనసభ కనుక మన official language తెలుగు. మాతృభాష అని ప్రకటించాల్సిన అవసరం ఉన్నది ప్రకటించిన తరువాత ఇంగ్లీషుభాషగురించి ఆలోచించవచ్చు. ఈ నాడు ఉండేటటువంటి పరిస్థితులలో ఇంగ్లీషుభాష official language గా కొంతకాలం ఉండవచ్చు అయితే మనం దీనినుంచి బైటపడడానికి తీసుకునే పద్ధతులు ఏమైనా ఉన్నాయా, అంటే ఏ పద్ధతికూడ యింతవరకు అవుపడడంలేదు. ఏమి చేస్తున్నారోకూడ మనకు తెలియడంలేదు. ఇంకా deviation ఏమి వచ్చినది అంటే English standards పడిపోతున్నాయి. ఇంకా ఎక్కువగా అభివృద్ధి చేయాలనే ధోరణే అవుపడుతున్నది గాని జాతీయభాష, తెలుగుభాష develop చేయాలి. తెలుగు standard అసలులేకుండానే పోయిందనే విచారం గాని బాధగాని మంత్రివర్గానికి లేకుండా ఉండడం చాల హాస్యాస్పదంగా ఉన్నది. ఈ రోజున ప్రధానంగా చూడవలసింది, మన భాషను develop చేసుకోడానికి ఏ ఏ steps తీసుకోవాలి అనేది English standards పడిపోతే దిగులుపడవలసినది ఏమీ లేదని నా యొక్క అభిప్రాయం Standards పడిపోయినప్పటికి technical పదములు తీసుకొనే దానిలో ఏమీ ఇబ్బంది ఉండదు. అది తీసుకోవచ్చు. మన భాషలో వాటిని కలుపుకోవచ్చు. ఆ రకంగా మన regional languages లోనే ఈ రోజున విద్యాప్రబోధం చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది అందువల్ల ప్రప్రథమంగా Universities అన్నిటిలో teaching language మాతృభాష, regional language అనేది తీసుకువచ్చి policy గా ప్రవేశపెట్టి తీర్మానంచేసి University stages గా ఆమలు జరిపించేటట్లు చూడాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపైన ఉన్నదని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అదిలేకపోయినట్లయితే ఎప్పటికీకూడ [illegible]

develop కాదు. మనం దీనిలోనే యిట్లాగే ఉండిపోతాము అందువల్ల ప్రభుత్వం అవలంబిస్తుండే భాషావిధానం సక్రమంగా లేదనేది మనకు స్పష్టంగా బోధపడుతున్నది. 15 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ మన State language తెలుగు పెట్టుకొనడంచేత కాకపోయింది. అంటే ఇది ఏమిసమర్థమైన పాలనో, మాతృభాషయందు యింత అభిమానం ఎందువల్ల లేకుండాపోయిందో నాకు ఏమీ అర్థంకాకుండా ఉన్నది. వెంటనే state language గా తెలుగు ప్రకటించడం దానితోపాటు national language కూడ ప్రబోధం చేసి భాగా వ్యాప్తిలోకి తీసుకువచ్చి high schools అన్నిటిలో దానియొక్క standards పెంచడానికి ప్రయత్నంచేసి, Universities లోకి తీసుకువెళ్ళి ఎక్కువగా ప్రజల మధ్యకు పోయేటట్లు చేయాలి. National language కూడ ఒకటి ఏర్పాటు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని అంగీకరిస్తూన్నాను. శాశ్వతంగా ఇంగ్లీషు official language గా ఉండటం అనే దానిని పూర్తిగా వ్యతిరేకించాల్సిఉనంది. ఎప్పటికైనా ఈ పరిస్థితులను అంతంచేసి మన జాతీయభాష, మన State language regional languages వీటిని develop చేయాలని కోరుతూ యింతటితో శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. ఎ నరసింహారావు:—అధ్యక్షా, 10 మంది గౌరవసభ్యులు మాట్లాడినారు. వారి ఉపన్యాసాలు, వారు చెప్పిన విషయాలు అన్నీ ఉపయుక్తంగా ఉన్నవి. అనేక విషయాలతో ప్రభుత్వంఏకీభవిస్తున్నది. అందులో ఎలాంటిసందేహం లేదు. కాని ఒకమాటమాత్రం చెప్పవలసి వస్తున్నది. వారిఉపన్యాసాలకుఈబిల్లుకు అస్సే సంబంధంలేదేమోనని అనుకోవలసి వస్తున్నది. తెలుగుభాషమీద ఉన్నటువంటి అభిమానాన్నిగురించి, Article 345 కింద తెలుగును official languageగా declare చేయవలసియున్నది. దానికి కావలసిన శాసనం తేవలసిందని వారు చెప్పిన సూచనగురించి ఎవరికి ఏమీ అభిప్రాయభేదంఉండదు, question of time తప్ప. కాని ఇంగ్లీషును ఒక ప్రత్యేక పరిస్థితిలో ఈనాడు 1965 తరువాతకూడ continue చేయడం అవసరం అయింది. అది చేయకపోతే ఒక చిక్కు మన legislationలో వచ్చేటట్లు ఉన్నదని సభవారి దృష్టికి తెస్తున్నాను మిత్రులు గోపాలకృష్ణయ్యగారు కూడ ఇంగ్లీషుయొక్క continuanceను అస్సే object చేయలేదు. తెలుగునుగురించి వాళ్ళు చెప్పినదంతా చెప్పారు. తక్కినవారు చెప్పారు. దానితో ఏకీభవిస్తున్నాను. కాని ఇంగ్లీషును ఈనాటితో forthwith ఆపివేయాల్సినదనిగాని, ఇంగ్లీషు అవసరం లేదనిగాని వారు చెప్పలేదు. వారి సవరణలోకూడ స్పష్టంగా ఉన్నది. తెలుగుతోపాటు ఇంగ్లీషుకూడ ఉండవచ్చుననే మాట వారు ఒప్పుకున్నారు.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :— నా సవరణలో అలాలేదు.

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు:—గోపాలకృష్ణయ్యగారి amendment గురించి చెపుతున్నాను. ఈ Houseలో ఒక opinion ఏమిటంటే ఇంగ్లీషును continue చేయడం అనేది ఖచ్చితంగా మేము వ్యతిరేకిస్తున్నామని అందరూ ఏకగ్రీవంగా అనేమాట కాదు. కాని తెలుగు ఎందుకు తేవడంలేదు. తెలుగును తేవాలి, ఎందుకు ఆలస్యం అవుతున్నది. ఇన్నిసార్లు వాగ్దానంచేసి యింతవరకు ఎందుకు తేలేదు అని ప్రశ్నపరంపరలు కురిపించడం జరిగిందిగాని, Subject matter of the Bill ఏదైతే ఉన్నదో దానినిగురించి ఖచ్చితమైన వ్యతిరేక అభిప్రాయంగాని final opposition గాని ఉన్నదని అనడానికి అవకాశంలేదులని మనవిచేస్తున్నాను. చాల విచిత్రమైన చిక్కు ఈనాడు సంభవించే అవకాశం ఉన్నది 210 Article చదివినట్లయితే ఆ చిక్కు ఏదో బోధపడుతుంది.

"Notwithstanding anything in Part XVII, but subject to the provisions of Article 348, business in the Legislature of a State shall be transacted in the official language or languages of the State or in Hindi or in English : .....

Unless the Legislature of the State by law otherwise provides this article shall after the expiration of a period of 15 years from the commencement of this Constitution, have effect as if the words "or in English" were omitted therefrom." తరువాతనే అందులో రెండవ clauseలో చెప్పారు. ఈ రెండింటి పరిణామం ఏమిటంటే 1965 జనవరి 25తరువాత, ఈశాసనం మనంయిప్పుడుచేయకపోతే కేవలం ఒక హిందీలోమాత్రమే business transact చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎందువల్లనంటే official language ఫలానా అని మనం యింతవరకు declare చేయలేదు. దానికి శాసనం తీసుకురాలేదు. 1965 జనవరి తరువాత ఇంగ్లీషు ఏ purposeకు వాడడానికి వీలులేదు అనే పరిణామం ఏదైతే రాబోతున్నదో ఆ పరిణామాన్ని ఎదుర్కోడానికి, దానిని obviate చేయడానికి ఈ బిల్లు ఉద్దేశింప బడిందని మనవిచేస్తున్నాను 348 కూడ యిక్కడ Over ridingగా పెట్టారు.

"Subject to the provisions of Article 348..."

348లో ఏమిచెప్పారు అంటే Legislation, Bills మొదలైనవన్నీ ఇంగ్లీషులోనే ఉండాలి అన్నారు 1965తరువాత వీళ్ళు legislation మొదలైనవన్నీ ఇంగ్లీషులో ఉంటూ, మన businessమాత్రం ఇంగ్లీషులోగాని, తెలుగులోగాని

languageలో గాని transact చేయడానికి వీలులేకుండా హిందీలో చేయవలసి వస్తుందనే ఒక anamolous situation arise అవుతుంది కాబట్టి దానిని meet చేయడానికి యిది ఉద్దేశించబడిందని మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— 348లో 2వ sub-clauseకూడ చదివితే చానికి మనకు అధికారం ఉన్నది. అదిచేస్తే ఈ చిక్కు రాదు. తెలుగు language declare చేస్తే మనకు ఏమి చిక్కురాదు.

శ్రీ వి.వి నరసింహారావు:— అది నేమ చెపుతూనేఉన్నాను. 345 Article ప్రకారం తెలుగు official language అని ఒకశాసనం తెచ్చుకున్నట్లయితే ఈ యిబ్బంది రాదు. ఇంకో యిబ్బంది వస్తుంది. ఏమిటంటే — తెలుగుతోపాటు ఇంగ్లీషు ఉండడానికి వీలుఉండదు. మనం బిజినెస్ ట్రాన్సాక్ట్ చేయడంలో తెలుగుతోబాటుగా ఇంగ్లీషువుండాలని, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఉద్దేశం ఏదయితే వారి అమెండుమెంటులో కనబడిందో దానికికూడా వీలువుండదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—నావుద్దేశం ఏమిటంటే—మీరు తెలుగు పెట్టకపోతే ఏ భాష పెట్టవద్దు, వాక్యూమ్ వచ్చినా ఫర్వాలేదు. కాని, తెలుగు పెట్టినతర్వాత తాత్కాలికంగా వుంచడం అంటే సరిపోతుందేగాని, లేకపోతే ఇంగ్లీష్ కంటిన్యూ అవుతుంది. ఇంగ్లీషును గనుక యివ్వాళ మనం ఒప్పుకుంటే యింగ్లీషే కంటిన్యూ అవుతుంది. తెలుగు రావలసిన అవసరంలేదు. లేకపోతే ఇంగ్లీషే ఎల్లకాలం కంటిన్యూ అవుతుంది.

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు : — నేను ఆ aspectను touch చేయలేదు. నేనుచెప్పేది, తెలుగు వున్నా లేకపోయినప్పటికి— తెలుగులోనేచేయాలని అందరి వుద్దేశం, తెలుగు వుండాలనేదానిలో భేదాభిప్రాయం ఏమీలేదు. అయితే ఎప్పుడు; ఏమిటి; అనే details తప్ప యింకేమీలేదు. తెలుగు వుండాలనే విషయంలో అందరికీ ఏకాభిప్రాయం వున్నది. కాని, ఇంగ్లీషును ఎప్పటికి బహిష్కరించాలనే విషయంలోమాత్రం యీ Houseలో ఏకాభిప్రాయంలేదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇంక, వారి ఆమెండు మెంటు వున్నది. I am going to the second aspect. అది ఏమిటి, ఇదంతాఎందుకు? ఆర్టికల్ 345క్రింద తెలుగును అధికారభాషగా ఎందుకు ప్రకటించరు? ఇంతవరకు ఎందుకు చేయలేదు? అనేమాట. దీనికి అనేకసార్లు జవాబుయివ్వడం జరిగింది. అయితే, ఎప్పటికప్పుడు తెలుగును అధికారభాషగా ప్రవేశపెట్టడానికి ఏ ఏ ఏర్పాట్లు చేయవలసివున్నదో ఆ ఏర్పాట్లు యింతవరకు

జరిగినటువంటి ఏర్పాట్లనుగురించి లేటెస్ట్ రిపోర్ట్ ఒకటి యివ్వడం అవసరం. ఆ రిపోర్టుదృష్ట్యా ఆ సమయం దగ్గరకువస్తున్నదని సభవారికి మనవిచేయడం, సభకు నచ్చజెప్పటంకూడా ప్రభుత్వపు విధిగా నేను మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ వండేమాతరం రామచంద్రరావు :— ఆ సమయం సమీపిస్తూవుంటే యిది యిప్పుడు ఎందుకు ఆపివేయకూడదు; ఆర్టికల్ 345 ప్రకారం తెలుగును అధికారభాషగా చేసుకునేఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయని, సమయం సమీపిస్తున్నదని అంటున్నారు. ఇది యిప్పుడు drop చేసుకోకపోవడంతో ఒకటి తేటతెల్లం అవుతున్నది. 25 జనవరి వరకు మాత్రం official languageగా తెలుగును చేసే ఏర్పాట్లు జరగవని అనుకోవాలా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— లేదండి. It is not so, Sir. దానికి, దీనికి సంబంధంలేదని మనవిజేస్తున్నాను. ఇప్పుడే మనవిజేశాను. రేపు అక్టోబర్‌లోనో, నవంబర్‌లోనో తెలుగును అధికారభాషగా ఒక శాసనంద్వారా తెచ్చుకోవాలి అనుకుంటే దానికి యిది అవసరమని మనవిజేస్తున్నాను. ఆర్టికల్ 345 దృష్ట్యా, మన అవసరాలదృష్ట్యా, ఇంగ్లీషును మనం పూర్తిగా డిస్పెన్స్‌చేసే స్థితిలో వున్నామా! అంటే లేదనే చెప్పవలసివస్తుంది. కొంతకాలం ఇంగ్లీషు వుండక తప్పదు, associate గా అనుకోండి, దానివెంట అనుకోండి, వాడాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు అన్నట్లుగా తెలుగు కావాలి. దానివెంట ఇంగ్లీషువున్నా మాకు అభ్యంతరంలేదు అని, ఆదృష్ట్యాకూడా యింగ్లీషు తేవలసివుంటుందికాబట్టి దానికి, దీనికి లంకె లేదు. ఒకదానికి యింకొకటి అడ్డులేదు, అడ్డు రావలసిన అవసరం లేదని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ వాడాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ప్రామిసెస్ పోతుంది.

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు:— I agree — కనుక అధికారభాషగా యింకొకటి వచ్చినతర్వాత, ఆ అధికారభాషకు, అందులో వున్న స్థోమతు, మనం దానిని వాడడంలోచూపే effeciency, దానియొక్క effectiveness వీటినిబట్టిఇంగ్లీషుకు importance తగ్గడమో, అంతే వుండడమో జరుగుతుంది. ఆ విషయమై నేను యిప్పుడు చెబుతున్నాను.

ఇదివరకు ఒక Special Officer ను వేయడం గౌరవసభ్యులందరికీ తెలుసు. ఆయన యిచ్చిన సిఫార్సులనుబట్టి తాలూకాఆఫీసుల స్థాయిలో, అంతకా క్రిందిస్థాయిలో తెలుగులోనే కరెస్పాండెన్స్ చేయాలని ప్రభుత్వంగా కొన్ని

జిల్లాలలో ఆ తర్వాత ఆ అనుభవాన్నిబట్టి అన్నిజిల్లాలలోకూడా దీనిని extend చేయడం జరిగింది. ఆ తర్వాత, మనందరికీ తెలుసు పూజ్యులు స్వర్గస్థులు అయిన శ్రీ కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు గత శాసనసభ స్పీకర్‌గా వున్నప్పుడు వారు ప్రత్యేకమైనశ్రద్ధవహించి, మాలాంటివారందరిని బాగాపోగుచేసి, ప్రోద్బలం యిచ్చి ఒక గ్లాసరీ కమిటీని ఏర్పాటుచేసి, మాతో పనిచేయించి గ్లాసరీని చాలా త్వరగా, సంవత్సరార్థములోనే పూర్తిచేయించి దీని వల్లికేషన్‌కొరకు ఏర్పాట్లు చేయడం జరిగింది ఆ గ్లాసరీ తయారైనది. దానిప్రతులు హెడ్స్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్‌మెంట్స్‌కు పంపడంజరిగింది. తాలూకాఆఫీసులకు, బ్లాకు ఆఫీసులకు పంపడం జరిగింది అయితే అందులోవున్న లోపం ఏమిటంటే—అందులో ఏ ఏ పారిభాషిక శబ్దాలు కావలసివచ్చాయో తెలుగుశబ్దాలకు, అన్నిశబ్దాలూ లేకుండా వున్నవి. అందులో కొంత సవరణలు, కూర్పులు, చేర్పులు జరగవలసిన అవసరం ఏర్పడినది. కాబట్టి .ఆ హెడ్స్ ఆఫ్ డిపార్ట్‌మెంట్స్‌ను అడిగాము ఇంకా ఏ ఏ శబ్దాలు మీకు కావాలి, ఏ ఏ పారిభాషిక పదాలు మనం ట్రాన్స్లేట్ చేయవలసివుంటుంది అని. ఈ గ్లాసరీకి ఒకసప్లిమెంటు తయారుజేయడానికి కావలసిన ఏర్పాట్లుజరిగినవి. వారివద్దనుండి మేము రిపోర్టు తెప్పించడం జరిగింది.

తరువాత, హైపురైటర్‌గూర్చి గౌరవసభ్యులు మాట్లాడారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఈ యిబ్బందివచ్చింది అన్నారు. అమలు జరిపిన తర్వాత ఆచరణలో కొంత సర్దుకోవచ్చుగదా! ఆ విధంగా ఎందుకు చేయలేదు !

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు:— దానికే వస్తున్నాను. హైపురైటర్‌గూర్చి గౌరవసభ్యులు మాట్లాడారు. తెలుగు హైపురైటర్‌గూర్చి ప్రభుత్వం ఏమాత్రం ఏమరడంలేదు. ఎప్పటికప్పుడు ప్రయత్నం జరుగుతూవేవున్నది. దాదాపు రెండు నెలలక్రితం ఫైనల్ స్టేజిలో అది కాబినెట్‌కు వచ్చినప్పుడు వారు బాగాతెలుసు—దానిలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధవహించిన వారిలో నేనుకూడా ఒకడిని—కనుక నేను దీనిని పూర్తిగా study చేశాము. నాలుగైదు కీబోర్డులు తయారుజేశారు. ఆ నాలుగింటిని మీరు పరిశీలించండి అన్నారు. అందులో దేనినిమీరు ఉడాప్టుచేస్తారో చెప్పండి అన్నారు నేను స్వయంగా పరిశీలించాను, నాకు అందులో కొంత అభిరుచివుండడంచేత హిందీగురించి, మరాఠీగురించి గౌరవసభ్యులు మాట్లాడారు. Tamil గురించికూడా మాట్లాడారు. వాటికి తెలుగుకువున్న భేదం ఏమిటో నేను మనవిజేస్తాను. హిందీ హైపురైటర్ చూడండి హిందీవచ్చినమిత్రులందరికీ తెలుసు—

అచ్చులన్నీ ఒకేదెబ్బతో వస్తాయి. ఒక అక్షరంతో, 16 అచ్చులతో వారు పూర్తి చేశారు. 'అ' వ్రాసి దానికి గుడి యిస్తే అది 'ఇ' అవడం, 'ఆ' వ్రాసి దానికి కొమ్ము యిస్తే 'ఈ' అవడం, 'అ' వ్రాసి ఓత్వం యిస్తే 'ఒ' అవడం హిందీ మైపు రైటర్‌లో వున్న ఒక ప్రత్యేకమైన విశిష్టత. అది మనఅందరికీ తెలిసినదే. తెలుగులో ఆ రకంగా చేయడానికి వీల్లేదు. దానిని మనం imagine చేసి, 'ఆ' వ్రాసి, దానికి గుడియిచ్చి అది 'ఇ' అనుకోమంటే—ఆ రకంగా ఆలోచించడం జరగలేదు—అది మనకు ఎంతో ఎబ్బెట్టుగాను, విచిత్రంగాను వుంటుంది. 16 వర్ణాలవారు ఒక అక్షరం వుపయోగిస్తే మనం పదహారు వుపయోగించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అంతేగాక కీబోర్డు చూస్తే, ఒక సంయుక్తాక్షరం కొట్టవలసివస్తే. మూడుసార్లు బాక్‌స్పేసర్ నొక్కవలసివస్తున్నది. దానివలన ఏదయితే సమయాన్ని తగ్గించాలనే వుద్దేశ్యమున్నదో దానికే మొట్టమొదట భంగం కలుగుతున్నది. కొన్నింటిలో కొన్ని మంచి ఫీచర్స్‌వున్నవి. ఈ కీబోర్డుల నన్నీ చూసి, అందులోని మంచి ఫీచర్స్ అన్నింటితో మరొకటి తయారుచేయడం అవసరమని కాబినెట్ అభిప్రాయానికి వచ్చింది. ప్రభుత్వం అట్లానే ఉత్తర్వు జారీచేయడం, దాని experiment జరిగింది. ఇప్పుడు, మా రిపోర్టుప్రకాశం, నాలుగు నెలల కాలములో ఆ Comprehensive Typewriter model తయారై వస్తుందని, ఆ తర్వాత మనం ఒక ఖచ్చితమైన అభిప్రాయానికి రావచ్చునని మనవి జేస్తున్నాను. నావద్ద వున్న రిపోర్టు అది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— కీ బోర్డు మైనల్ కాలేదా?

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు:— కీ బోర్డులు యిదివరకు వచ్చాయి. ఆ కీ బోర్డులలోవున్న better features అన్నీ incorperate చేస్తూ మరొక కీబోర్డు తయారయింది యీ మధ్యనే. అయితే దీనిపై కొంత అనుభవం కావాలిగదా. మనం కీబోర్డును తయారుజేసి లేబొరేటరీలో పెట్టడంలేదు. కొంతమంది మైపి స్ట్స్‌ను పెట్టి, వారిని దానిపై పనిచేయమని వారు ఎంత స్పీడు attain చేస్తారో చూసి, అది వుపయోగకరంగావుంటా, లేదా, general use కు వుపకరిస్తుంటా, లేదా, అనే విషయం తెలుసుకోవలసివుంటుంది. ఇదంతా ఫైనలైజ్ కావడానికి వాలుగు నెలలు పడుతుందని నాకు రిపోర్టు వచ్చినదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇంక Tamil గురించి చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. వారు "గాంధీ" అని వలుకుతారు, "కాంతి" అని వ్రాస్తారు. అంటే ఒక వర్ణానికి మైపు అక్షరాలే వేరు. కనుక తమిళులకు తప్ప మిగతా అందరికీ ఇది కష్టతరమవుతున్నది. ఈ విధంగా వారికి

తక్కువ అక్షరాలతో, చిన్నవర్ణమాలతో వారి భాష తయారైనది. అటు సైపు రైటర్ గాని, లినోసైపుగాని, మోనోసైపుగాని నేడు యింగ్లీషుకప్ప భారతీయ భాషలలో దేనికీ అంత సౌకర్యం లేదని మనకు తెలుసు. అందువలననే ప్రింటులో గాని, సైపురైటర్, షార్ట్‌హాండ్‌లలోగాని వారు మనకంటే ముందుకుపోతున్నారు. అది మాలోపంగాని, యింకెవ్వరిలోపంగానికాదు. ఆ భాషయొక్క లిపిలోను, డెవలప్‌మెంట్‌లోవున్న విశిష్టతవల్ల ఆ సౌకర్యందానికి ఏర్పడింది. ఆ సౌకర్యం మనకు ఏర్పడనప్పటికి మనలిపి more scientific అని మనం చెప్పవచ్చు. గాంధి అని వ్రాయాలంటే కాంతిఅనివ్రాసి గాంధిఅని పలికేభాషకంటే గాంధి అని పలికి గాంధీ అని వ్రాసే భాష more scientific అనవలసివస్తుంది. కొన్ని పర్పసెస్‌కు వారిది better కొన్ని పర్పసెస్‌కు మనది better. ఈ ప్రత్యేకమైన పర్పసెస్‌కు వారిది better కాబట్టి వారు మనకంటే ముందడుగు వేయడానికి సాధ్యమైనదని మనవి చేస్తున్నాను.

మనంకూడ ప్రయత్నంలోనే వున్నాము. తప్పకుండా అవుతుంది. హిందీ గురించి చెప్పినది గుజరాతీకి వర్తిస్తుంది. మరాటీకి వర్తిస్తుంది. బెంగాలీకికూడ వర్తిస్తుంది. దేవనాగరలిపిలోనుంచి వచ్చిన అన్ని భారతీయ భాషలకు కూడ వర్తిస్తుంది కాబట్టి ఆ సౌకర్యం అన్ని భాషలకు వున్నది. అందువల్ల వారు తొందరగా సైపురైటర్స్ తయారుచేసుకున్నట్లయితే ఆశ్చర్య పడవలసిన అవసరంలేదు. వారికి మనకు సైమ్ లాగ్ వుండక తప్పలేదు. దానినికూడ తొందరగా పూరించుకోవలసిన అవసరం వున్నది. ప్రయత్నం చేస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకువున్న షార్ట్‌హాండ్ మాన్యువల్ అంత సంతృప్తికరంగా లేదు. రివైజు చేయవలసిందని డైరెక్టర్ ఆఫ్ టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషనుకు ఉత్తరువులు జారీ చేశారు. ఆపనికూడ త్వరలోనే పూర్తిఅవుతుందని ఆశిస్తున్నాము. డిస్ట్రిక్ట్ ఆఫీసెస్ మాన్యువల్స్‌కూడ అనువదించడానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. మన రాష్ట్రంతో ఆములులోవున్న శాసనాలన్నిటినికూడ అనువదించకపోతే రేపు తెలుగుకు స్విచ్ ఆన్ అయినతరువాత కరెస్పాండెన్సు ఎట్లా జరుగుతున్నదనే సమస్యవస్తుంది. తెలుగులో మాట్లాడినప్పుడు ఆ శాసనాల తెలుగు వర్షన్స్‌కూడ వుండడం చాల అవసరం కాబట్టి ఆ కార్యక్రమంకూడ జరుగుతోంది. కొన్ని శాసనాలు, రూల్సు ఇదివరకే అనువదించడం జరిగింది. సర్వేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లు మునిసిపాలిటీల బిల్లు తెలుగులో యివ్వడంకూడ జరిగింది. దీనివల్ల చాలమంది ఇంగ్లీషురాని సభ్యులకు, పబ్లిక్‌కు కూడ సౌకర్యం కలిగింది. ఇందులో ఏలాంటి భేదాభిప్రాయంకూడలేదు. ఇది ఒక పాలిసెస్ కాబట్టి చేయడంతో ప్రాంత సైమ్

లాగ్ కూడవున్నది. కాబట్టి పూర్తిచేయడంలో సమయం పట్టకతప్పదు. తెలుగు రానివారికి లాంగ్వేజ్ పెట్టులుకూడ జరుగుతున్నవి, అనేక సందర్భాలలో ముగ్గురు మనుషులు మాట్లాడుతుంటే ఆ ముగ్గురికి తెలిసిన భాషవుండదు. వెంకటేశ్వరరావుగారు. జడ్జిగారికి తెలుగురాదు. సాక్ష్యంచెప్పేవారికి తెలుగు తప్ప మరేదిరాదు. ట్రాన్స్‌లేట్ చేసేవారికి ఉరుదూ రాకపోవచ్చు అన్నారు. ప్రతిమనిషికి వేరువేరు భాషలు రావడంవల్ల అప్పుడప్పుడు యిబ్బందులు సంభవించడం కద్దు. కాని, అవన్నీ అధిగమించకతప్పదు. ఎక్సెప్షనల్ కేసెస్ తప్ప తెలుగు మొదలు పెట్టకపూర్వం యీ ట్రాన్స్‌లేషన్స్, హంగులన్నీ సమకూర్చుకోవాలనే ఉద్దేశంతో యీ కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడున్న ప్రొఫార్మాలు యికమీదట తెలుగులో యివ్వవలసివుంటుందని ఆర్డరులు యివ్వడం జరిగింది. గుమాస్తాలకు తెలుగు రాకపోతే సౌకర్యాలు కలిగించడం జరిగింది. తెలుగు వచ్చినవారితో ట్రాన్స్‌లేట్ చేయించుకొని—వోటింగుకు—ఏర్పాట్లు జరిగాయి. కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చురుకుగా జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను జాప్యం జరుగుతోందంటే జరగకతప్పదు. దానికి కారణాలుకూడ మనవి చేశాను. కాని, ఇకముందు ఎక్కువ జాప్యానికి వీలులేదు. ఇదివరకు జరిగినంత జాప్యం జరుగదు. యీ ఏర్పాట్లన్నీ త్వరలోనే అవుతాయి. తొందరగా డిక్లేర్ చేయండి తరువాత తక్కినవి. అనే ఆర్గుమెంటుకూడ వస్తుంది. దానితో పూర్తిగా ఏకీభవించే పరిస్థితిలో నేనులేను. మనం చేసే ఏర్పాట్లలో మేజర్ పోర్షన్ చేసినతరువాత ఇంట్రొడ్యూస్ చేయవచ్చు. కాన్పి వీమీ లేదు. గంధం మొండి, అక్షంతలు మొండి అని ముందుకుపోతే అక్కడ వీమీ జరగదు. కొంత చేయాలి. కొన్ని ఏర్పాట్లుచేసి రీజనబుల్‌గా వున్న పరిస్థితితో, యీ ఏర్పాట్లతో కొంత కార్యక్రమం సాగుతుంది. సాగడానికి బదులు కవ్‌ఫ్యూజన్ రాదు అనేనమ్మకం కలిగినప్పుడు తప్పక చేయవచ్చు. అదీ పర్‌ఫెక్టుగా అయిన తరువాత చేస్తామనేమాటకూడ నేను ఒప్పుకోవడంలేదు. గౌరవసభ్యులతో అంత వరకు ఏకీభవిస్తున్నాము. నూటికినూరుపాళ్ళు పర్‌ఫక్షన్ వచ్చినతరువాతనే చేస్తామనేమాట నేను అనడంలేదు. వారుకూడ అమాట సరైనదికాదని చెప్పారు. దానిక్తో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ఈ వాటి పరిస్థితులలో ఎంత ఏర్పాటు చేసుకున్నతరువాత దీనిని ఇంట్రొడ్యూస్ చేయవచ్చో అంత ఏర్పాట్లుకూడ ప్రభుత్వ అభిప్రాయంలో యింకా జరగలేదు. ఇంకా కొంతకాలం పట్టుతుంది. అతరువాత తప్పకుండా శేవాలని వుద్దేశం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. [illegible] నవరత్నాలన్నీ కూడా అమిత ప్రజాదరణకు పాత్రమైనవని కాని, [illegible]

దీని పర్పస్‌కుగాని సంబంధించినవి కావు కాబట్టి. ఇక్కడ జరిగిన ఉపన్యాసాలు కూడ అదేధోరణిలో వచ్చాయి కనుక అవన్నీ మేము నోట్ చేశాము. వాటితో సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాము. అఫీషియల్ లాంగ్వేజి తేవాలనేంతవరకు ఫైమ్ ఫాక్టర్‌లో కొంత అభిప్రాయభేదం వుంటుందికాని అంతకంటె ఏమీలేదు. బేసిక్ డిఫరెన్స్‌లేదు. కాబట్టి యీ బిల్లును యధాతధంగా పాస్ చేయవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాలగోపాల కృష్ణయ్య:— ఇంప్లిమెంటు చేయడానికి డిస్ట్రిక్ట్సుకు పంపించాము అన్నారు. ఏ యే జిల్లాలలో—కనీసం ఒక్క ఊళ్ళో అయినా...

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— వారు పరిపాలకులకు సంబంధించిన పాయింట్ రెయిజ్ చేశారు. ఇక్కడనుంచి ఆర్డర్సు జారీ చేయడం జరిగింది అంటే ఒక పాలసీని యాక్సెప్ట్‌చేసి—

In pursuance of that policy certain orders have been issued. How far they are being implemented is entirely a different question. I believe they are being implemented so far as it is possible. But still, from district to district, the degree of implementation may vary-from place to place, from man to man and from time to time-it may vary. But the fact remains that Government have issued orders for the implementation of this policy.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— మెథడ్స్ అండ్ ఆర్గనైజేషన్ డిపార్టుమెంటు వేరేవుంది. ఏ ఆర్డరులు పంపించినదీ ఎంతవరకు అమలుజేస్తున్నదీ, లేనిదీ విచారించేదికూడ వుంది.

(*Mr. Deputy Speaker in the Chair*)

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—విచారిస్తున్నది. ప్రభుత్వం యిచ్చిన ఆర్డర్సు ఎంతవరకు అమలు జరుగుతున్నాయనేది చూడడం కూడ ప్రభుత్వ విధానం, విధి. కాబట్టి అది జరుగుతుంది. దానిని గురించి రిపోర్టు కాల్‌ఫర్ చేసినట్లయితే — వారు కావాలంటే క్వశ్చను వేయవచ్చు. మేము చెప్పవచ్చు కాని యీ సందర్భంలో యీ వివరాలన్నీ నా వద్ద లేవు. మొత్తంమీద ఆర్డరులు జారీ చేయడం అయింది. అమలు జరుగుతున్నవనే బావిస్తున్నాను. ఎక్కడ ఎంతవరకు జరుగుతోంది అనేది — It is a question of fact, it is a question of detail

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

That the Andhra Pradesh State Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964 be read a first time.

The motion was adopted.

Sri P.V. Narasimha Rao : Sir, I beg to move: "That the Andhra Pradesh State Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964 be read a second time."

Mr. Deputy Speaker:— Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker : The question is:

"That the Andhra Pradesh State Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964 be read a second time.

The motion was adopted.

Clause 2

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Mr. Speaker, Sir, I beg to move :

For clause 2 substitute the following:

"2 (1) The official language of State the of Andhra Pradesh shall be Telugu.

(2) Telugu language to be used.

(i) In the Bills introduced in or amendments thereon to be moved in or Acts passed by the Legislature or in Ordinances promulgated by the Governor.

(ii) In the Orders, Rules, Regulations and Bye-laws, etc. issued by the State Government under any law of the Parliament or of the State Legislature;

(iii) In appeals, affidavits, summons or Judgements or documents, awards etc., in the courts or tribunals; and

(iv) The medium of instruction in schools, Colleges and other educational and technical institutions.

(3) Notwithstanding the expiration of the period of fifteen years from the commencement of the Constitution, the English Language may also continue to be used for the transaction of business along Telugu the declared Official Language of the State in the Legislature of the State".

Mr. Deputy Speaker : Amendment moved :

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Sir, I beg to move :

In Clause 2 insert the word "also" between the words "may" and "continue"

In Clause 2 after the word "business" insert the words "along Telugu the declared Official Language of the Andhra Pradesh State."

Mr. Deputy Speaker : Amendments moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Sir, I beg to move :

In sub-clause (1) of Clause 1 for the words "(continuance of the English Language)" substitute the words "(Official language)"

Mr. Deputy Speaker : Amendment moved.

Sri A. Venkateswara Rao : Mr. Speaker, Sir, I beg to move :

For Clause 2 substitute the following :

"Provided the transaction of business in the Legislature of the State of Andhra Pradesh shall be held in Telugu Language".

Mr. Deputy Speaker : Amendment moved

వి. వి. నరసింహారావు:— అధ్యక్షా, వారు చెప్పేవిషయాలు నోట్ చేసుకుంటాము. వారుమాత్రం ఆ అమెండుమెంట్సు ప్రెస్ చేయకపోతే బాగుంటుం

దని–ఎందుకు అంటున్నానంటే యీ అమెండుమెంట్సు అన్నీ out of order అని చెప్పవలసివుంటుంది. కాబట్టి వాటిని విత్‌డా చేసుకుంటే మంచిది. వారు చెప్పే పాయింట్స్ అన్నికూడ సంపూర్ణంగా నోట్‌చేసి, ఇంప్లిమెంటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము కాని ఆఫీషియల్ లాంగ్వేజికి సంబంధించిన వాటిని యీ బిల్లులోకి తెచ్చి యీ అమెండుమెంట్సు పెట్టడం అవుట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ అని మనవి చేస్తున్నాను. వారిచ్చిన అమెండుమెంటులో కేవలం టైటిల్‌కూడ మార్చమని యిచ్చారు. అది మన రూల్సుకు వ్యతిరేకంగా వుంటుంది.

I am not very keen on pressing a very technical point. But still I would like to appeal to him that we will certainly note all the points raised by him. But he should not press the amenements.

Shri Vavilala Gopalaktishnayya:— I am prepared to accept that.

వారు ఎంత ఉదారంగా కోరుతున్నారో నేను అంతకంటె డబుల్ ఉదారంగా కోరుతున్నాను. ఈ బిల్లు మానుకొని వేరొక ఆఫీషియల్ లాంగ్వేజి బిల్లు తెమ్మని, టెక్నికల్ కారణాలవల్ల తోసేస్తే...

Mr. Deputy Speaker:— He has already said that the official Bill will come up to avoid that inconvenience.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— వారు తెలుగులో చెడతామన్నందుకు—ప్రివిలేజ్‌కు అభినందించాలి. ఇంతకంటె ఏమీ కనుపించడంలేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చి ఎన్నాళ్ళయింది? 1953 లో వచ్చాము పదిసంవత్సరాలనుంచి నడుస్తోంది. ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చిన ప్రయోజనం లేకుండా లాంగ్వేజ్ బిల్లు లేకుండా యిదుగో తెస్తున్నాము, నానఫిషియల్ బిల్ తెస్తే కాదని చెప్పి. ఇంగ్లీషు విధిగా అమలు జరిగే బిల్లు తెచ్చి, తెలుగు రాకుండా చేస్తున్నప్పుడు—ఇంగ్లీషుకు కూడ also అని చెప్పారు.

తెలుగు లాంగ్వేజి బిల్లు తెమ్మంటే—ఇంగ్లీషు గవర్నమెంటుకూడ డొమినియన్ స్టేటస్–స్వరాజ్యం యిస్తానంది. ఎప్పుడంటే కొంతకాలం ఆగమంది. ఎప్పుడు అంటే ఎప్పుడో...అదేవిధంగా వీరు ప్రివిలేజ్ అంగీకరించి జి. ఓ. పంపించామన్నారు. ఒక్క జి ఓ కూడ ఒక్కచోటకూడ అమలు జరగలేదు. అమలు జరగని జి. ఓ., పాలసీ ప్రభుత్వానికి ఎందుకు? స్పెషలు ఆఫీసర్లు వుండేవారు.

యివ్వడు తీసేశారు. దాని విషయం కనుక్కొనేవారెవ్వరూలేరు. ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చిందని సగర్వంగా చెప్పుకోడానికి ఏమివుంది?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:— ఈ బిల్లును అనుసరించి ఈ అమెండ్ మెంట్సు లేవని—

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— తరుపు rule out చేస్తే చేయవచ్చును, అభిప్రాయాలను అంగీకరించాము అన్నారు, చాలా సంతోషం. అభిప్రాయంలేదు కాని లాభం ఏమిటి అమలు చేయకపోతే? Out of order అంటే అదివేరేవిషయం. ఇంగ్లీషునే అమలులో ఉంచడానికి చూస్తున్నారు. నాభయంఅదే, ఇంగ్లీషును immediate గా మారిస్తే అభ్యంతరం వస్తుంది ఇంగ్లీషువారు పోయినా వారి భాష ఎల్లకాలం ఉంటుంది. ఇట్లా అయితే ప్రభుత్వానికి తొందర ఏమి ఉంటుంది. ఇట్లాగా ఉంటుంది. Out of order అనడంవేరు. నరసింహారావుగారు భాషా ప్రియుడు తెలుగు భాష కావాలని కోరుతున్నవాడు. ఆయనగారే దానిని defend చేయడం విషాదకరమైనస్థితి, త్వరగా publish చేయవలసి ఉంటుంది అన్నారు. బిల్లులోనోటిఫికేషన్‌కు అవకాశం పెట్టుకోండి: సరిపోతుంది. పంజాబు, మహారాష్ట్ర, మద్రాసు రాష్ట్రాలలో ఆ విధంగా నోటిఫికేషన్‌కు అవకాశం పెట్టుకున్నారు. ముందుenunciate చేయండి; ఇదిమా పాలసీ అని చెప్పండి. Implementation లో ఇబ్బందివస్తే మార్చవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉంటుంటుంది. ఒక్కొక్క దానికే pre-requisites పూర్తి చేసుకుంటూపోతే అమలు చేయవచ్చును. ఆంధ్ర రాష్ట్రంవచ్చి 11 సంవత్సరాలైనది. ఆంధ్రోద్యమం ప్రారభించి 50 సంవత్సరాలైనది. భాషారాష్ట్రాలు ఏ ఉద్దేశంతో కోరితెచ్చుకున్నామో అది అమలు కాకపోతే, ఈ ఇంగ్లీషుభాష క్రింద దాస్యం ఎన్నాళ్ళు అని అంటున్నాను. ఇట్లా అయితే తెలుగు భాష ఎప్పటికి అభివృద్ధి అవుతుంది. వీళాలాంధ్ర వచ్చినా తెలుగు అధికారభాషగా మాట్లాడే యోగ్యత మనకు లేకపోతే ఇది ఏమి ప్రజాస్వామ్యం, దేశానికి ప్రజలకు ఎప్పటికి విముక్తి అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీపిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— Next session లో తెలుగు official language గా ప్రకటిస్తూ బిల్లుమ తెస్తారా?

Sri P.V. Narasimha Rao : I cannot say, Sir. It will be brought as soon as practicable.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : We all request that it should be brought before the November session.

Sri P.V. Narasimharao : I will not say whether it is going to be brought or not going to be brought. I submit that we are taking all possible steps to bring it as early as possible.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : Can the leader of the House say when it is going to be brought ?

Sri P.V. Narasimharao : I have consulted him. I have asked him. What he has asked me to say, I have said. I just submit that in this matter I do not wish to go into technicalities. So far as the sentiments by Sri Vavilala and other friends are concerned, we are completely in agreement with them. It is only a time-lag. There is always difference of opinion regarding the time that will be absolutely required for a particular measure to be brought into force. When he seeks to change the entire title, substance and purport of the Bill, I say that he should not press his amendments. In case he wants to press, I will have to say that they are not in order because they seek to change or go beyond the scope of the bill. They supplant the present bill with another bill in effect That is why I raised this point I want that he should not press his amendments. That is the practical difficulty. It will be transacted in official language if it made official. If there are more than one language, all languages can be used.

Sri Tenneti Viswanatham:— ఆఫ్షియల్ భాష లేక్షణే మనకు వచ్చే practical difficulte ఏమిటి? Shall be transacted in the official language or languages of the State or Hindi or in English, అని, ఉంది. మొదటి 'or' language కు వెళ్లదు. Official language or languages of the State or in Hindi or in English.

Sri P. V. Narasimharao : If there is a comma, I would have agreed. It is quite possible that we may have 2 or 3 languages in addition to the languages mentioned.

(శ్రీ వెన్నెలి విశ్వనాథం :— or కు ముందు ఎక్కడా కామా ఉండదు.

(Mr. Speaker in the Chair)

Mr. Speaker : Are you pressing your amendments Mr. Gopalakrishnayya?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I am pressing my amendments.

Mr. Speaker : I am putting them to vote.

The question is :

For Clause 2 substitute the following:

"2 (1) The official language of the State of Andhra Pradesh shall be Telugu.

(2) Telugu language to be used.

(i) In the Bills introduced in or amendments thereon to be moved in or Acts passed by the Legislature or in Ordinances promulgated by the Governor.

(ii) In the Orders, Rules Regulations and Bye-laws etc., issued by the State Government under any law of the Parliament or of the State Legislature.

(iii) In appeals, affidavits, summons or judgments or documents, awards etc., in the courts of Tribunals and

(iv) The medium of instruction in schools, colleges and other educational and technical institutions.

(3) Notwithstanding the expiration of the period of fifteen years from the commencement of the Constitution, the English language may also continue to be used for the transaction of business along with Telugu the declared official language of the State in the Legislature of the State :

The amendment was declared to have been negatived.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya pressed for a division. The House divided thus :

Ayes : 24
Noes : 53

The amendment was negatived.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I am not pressing the other amendments.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:— Amendments out of order అన్నారు. మరి, amendment చదివారోలేదో.

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు:— అన్నీ అనలేదు. శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారి amendment అన్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:— అందుకొరకు "Provided the transaction in the Legislature of the State of Andhra Pradesh is in Telugu అని నా సవరణ పెట్టాను,

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— ఈ సవరణకు అంగీకరించడం చాల కేలిక. ఇప్పుడు తెలుగులో బిజినెసెస్ ట్రాన్సాక్టు చేద్దామని అంతే తప్ప ఇంకేమీలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— బిజినెస్‌కి తెలుగు వాడలేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— అట్లాంటి మాటలకి తెలుగు పదాలు తయారు చేసుకోవచ్చును. ఆ సవరణకి అభ్యంతరం లేదనుకుంటాను.

Sri P. V. Narasimha Rao:— I am not accepting the amendment, Sir.

Mr. Speaker:—The question is:

Add the following proviso :

Provided the transaction of business in the Legislature of the State of Andhra Pradesh shall be held in Telugu Language.

The motion was declared to have been negatived.

Sri A. Venkateswararao pressed for a division.

The House was divided thus :

Ayes 29 : Noes 69.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :— The question is :

"That Clause 2 do stand part of the Bill".

The motion was adopted.

Clause 2 was added to the Bill.

Clause 1

Mr. Speaker : The question is :

"That Clause I do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause I was added to the Bill.

Preamble.

Mr. Speaker :— The question is :

That the preamble do stand part of the Bill.

The motion was adopted.

Preamble was added to the Bill.

Sri P. V. Narasimharao : Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh State Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964 be read a third time.

(Pause.)

Mr. Speaker : The question is :

"That the Andhra Pradesh Legislature (Continuance of the English Language) Bill, 1964 be read a third time."

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1964.

Mr. Speaker : Now we take up the Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1964.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— On a print of order, Sir, ఈ బిల్లుకు సంబంధించి writ petitions హైకోర్టులో దాఖలు చేసినారు. దానిమీద వాదోపవాదాలు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు ఇక్కడ చర్చచేయకూడదు. ఇక్కడ చర్చించడం *sub judice* అవుతుంది.

Mr. Speaker : Not about Panchayats but about Samithis. Give me a certified copy of the proceedings of any case. You must be in a position to give me facts.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— ఏడు ఎనిమిది పంచాయితీలకు సంబంధించి ఉన్నాయి.

Mr. Speaker:- Vague గా చెబితే ఉపయోగం లేదు. If you say that the matter is *sub judice* you must be able to substantiate your statement by facts. What is the material you have got?

Sri P. Rajagopal Naidu : What is it you want me to give?

Mr Speaker : Any material you have got.

Sri Tenneti Viswanatham :— Let the Minister deny. గ్రామ పంచాయతీలను చేర్చ వచ్చునా మార్చవచ్చునా లేదా అనే దానిమీద petitions పెండింగులో ఉన్నాయా లేదా?

శ్రీ ఎమ్ ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— డిస్కస్ చేసే బిల్లులో చేర్చవచ్చును, మార్చవచ్చును అనే విషయమేలేదు, ఇక్కడ ఉన్న matter వేరు. మీరు చెప్పేది వేరు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఏ బిల్లుయొక్క validity యిప్పుడు question లో ఉన్నదో ఆ బిల్లుకి amendments తీసుకు వచ్చినప్పుడు ఆ విషయాలు చర్చ చేయకుండా ఎట్లా వెళతాం?

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— ఒక పంచాయితీలో [illegible] దాఖలు చేసినట్టున్నది. ఆ పంచాయతీ పేరు నాకు లేదు. చార్జీషీట్ విషయాలు కూడా ఉన్నాయి.

శ్రీ జి. అప్పన్న (సోంపేట):— గ్రామ పంచాయతీలలో కూడ మొదట గ్రామ పంచాయతీలు విడదీయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుని దానిని notify చేసి implementation వచ్చేసరికి దానిని stop చేసి పాతపద్ధతులలో గ్రామ పంచాయతీ ఎలక్షన్లు conduct చేయాలనే సమస్యమీద తూర్పుగోదావరి రాజమండ్రి తాలూకా రాజానగరం సమితిలో గ్రామంపేరు మరచిపోయాను- రిట్ పిటిషన్లు దాఖలు చేయడం stay రావడం stay vacate కావడం, పంచాయతీ ఎన్నికైన రిట్సు ఉన్నాయి, ఆక్టుయొక్క validity ని question చేస్తూ హైకోర్టులో writ దాఖలు అయినప్పుడు ఆ ఆక్టుక్రింద writ finalize కాకుండా అసెంబ్లీలో మార్పు చేసుకోవడం *sub judice* అవుతుందని point of order దాని మీద రూలింగు యివ్వాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:— పంచాయతి ఎన్నికలకు సంబంధించి గవర్నమెంటు మన బిల్లుసందర్భంలో యిచ్చిన వాగ్దానాలను వమ్ముచేస్తూ విడగొట్టి దానికి యిచ్చిన నోటిఫికేషనులను ఉపసంహరించుకున్నదాని ఫలితంగా మా జిల్లా నుంచి దాదాపు 5 - 6 పిటిషన్లు వచ్చాయి. Stay orders వచ్చినాయి మా జిల్లాకులో ఇల్లందు సమితి ఏరియాలో వేరుపల్లి అనే పంచాయితికి stay దొరికింది అట్లానే కోమట్లగూడెం పంచాయితికి. భద్రాచలం తాలూకాలో కూనవరం పంచాయితికి స్టే దొరికింది. మా జిల్లాలో దాదాపు 8 పంచాయితీలకు stayదొరికింది ఆ ఆక్టుక్రింద పంచాయితి ఎన్నికలు జరపడానికి పూనుకుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ఆపుచేసినది దానికి సంబంధించిన amendments రావడం చర్చించడం అది న్యాయం కాదు. ఆ విషయం ఆలోచించాలి.

శ్రీ సి.కె. నారాయణరెడ్డి (వేలేరు):— మా తాలూకాలో ఏడుపంచాయితీల పైన ఉన్న seven writ petitions నేను వేశాను ఉదాహరణ చెప్పగలను.

మిస్టర్ స్పీకర్:— Grounds ఏమిటి?

శ్రీ సి కె. నారాయణరెడ్డి:— బైఫర్కేషన్ ప్రొపోజల్సు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:— అధ్యక్షా, తూర్పుగోదావరిజిల్లా పెద్దాపురం తాలూకా పిఠాపురం రాయవరం కొత్తపల్లి జగపతిపురం అనే గ్రామాలు ఆక్టు ప్రకారం bifurcate అవాలని నోటిఫికేషను యివ్వడంజరిగింది అది అవకుండానే సమితి ఎలక్షన్లు conduct చేయడంకోసం ఆవన్నీ కలిపివేశారు దీనిమీద హైకోర్టులో ఒక writ దాఖలుచేయడంజరిగింది. Pendingగా ఉంది ఈపరిస్థితిలో

తప్పనిసరిగా పంచాయితీలగురించి హైకోర్టులో ఉంది కాబట్టి ఈబిల్లుపైన చర్చించడం *sub judice* అవుతుంది అని నేను మీద్వారా మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— అసలు ఆర్డినెన్సు రావడం సరియైనది అవునా కాదా అనే అంశంపై హైకోర్టులో Writ ఉంది. ఆర్డినెన్సు ప్రొరోగేషను రెండూ ఒకనాడే వచ్చినవా, ఏది ముందు అనే అంశంమీద హైకోర్టులో ఒక రిట్ ఉంది. ఈ బిల్లు వచ్చింది ఆర్డినెన్సు వచ్చింది పంచాయితీ సందర్భంలో విడదీయడానికి సంబంధంలేదు పంచాయితీలను కలపడానికి సంబంధంలేదు. ఆర్డినెన్సుద్వారా పంచాయితి మెంబర్సు ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకొనడానికి ఆరోజే పిలవాలని అంతకు ముందు ఆక్టులో 7 రోజులు పైయి యివ్వాలని ఉంది. ఆ పైములేకుండా అదే రోజునని ఆర్డినెన్సులో ప్రొవైడుచేయడానికి పంచాయితి ప్రెసిడెంటు 30th జూన్ 1964 వరకు ఉండాలి తరువాతనే First July, 1964 అధికారం రావడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ రెండూ ఆర్డినెన్సులో ఉన్నాయి. ఈ రెండూ కూడా question చేయబడలేదని నా అభిప్రాయం. హైకోర్టులో question చేసినది యిదివరకు ఆక్టుప్రకారం పంచాయితి విడదీయాలని నోటిపై చేసిన పరిస్థితి, పాత పద్ధతిలో ఎలక్షను జరిగితే అది సరియైనదికాదని కలెక్టరు ఒకసారి నోటిపై చేసిన తరువాత Withdraw చేసుకొనడానికి అధికారం లేదని Writ వేయబడ్డాయని అభిప్రాయపడుతున్నాను అందువల్ల Writsకి ఆర్డినెన్సు భాగానికి కొంత వ్యత్యాసం ఉంది పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

Sri A. Venkateswara Rao :— The very validity of the ordinance is being challenged in the High Court and stay is issued.

Mr. Speaker :— When was it ?

Sri A. Venkateswara Rao :— I have seen in the newspapers about eight days back.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు— అధ్యక్షా, కృష్ణాజిల్లా మొవ్వ పంచాయితీసమితిలో జరిగిన ఎన్నికల విషయములో Prorogation, ordinance ఒకనాడే వచ్చినవి కాబట్టి చెల్లవుఅవి High courtలో writ వేయడము జరిగింది. అది admit చేయడము జరిగింది. అందువల్ల ఇది High courtలో వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యమ్. వీరరామవరాజు :— అధ్యక్షా, తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో రాయపూడి, జూరుగుపూడి, రాయవరం, జగపతినగరం, గోగాపురం, కొత్తపల్లి

గ్రామ పంచాయితీలను bifurcate చేసి elections ను జరపమని, తరువాత గవర్న మెంటు మామూలుపద్ధతిలోనే ఎలక్షన్సు జరుపమన్నందువల్ల High courtలో Writ petition దాఖలుచేదాము అని తమ దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, Objects and Reasons లో ఏమిచెప్పారు చానిలోవుంది పంచాయితీమెంబరు అతను elect అయినప్పటినుంచి 5 సంవత్సరాలు అన్నపుడు Continue అవుతున్నాడా లేదా అనే Questionమీద వచ్చింది. ఇప్పుడున్న మెంబర్సు Continuousగా మెంబర్సుగావుండేవారు ఆఫీసులోకి వచ్చేటప్పటికి వారు వుండకూడదు అనివుంది. దానికి 12వ క్లాజు సంబంధించివుంది. నాదెళ్ళ పంచాయితీ గురించి High court లో వ్యాజ్యము వుంది. నాదెళ్ళ పంచాయితీకి ఒకరు ప్రెసిడెంటుగా వుంటున్నారు ప్రెసిడెంటుగా వుంటూ Nomination వేస్తే అది చెల్లదు అని objection raise చేశారు. ఎందువల్లఅంటే అప్పటికి మెంబరుగా వుండేటట్లయితే ఎలక్షను ఆ నెలలోనే జరగాలి దానికిగాను first day of the meeting ఎప్పుడు అంటే President, Vice-president electionనాడే first day of the meeting అని క్లాజులోవుంది. అతను first day of the meetingలోకి వస్తున్నాడు. కనుక Continuousగా మెంబరుగా ఒక్కడ, ఇక్కడ వుండడానికి వీలులేదు. అది చెల్లదు అని High courtలో వ్యాజ్యం వేశారు. అది pendingగా వుంది Election ఆ మెంబరు లేకుండా జరుపవచ్చు. కాని సెక్రటేరియట్ 27వ తేది పబ్లిక్ హాలిడే అయినప్పటికి ఆరోజు నాదెళ్ళ పంచాయితీ ఎలక్షన్సు జరుగకూడదని executive order ఇచ్చారు. దానిని qualify చేయడానికి ఈ amendmentను తీసుకొనివస్తున్నారు

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మనముంయున్న సమస్య ఒక్కటే. High court లో కొన్నివిషయాలను గురించి ఏదయినా pendingవున్నప్పుడు అసెంబ్లీ ఆ విషయము గురించి legislation చేసేదానికి హక్కు వుందా లేదా అనేది ముఖ్యమయిన సమస్య.

శ్రీ తాన్నీరు వీర్వనోధం:— ఆదిలక్ష్మి కాదు. దానినుంచి ఇంకొకటి stemఅవుతుంది. Pointను discussion చేయలేము. Technicalగా introduce చేయవచ్చునా లేదా అనేదానిలో వివరం వుంటుంది కాని ఇక్కడ discuss చేయడానికి వీలులేదే! ఎందువల్లఅంటే ఆ pointనైన discuss చేయవలసి వుంటుంది. హక్కు వుందా లేదా అని narrowగా చూస్తే లాభములేదు ఆ హక్కును ఇక్కడ వినియోగించడానికి అవకాశము వుందా లేదా అనేది వున్నది. ఇక్కడ

introduceచేస్తే ఆ point పైన మనము discussచేసుకోవాలి. అయితే మనలను అడ్డేవారులేరు తప్పా, రైటా అనేది చూచుకోవాలి. మనమీద full confidenceతో మనకు వదలి పెట్టారు. ఆ arguments ఇక్కడ చెప్పుకొని వాదించుకోలేము కాబట్టి న్యాయమైన discussion జరుగదు కాబట్టి ఇది పెట్టడము మంచిదికాదని మావాదన. Narrowగా హక్కు వుందా, లేదా అంటే ప్రతిదానికి హక్కువుంది. అసలు ఇది అంతా కాదని అనడానికి ఇప్పుడు తీసుకొనిరావచ్చు.

Mr. Speaker :— That is the most important point.

Sri Tenneti Viswanatham:–While that is very important, the flesh and blood also must be seen, not merely the skeleton of the rule.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— Whatever it may be, High courtలో చాల విషయాలు pendingగా వుండవచ్చు. కాని ఏ యే cases, ఏ యే విషయాలను గురించి వారు decide చేయబోతారో మనకు తెలియదు. ఒకరొకరు ఒక్కొక్క విషయాన్నిగురించి చెబుతున్నారు అవన్నీ introduceచేసేబిల్లుకు సంబంధించినవా, కాదా అనే విషయముగురించి as it is I am not in a position.....కేవలము Oral statements పైన accept చేసేవిషయము కాదు. ఫలానా issue గురించి pendingలో వుంది అంటే నా అభిప్రాయము చెప్పవచ్చు. Oral గా కొన్ని statements చేస్తే ఒకదానికి ఇంకొకదానికి తేడా వుండవచ్చు.

Sri Tenneti Viswanatham:— May I just interrupt, Sir. After all they are writ petitions and therefore you can know the nature. They are writ petitions dealing with the validity of the Act.

ఆ పాయింటే దీనిలో లేదని, కాదని మినిష్టరుగారు చెబితే పంతొమ్మిదో. Validity విషయము Writ petitionలో arise ఆయినదా? అదికాదని మినిష్టరు గారు చెబితే మేము objection చెప్పము.

Mr. Speaker : I am afraid I cannot go into the merits of all these cases, when exactly similar matters are pending in the High Court or not, and even if they are pending whether this House has got full powers to legislate with regard to any matter which is pending in any court. Our own High Court has decided in the matter and there is the decision of the

Assam High Court. Our own High Court in 1962 said the same thing. "It can be clearly gleaned form the observation of the Bench of the Andhra Pradesh High Court, i.e, Sitham-ma Vs. Balakrishnaiah, that law can be altered during the pendency of an action in any court of law."

Sri Tenneti Viswanatham . I agree. I have not questioned it at all. We have got supreme right to change law at any time.

Mr. Speaker : Then let us proceed.

Sri Tenneti Viswanatham : Whether we are doing the right thing or wrong thing. ... ...

Mr. Speaker: It is for the Government to say whether it is desirable or not.

Sri Tenneti Viswanatham : It is for us to show the light, that there is a pit and they must not fall into it.

Mr. Speaker : If they are groping in darkness, we have to show them the light. But they say that we are in the darkness and they are trying to show us the light.

Sri Tenneti Viswanatham : The very reason for introducing these bills is to negative the contention of the contestants in the High Court. Otherwise these amendments are not necessary at all. Those are the very points, and no doubt should be in the mind of anybody.

Mr. Speaker ; I have given my ruling. There is also a decision of the B mbay High Court strengthening this decision. It says that 'law can be changed during the pendency of judicial proceedings.' Anyway, I rule out all the points of Order raised by several members. Now we proceed.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, ఏ బిల్లుకు ఎంత time allot చేశారో clear గా చెబితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— 1½ గంటలు సైమువుంది. ఒక్కొక్కదానికి 45నిమిషాలు తీసుకొంటే సరిపోతుంది. Business Advisory Committee decide చేసిన ప్రకారం ఈ రెండు బిల్లులు గం. 1-30 లోపల ముగించాలి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— గం. 1-30 లోపల రెండు బిల్లు పూర్తి అవాలి. అంతే blankగా వెళ్ళిపోవడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దేనికి ఎక్కువ time కావలసివస్తే దానికి తీసుకోండి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— Regional Committeeకి refer చేయ బడుతుంది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ తరువాత ఈ బిల్లులను తీసుకురావటం జరుగుతున్నది. ఆర్డినెన్స్‌లో రెండు ప్రధానమయిన పాయింట్స్ వున్నాయి పంచాయితి సర్ పంచ్, ఉప సర్ పంచ్ ఎన్నిక పంచాయితిమెంబర్స్ ఎన్నిక జరిగినరోజునే జరగాలనే ఎమెండ్ మెంట్ తీసుకువచ్చారు. ఇదివరకటి యాక్టులో 7 రోజులు సైమ్ ఇవ్వాలనివుంటే అదేరోజు సాయంకాలం జరగాలని ఆర్డినెన్స్‌ద్వారా తీసుకువచ్చారు. ఏ కారణాలవల్ల అయినాసరే ఆ రోజు జరగక పోతే మరునాడు మీటింగుకు పిలిచి జరపాలని ఒక ప్రొవిజో పెట్టారు. రెండవ సెక్షన్‌లో ఎమెండ్ చేస్తూ ఇప్పటివరకూ వున్న పంచాయితి ప్రెసిడెంట్స్ అంతా 30 జూన్ 1964 వరకూ వుండాలని, కొత్తగాఎన్నుకోబడిన వారు 1 జులై 1964 నుండి అధికారంలోకి వస్తారని చెప్పారు. వీరు 1-7-64 నుండి అధికారంలో వున్నప్పటికీ 30-6-64 నుండి ఎన్నుకోబడకూడదనే అభ్యంతరం ఏదైనా వస్తుం దేమోనని ఆ అభ్యంతరాన్ని తొలగిస్తూ ఒక ఎమెండ్ మెంట్ తీసుకువచ్చారు. ఈ రెండు ఎమెండ్ మెంట్స్ చాలా ముఖ్యమయినవని నా అభిప్రాయము. ప్రభుత్వంవారు రెండు ఎమెండ్ మెంట్స్ తీసుకువచ్చినతరువాత వాటికి అను గుణ్యంగా ఎన్నికలు జరిపారా అన్నవిషయం ఆలోచించవలసివుంది. పంచాయితి ఎన్నికలు ప్రకటించి, డేట్ ప్రకటించి, ప్రోగ్రాం ప్రకటించినతరువాత ఆర్డినెన్స్ తీసుకురావటం జరిగింది. ఆర్డినెన్సుకు అనుకూలంగా పంచాయితీ ఎన్నికలు జరిపారా అని ప్రశ్నించినప్పుడు నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు ఆవేశంలో, ఉద్రేకంలో కమ్యూనిస్టుపార్టీవారు వచ్చి కాంగ్రెసు పార్టీలో చీలికలు పెడుతున్నారని చెప్పారు. పంచాయితీ ఎన్నికలు సహనంతో జరుగుతుంటే కమ్యూనిస్టులు వచ్చి చిచ్చు పెట్టారని చెప్పారు. కాంగ్రెసుపార్టీ దీనిలో విచిత్రమైనవిధానం అవలంబించింది. పంచాయితీ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుపార్టీ టిక్కెట్లు ఇవ్వమని, పబ్లిగా చెప్పి

రండి, ఎవరుగెలిస్తే వారికి కాంగ్రెసు ముద్రవేస్తాం అని చెప్పారు. 'మీరు నయాన గెలవండి, భయానగెలవండి, మీ డబ్బుతో గెలవండి, మీ అధికార దర్పంచూపించి గెలవండి, మీ పెత్తనాలు చూపించి గెలవండి, మీ జులుం చూపించి గెలవండి, గెలిచినతరువాత కాంగ్రెసు ముద్రవేస్తాం' అని చెప్పారు. దానివల్ల అనేక గ్రామాలలో అనేకమంది వచ్చి మాకుసహాయంచేయండి, మాకు సహాయంచేయండి అని కమ్యూనిస్టుపార్టీ చుట్టూ తిరిగినవారు వున్నారు. చాలా గ్రామాలలో చూస్తే ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆర్డర్ అంటూ ఒకటి తీసుకువచ్చారు. ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకోటానికి ఆర్డినెన్స్‌లో లేనిది, ఇదివరకు ఏ చట్టంలోనూలేనిది ఎన్నుకోబడిన మెంబర్స్‌కు, ఎలాట్ చేయబడిన మెంబర్స్‌కు సగంమందికన్నా పైన వుంటేనే కోరం వుంటుందని, అప్పుడే అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరుపుతామని చాలాగ్రామాలలో చెప్పారు. అది అన్యాయమని, న్యాయసమ్మతం కాదని చాలామందికి తెలుసు. చాలా గ్రామాలలో సగంమంది హాజరుకాలేదని అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరుపకుండా వాయిదావేశారు ఎక్కడతమవారు ఎన్నుకోబడరనిభయపడ్డారో అక్కడ వాయిదా వేయటంజరిగింది. అనేకగ్రామాలలో సగంమంది హాజరు అయినప్పటికీ సగంమంది కంటే ఎక్కువమందిలేరని వాయిదావేశారు. ఈచట్టంలో ఒకవిషయంఉంది. దీనిలో "Provided that if, for any reason, the election of the Sarpanch or Upa-Sarpanch is not held on the date aforesaid, the special meeting for the election of the Sarpanch or Upa-Sarpanch shall be held on the next day, whether or not it is a holidary observed by the gram panchayat." అని చెప్పారు. దాని ప్రకారం నెక్స్ట్ డె జరపలేదు. సబ్ కలెక్టరుగారో, డెప్యూటి కలెక్టరుగారో తారీఖు నిర్ణయించటం, వారికి అనుగుణ్యంగా వున్న తేదీ నిర్ణయించి వాయిదా వేయటం జరిగింది. సమితి రూపాన్ని మార్చటానికి, సమితులలో తమ బలాన్ని పెంచుకోటానికి అలా చేశారు. కొన్నికొన్ని గ్రామాలకు ఇక్కడనుండే ఆర్డర్స్ పంపించబడ్డాయి. ఎక్కడ అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరగలేదో ఆ గ్రామాలలో అధ్యక్ష స్థానానికి పాతవారినే నామినేట్‌చేయాలని ఇక్కడనుండి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ పంపించామని అన్నారు. కాని చాలా గ్రామాలలో పాతవారిని నామినేట్ చేయలేదు. వారి ఇష్టంవచ్చినవారిని, వారిని బలపరచినవారిని నామినేట్ చేయటం జరిగింది. ప్రజాస్వామ్యానికి పంచాయితీలు పునాదులనిచెబుతూ, ఈ పునాదులను కాంగ్రెసు పార్టీ తమ బలాన్ని పెంపొందించటానికి కాంగ్రెసుపార్టీ వినియోగించుకొందని చెబితే అది అతిశయోక్తి కాదని చెబుతున్నాను. ఎన్నికల గుర్తుకు సంబంధించి నేను మంత్రిగారికి రెండుఉత్తరాలు వ్రాశాను. స్వయంగా కలసినప్పుడు

మాట్లాడాను. వారు మేము పదిగుర్తులు నిర్ణయించాము, అవి ఇస్తామ అని చెప్పారు. ఈ పదిగుర్తులు కేటాయించేటప్పుడు గ్రామాలలో పార్టి బేసిస్ ద్వారా గుర్తులు ఇవ్వకపోయినా కనీసం ఒక గ్రూపుగా వుండి పోటీచేసేవారికి ఒకేగుర్తు ఇవ్వాలని చెప్పాము. కాని అలా చేయకుండా అక్షరక్రమంలో ఇస్తామని చెప్పారు. అక్షరక్రమంలో ఇవ్వటం అంటే ఒక గ్రూపుఅయినా ఒక వార్డులో అతనికి గడియారం రావచ్చు, అదేగ్రూపులోని వ్యక్తికి రెండవవార్డులో పువ్వు రావచ్చు, మరోవార్డులో కప్పు సాసరు రావచ్చు, ఒకే గ్రూపువారు ఒక వార్డులో గడియారంకు ఓటు ఇవ్వవలసిందని, అదే గ్రూపువ్యక్తి మరోవార్డులో కప్పు సాసరుకు ఇవ్వవలసిందని, మరోవార్డులో పువ్వుకుఇవ్వవలసిందని ప్రచారము చేసుకోవాల్సివచ్చింది. అలాకాక ఒకే గ్రూపువారికి ఒకేగుర్తు ఇవ్వటంవల్ల ప్రాక్టికల్‌గాకూడా సులభంగా వుంటుందని మంత్రిగారికి స్వయంగా చెప్పినా వారు అంగీకరించలేదు.

(Sri P. Narayana Reddy in the Chair)

ఒకఇంట్లోనే ఒకరిని గడియారానికి, మరియొకరిని గంటకు ఓటుచేయాలని చెప్పవలసిన పరిస్థితి నాకూ కల్గింది. ఎన్నిక గుర్తులుకూడా సక్రమంగా లేవని అంటున్నారు. ఈ విధంగా ఎన్నికలలో తికమకలు కలుగచేసి సామాన్య ప్రజానీకానికి ఇబ్బందులు క్రియేట్ చేయటం జరిగింది. ఈ ఎన్నికలకు ముందు చెన్నారెడ్డిగారు, సంజీవరెడ్డిగారు మా కృష్ణాజిల్లా పరిషత్తు ప్రారంభోత్సవ పంధర్భంలో మాట్లాడుతూ ప్రెసిడెంట్స్‌ను కొనటం, గ్రామాలలో ఓటర్లును కొనటం గర్హనీయమైన విషయమని, చానిసెవరూ ఆక్షేపించకుండా వ్యతిరేకించాలని ఉపన్యసించారు. నేను ఆరోజే మీరు చెప్పింది బాగానేవుంది, కాని మీరుచెప్పింది ఆమలుచేయటానికి ఏదైనాచర్యతీసికొంటారాఅని నేనడిగాను. ఆ ఉపన్యాసాన్ని బలపరుస్తూ ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు బ్రహ్మయ్యగారుకూడా మాట్లాడారు. ఒకప్రక్క పోటీచేకుండా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడితే బహుమతులు ఇస్తామని ప్రభుత్వం లంచాలు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. మరోవైపు ఓట్లు కొనటం, అమ్మటం గర్హనీయమని చెప్పటం జరుగుతుంది. కమ్యూనిస్టుపార్టి చేసింది, కాంగ్రెస్ పార్టి చేయలేదని చెబుతూ ముఖ్యమంత్రిగారే గురివిందగింజ సామెత తీసుకువచ్చారు. ఈరాష్ట్రం అధికారంలోవున్న పార్టీ కాంగ్రెసు. ప్రమితులతో వచ్చింది కాంగ్రెసుపార్టీ. ఎన్ని వేలమ్ము [illegible] కాంగ్రెసుపార్టీ ఎన్నో [illegible] కాంగ్రెసుపార్టీ [illegible] కాంగ్రెసుపార్టీ [illegible] కాంగ్రెసుపార్టీ [illegible]

అధికారంలోకి రావాలనుకొనే చిన్నపార్టీలు కొద్దో గొప్పో చేయటం సహజంగా జరుగుతుంది. అందువల్ల నేను అధికారపార్టీని కోరేది ఏమిటంటే కోడ్ ఆఫ్ ఎలక్షన్స్ పెట్టి ఓట్లు కొనడం, అమ్మటం, కొన్నవారు అమ్మినవారు వీరందరకూ ఎన్నికలలో స్థానం లేకుండా చేయండని, పదవులలో వుండటానికి అర్హతలేదని, చట్టరీత్యా అలా చెప్పే వీలులేకపోతే నిర్మాణ పద్ధతులలో అయినాసరే వారికి స్థానం లేదనిచెబితే దానిని ఆరికట్టగల్గుతాము. అది వేదికలమీదనుంచి కాదు. మీరు పార్టీలను సమావేశపరచి ఆ పార్టీల స్థాయిలో మీరు దీనిని చర్చించి దీనిపై నిర్ణయాలు చేయిస్తే బాగుంటుందని నేను చెప్పాను. ఇది మంచి సూచనేకాని అమలుజరపడం చాలా కష్టమని పెద్దవారు అంతా చెప్పారు. మరి ఈనాడుకూడ నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరేది ఏమిటంటే అధ్యక్షా, ఇంత అధికారం చేజిక్కించుకున్నటువంటివారు ఒకప్రక్కన మనం ప్రతిరోజుకూడ దేశంలో కరప్షన్ పెరుగుతున్నదని చెప్పి ఉపన్యాసాలు ఇచ్చేటటువంటి మనం అంతాకూడ ఇటువంటిది మన మిత్రులో, మన బంధువులో, మనవాళ్లో మరిఒకరూపంలో రాజకీయఅధికారానికి రావడానికి ఇటువంటి ప్రయత్నాలు చేస్తూఉంటే వాటిని చూస్తూ ఊరుకుంటే లంచాలు ఇవ్వడంలో తప్పులేమిటిఅని ప్రజలలోమాత్రం పాకడానికి ఇది అవకాశం కలుగజేయడంలేదా అని నేను ప్రభుత్వాన్నిఅడుగుతున్నాను అందువల్ల రాజకీయ పార్టీలు, రాజకీయ నాయకులు ఈ ప్రయత్నాలు చేయడానికి పూనుకోకపోతే మనం లంచాలనుగురించి మాట్లాడుకోవడంలో పెద్ద అతిశయోక్తితప్ప అంతకన్న వేరే ఏమీకాదు. మరిఒకరూపంలో ప్రోత్సహించడం అవుతుంది. నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరేది ఈనాటికైనా సరే ఇటువంటిపద్ధతులు అధికారరీత్యా, చట్టరీత్యా చేయడానికి అవకాశం లేకపోయినప్పటికి కూడ నిర్మాణరీత్యా చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఆ నిర్మాణ సమస్యలన్ని కాంగ్రెస్ నాయకులు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. కాంగ్రెస్ ఒక పార్టీగా వారు ఒక తీర్మానంచేశారు. మేము పంచాయితీలలో కాంగ్రెస్ పార్టీతో పోటీచేయడంలేదు, మేముఅంతా పంచాయితీలన్నిటికి ఉదారంగా ఉండాలని మేము చెబుతున్నాము. అన్నిపార్టీలకు వేదిక ఉండాలని మేము చెబుతున్నాము అన్నారు. కాని పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్లు అయినతరువాత వాటన్నిటికి ముద్రవేస్తున్నారు, కాంగ్రెస్ పార్టీఅనిచెప్పి ముద్ర వేస్తున్నారు. దీనివల్ల వచ్చే ఫలితం ఏమిటి? మీరు గెలిచిరండి, మీకు మా ముద్ర ఉంటుంది అని చెప్పేసి అంటే వారు దానికి పూనుకుంటున్నారు. అందువల్ల అదే పంచాయితీ సమితులకు వచ్చేటప్పటికి వారు అంతా కాంగ్రెస్అని చెప్పేసి అది కాంగ్రెస్ పేరుపెట్టడం జరుగుతున్నది. దానికికూడ ఇది అవకాశం ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. అందువల్ల అటువంటి పనులు జరుగుతున్నాయని చెప్పేసి ప్రభుత్వ

దృష్టికి తీసుకొనిరావడం తప్పడంలేదు. ఇక ఈ ఆర్డినెన్సులో ప్రెసిడెంట్ ఎలెక్షన్ జరుపుతామని చెప్పారు. కాని మంత్రిగారిని అడిగేది ఒకటి. ఎన్నిగ్రామాలలో మరునాడు ఎలెక్షన్ జరిపి ప్రెసిడెంట్ ఎలెక్షన్ జరిపారు. ఎన్నిగ్రామాలలో మరునాడు జరుపకుండా వారికి అనుకూలమైనటువంటి తారీకులలో ఎలెక్షన్ జరపడం జరిగింది. అదికూడ ప్రభుత్వం పరిశీలించాలని చెప్పి కోరుతున్నాను. వారు ఒకసారి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. ఇటువంటి విధానాలు అవలంబిస్తే ప్రభుత్వం తాము చెప్పినటువంటి చట్టాన్ని ఉల్లంఘించడం కాదా అని చెప్పేసి, తాము చెప్పినటువంటి చట్టంలో లేనటువంటివాటిని వారు మేము ఏదో ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆర్డర్ ద్వారా పంపించామని చెప్పేసి చెబితే అది ఎంతవరకు చెల్లుబడి అవుతుందనిచెప్పేసి ప్రభుత్వాన్ని దృష్టిలోకి తీసుకోమని చెప్పేసి అది ఈ చట్టంలో అక్కడకూడ కోరం లేకపోయినప్పటికికూడ కోరంలేదు అనిచెప్పేసి ఆ కారణంతో ప్రెసిడెంటు ఎన్నికలు వాయిదావేయడం సరైనదికాదని చెప్పేసి ఆటువంటి విధానాలు జరగడం అనిచెప్పేసి అనేది, దానివల్ల అనేక గ్రామాలలో ఈ పంచాయితీలు సక్రమంగా జరిగి ఉండలేదు. పంచాయతీ అధ్యక్షుల విషయం సక్రమంగా జరగలేదు. ఇంకొక విషయం, ఈ సందర్భంలో నిన్న మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ కమ్యూనిస్టుపార్టీలో చీలికలు కమ్యూనిస్టులు కాంగ్రెస్‌లో చీలికలు పెడుతున్నారని చెప్పారు. మేము పెట్టవలసినటువంటి అవసరంలేదు. ఈరోజుపత్రికలలో చూస్తే కారణం కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ ఎన్నికలు జరుగుతూ ఉంటే, బెజవాడ పట్టణంలో శాసనసభ్యులు, ఇదివరకు ఎక్సుకౌన్సిల్ మెంబరు, ఉపాధ్యక్షులైనటువంటి జి. ఎస్. రాజుగారు ఇద్దరు కొట్టుకోవడానికి తయారైనారని చెప్పేసి, వారు ఇద్దరిని పోలీసువారువచ్చి విడదీయాల్సినటువంటి పరిస్థితులు ఏర్పడినాయని పత్రికలలో వచ్చినాయి. ఇదికూడ మేమే పెట్టామా? నడిబజారులో పబ్లిజలందరుకూడ పోగై కొట్టుకోవడానికి, దెబ్బలాడుకోవడానికి తయారైతే పోలీసులు అక్కడ ఉండి వారి ఇద్దరిమధ్య ఉండవలసిన పరిస్థితులు వచ్చినాయి. అక్కకూడ మేము ఉండి వారి ఇద్దరి మధ్యమ చీలికలు పెట్టామా? కారణం ఏమిటంటే ఈనాడు కాంగ్రెస్ వారు తమంతట తాము ప్రజలను చీల్చి కొట్టుకొని తగాదాలు పడి ప్రభుత్వం దగ్గరకు తీసుకొచ్చి పై పెచ్చు ఏదో ఫామెత చెప్పినట్లుగా ఇది అంత కమ్యూనిస్టులు చేస్తున్నారని ఇక్కడ మంత్రిగారు చెబితే అది సరైనదికాదని, న్యాయంకాదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొనివస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు:— అధ్యక్షా, రాష్ట్రం మొత్తంమీద కాంగ్రెస్ వారు గెలిచినారనిచెప్పి ముఖ్యమంత్రిగారు పెద్దగా చెప్పారు ఎమ్. ఎల్. ఏ. లు సమితులలోగాని, జిల్లా పరిషత్తులలోగాని ఓటుచేయకూడదుఅనే సూత్రాన్ని కనుక మంత్రిగారు కనుక ముందేకనుక ఒప్పుకొనిఉన్నారు, పాస్ చేసికనుక ఉన్నట్ల యితే, ఎన్ని సమితులు కాంగ్రెస్‌కు వచ్చి ఉండేవో తెలిసి ఉండేవి. ఎటుతిరిగి ప్రతి జిల్లాలో కాంగ్రెస్ ఎమ్. ఎల్. ఏ. లు ఎక్కువగా ఉన్నందువల్ల ఇప్పుడు తక్కువగా చేయబడినటువంటి సమితులలో తక్కువగా కాంగ్రెస్‌కు వ్యతిరేకించా అనిచెప్పి కొందరు కొందరు కాంగ్రెస్‌లోనే తప్పనిసరిగా ఎలాగైనా స్థానం పంపాదించుకోవాలని చెప్పి వేసారిపోవలసినటువంటి గందరగోళాన్ని సృష్టించి నందువలన కాంగ్రెస్‌కు ఇన్ని స్థానాలు వచ్చినాయికాని లేకుంటే వచ్చేవికావు. ఇలాంటి ఈ రిజర్వేషన్ పెట్టినందువలన ఆ ఇన్‌ఫ్లూయెన్సు పంచాయతీ ఎన్ని కలమీదకూడా పనిచేస్తూ ఉన్నది. అందువల్ల కాంగ్రెస్ మేము గెలిచామని చెప్పే దానికి ఆస్కారం కలుగుతూఉంది. లేకుంటే వాళ్లవల్ల అయేదికాదు. రెండవది ఏమిటంటే రిజర్వేషన్ పాయింట్లు ఏ పంచాయతీలైతే పోటీలేకుండా ఎన్నికలు జరిగితే వారికి తప్పనిసరిగా బహుమతి ఇస్తామని చెప్పినారు. మంచిదేకదా అను కున్నాము. ఈ రిజర్వేషన్ సిస్టమ్ వలన గ్రామాలన్నీకూడ ధ్వంసం కాబోతున్నా యని మొట్టమొదటనుంచి స్వతంత్రపార్టీ హెచ్చరిస్తూ వచ్చింది. అందువల్ల వీలై నంతవరకు ఎక్కడాకూడాను పోటీలు పెట్టకుండా ప్రయత్నంచేసింది. ఆ అవకా శాన్ని తీసుకుని చాలచోట్ల కాంగ్రెస్ వారు అన్‌కన్‌టెస్టెడ్‌గా రావడం జరిగింది. కాని కాంగ్రెస్ వారు మాత్రం ఎక్కడైతే స్వతంత్రపార్టీ, ఇతర పార్టీలకు బలం ఉన్నదో అక్కడ ఆ తాకూడాను ఒక్కొంబరుకూడ వాళ్ళకు సంబంధించిన వాళ్లు రాకపోయినా పోటీలుపెట్టి ఆ గ్రామాలకు ఏమి బహుమతులు తెచ్చుకోవ డానికి వీలులేకుండా చేయడమేకాకుండా ఆ గ్రామాలలో ఎలాగైనాసరే తమ పార్టీకొద్దిమంది అయినాసరే ఉంటే జనరల్ ఎన్నికలలో లాభిస్తుందనే ఉద్దేశంతో ఆ పాలసీని ఎడాప్ట్ చేశారు. ఇది చాలా అక్రమమైనటువంటి విషయం. మూడవది ఏమిటంటే ఈ వార్డు విభజన. ఈ వార్డు విభజన చాల అక్రమంగా జరిగింది. ఏలా గనిచెప్పి అనుకోవచ్చు. 1 నుండి 100 వరకు ఒక వార్డు అయితే 100 నుండి 200 వరకు ఒక వార్డు కూడా ఏలాగు జరిగిందని అనిచెప్పి అనుకోవచ్చు. ఇందులో రెజ ర్వుడ్ సీట్లు, షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్స్ సీట్లు ఫిమేల్ సీట్లు నిర్ణయం చేయడంలో చాల అన్యాయం జరిగిందని, చాల ఆర్బిట్రరీగా జరిగిందని కొందరు అంటున్నారు. అభ్యంతరాలు వచ్చినట్లయితే చాల మంది యితీలలో రుజువుచేయగలం, అవకాశం కనుక మంత్రిగారు ఇచ్చినట్లయితే, ఈ మాత్రంకూడాను అక్కడ ఉన్నటువంటి ఫిమేల్స్ షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ ప్రతినిధులను

అనిచెప్పి ఎంచుకోకనే అక్కడ షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సువారు ఉన్నారా, లేదా అనే దానితో నిమిత్తం లేకుండానే పోటీచేసేదానికికూడ అసలు నామినేషన్ ఫైల్ చేసేదానికి ఎవరులేకుండా షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సు అయినావారు లేకుండా ఉన్న ప్పటికి షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సు స్థానం ఇస్తూ, హరిజన్ స్థానం ఎక్కడైదే ఫిక్సవ్ చేయాలలో అక్కడ ఫిక్సవ్ చేయకుండా ఎలాగో ఆర్బిట్రరీగా అసలు వార్డు విభజన అంతా జరిగి ఉంది. దీని మీద ఎంత అబ్జెక్షన్ తెచ్చినాగాని అసలు దానిని గురించి ఖాతరు చేయలేదు ఉద్యోగస్తులందరుకూడ. కాబట్టి ఈ వార్డు విభజన క్రమంగా జరిగినదని అనుకోవడానికి వీలులేదు. ఈ మొత్తంమీద 15,000 పంచాయతీలు అన్నారే దీనిలో సగానికి సగం అయినాసరే అలాగే ఆర్బిట్రరీగా జరిగాయని చెప్పి నేను ఎలిగేట్ చేస్తున్నాను. కాదనిచెప్పి మంత్రిగారు చెప్పి నట్లయితే సాధ్యమైనంతవరకు రుజువు చేసేదానికి కూడ మేము ప్రయత్నం చేస్తాము. రెండవది ఏమిటంటే ఎప్పుడో 3, 4 ఏండ్లకుముందు ఏ ఓటర్ లిస్టు అయితే వచ్చినదో, ఆ ఓటర్ లిస్టులో చాలమంది చనిపోయినటువంటివారు ఉన్నారు. వాళ్ళను డిలిట్ చేసి ఉండవలసింది. అలాగా డిలిట్ చేసి వార్డు విభజన కమక చేసి ఉన్నట్లయితే ఆ వార్డుయొక్క స్వరూపం వేరుగా ఉండేది. అలాగ చేశారంటే అలాగలేదు. అలాగచేసిఉన్నట్లయితే ఫలితం మరొక రకంగా ఉండేది. అలాంటి ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ప్రభుత్వం పంపించలేదు. ఇది చాల పెద్దలోపం. అందువల్ల కూడాను. ఈ ఎన్నికలయొక్క రిజల్ట్సులో చాలా విపర్యాయాలు జరిగినాయని చెబుతున్నాను. కాబట్టి ఈ విధంగా ఉంది. రెండవది ఏమిటంటే ఎక్కడ వాళ్ళు బలంగా ఉన్నారో, ఎక్కడైతే ఉద్యోగస్థులు లోబడినారో అక్కడ అంతాకూడాను నామినేషన్సు ఫైల్ చేస్తూనే నామినేషన్సు అంతాకూడాను మరి ఎదుటి పార్టి వాళ్ళు ఫైల్ చేసినటువంటి నామినేషన్సు అంతా కూడాను రద్దుచేసి అవిధంగా మరి గెలవడానికి వీలుకలిగించుకున్నారు. ఇలాంటి ప్రయత్నాలు అంతాచేసి మేము అంతా గెలిచామని అన్నట్లయితే ఆ గెలుపు సరైనటువంటి గెలుపుకాదు, సరికాదు. అందరకుకూడాను ఈక్వల్ గా అందరం ఫైట్ చేసేదానికి వీలుకలుగ జేసినట్లయితే ఎక్కడెక్కడైతే ఈ సమబలం ఉంటుందో ఏ యే పార్టీకయినాసరే అక్కడైనా వేరే పార్టీలు వచ్చేదానికి అవకాశం ఉండేది. కాని ఇలాంటి ప్రయత్నాలు అన్నికూడాను అసలు కాంగ్రెస్ పార్టీ చేసుకోవడం మరి తమ పెత్తనాన్ని ఉంచుకొని ఎక్కడ అవసరమైతే ఆ ఉద్యోగస్థులందరికూడాను తమకు లోబరచుకోవడానికి వీలుకలిగించుకోవడం తప్ప [illegible] చేయడం [illegible] చోట్ల జరుగుతున్నాయని చెప్పి నేను [illegible]

చెప్పినారునాకు. ఈ విధంగా జరగడంవల్ల మరి వచ్చినది మాకు జయం అంటే ఎలాగు రాకుండా ఉంటుంది. వార్డ్సు ఇది అంతాకూడ పెట్టుకొని ఎక్కువమంది ఎమ్. ఎల్. ఏ. లు వోట్లనుకూడ పెట్టుకొని మీరంతా మేము గెలిచామంటే ఎక్కడో ఒకచోట గెలిచేచోట అంతాకూడాను చేసుకున్నారే, ఆ పరిస్థితిని మీరు కల్పించుకొన్నప్పుడు తప్పనిసరిగా కాంగ్రెస్ గెలిచిదీఅంటే గెలవకతప్పదు. అందువల్లనే మేము అనేది ఏమిటంటే ఇంకొకటికూడాను మన విశ్వేశ్వరరావు గారు చెప్పారు అసలు ఏ విధంగా ఈ గుర్తులంతా ఇచ్చారో. ఏ ఒక్క గ్రూప్ వారు మాకు ఇది కావాలంటే అలాగ ఇచ్చేందుకేమి. ఎందువల్ల కన్ఫ్యూజన్ క్రియేట్ చేయాలి? ఆ విధంగా అసలు ఇన్స్ట్రక్షన్సు ఎందుకు జారీ చేయకూడదు? ఇవన్నీ ఆలోచన చేసి ఉండాలి. కనీసం ఇక ముందు అయినా అలాంటి సభ్రమమైె నటువంటి విధానాలు నడిపేటట్లుగా అసలు వార్డ్సు విభజన ఏదో మేము అపోజిషన్ పార్టీస్ చెప్పారు, ఆ విధంగా మేము వార్డ్సు విభజన చేశాము ఆ విధంగా మేము ఎన్నికలు నడిపాము, ఆ దినమే ప్రెసిడెంట్ ఎన్నిక నడిపాము, అందులో మాకే వచ్చినారు అంటే అది సరియైెనటువంటి విషయంకాదు. ఇన్ని లోపాలు వార్డ్సు విభజన చేయడంలో ఇన్ని లోపాలు పెట్టుకుని తమ ఇష్టం వచ్చినచోటనే ఫిమేల్ సీట్ ఇచ్చి తమను గెలుపు—ఎవరైనా అపోజిషన్‌లో కనుక గెలవవలసి నటువంటి అతను కనుక, సిటీలో కనుక ఉంటే, అక్కడ ఏమో రిజర్వ్ సీట్ చేసి ఈ విధంగా చేసినందువల్ల లాభం ఏమి లేదు అందువల్ల ఈ లోపాలను కూడాను సరిదిద్దుకోవాలని చెప్పి నేను మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఈ ordinance ను replace చేస్తూ ఈ బిల్లు తీసుకువచ్చారు. ప్రధానంగా దీని ఉద్దేశం ఏమిటంటే, గ్రామ పంచాయితీల సర్ పంచ్‌లు ఉపసర్ పంచ్‌లు ఎన్నిక అదే రోజు. అంటే ఎన్నికైన రోజే జరగాలని ordinance రావడంవల్ల, దానిని చట్టరూపములో తీసుకురావడం సరే ఆ నాడు members అందరూకూడా ఆ విషయం అదే రోజున రావాలని అంగీకరించారు. అంతవరకు మాకు అభ్యంతరంలేదు. కాని ఈ ordinance ను అవకాశంగా తీసుకొని ఈ బిల్లులో ఇంకొక కొత్త provision కూడా ఇరికించుకొన్నారు. అది ఇప్పుడు విశ్వేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లు అనేక గ్రామాలలో అదే రోజున ఎన్నికలు జరగలేదు, లేక తెల్లవారికూడా ఎన్నికలు జరగలేదు. మళ్ళీ కాంగ్రెస్ పార్టీకి అనుకూలంగా సర్ పంచ్‌లు వచ్చేటటువంటి పద్ధతిలో dates ఏర్పరచుకొన్నారని వారు ఏదైతే చెప్పారో, దానికి అనుగుణంగానే ఇప్పుడు ఈ clause తీసుకువచ్చినట్లుగా అర్థం అవుతున్నది. "Provided that"....

Provided further that the Government may from time to time for reasons to be recorded in writing direct or permit the holding of elections of the sarpanch or up a sarpanch on any other day.

"Any other day" అని ఈ రకంగా ఒక proviso పెట్టుకొనిన తరువాత, అసలు ఆరోజు జరపాలి అనే ఉద్దేశం ఏమిటి? ఇప్పుడు విశ్వేశ్వర రావుగారు చెప్పినట్లుగా ఏ యే గ్రామాలలో అయితే ఆరోజు తెల్లవారికూడా ఎన్నికలు జరగలేదో, అక్కడ proviso ఉపయోగపడే విధంగా ఉన్నది. ఈ proviso పెట్టుకున్నారంటే అసలు ఏ purpose కోసం అయితే అవాడు members అంగీకరించారో, మంత్రిగారు అంగీకరించారో, the very purpose will be defeated by adding this proviso తరువాత Minister గారు ఆ ఉద్దేశం నెరవేరడం కొరకని చెప్పి వేరే విధంగా, కుడి చేతితో ఇచ్చి ఎడమ చేతితో తీసుకొనేటటువంటి పద్ధతి ప్రవేశ పెట్టడం మంచిది కాను. అందువల్ల, ఇది Regional Committee కి వచ్చిన సందర్భంలో amendment ద్వారానైనా ఆ proviso ను delete చేసుకోవడం మంచిది, లేకపోతే మాత్రం ఇప్పుడు విశ్వేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లుగా, ఉద్దేశాలు మంచివి కాదని ఆపాదించడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. This is the first point. రెండవది దీంట్లో గ్రామ పంచాయతీలుగా ప్రకటించనటువంటి town municipalities ఏవైతే ఉన్నాయో, ఆ town municipalities కు ఇదివరకు Municipal Act ప్రకారంగా ఎన్నికలు జరిగినాయి. కాని, ప్రభుత్వము తలచుకొన్నట్లయితే, వాటిని గ్రామ పంచాయితీలుగా ప్రకటించవచ్చు, ఆ విధంగా ప్రకటించేటటువంటి గ్రామపంచాయితీలకు ఎన్నికలు జరగవలెనా వద్దా అనే point వచ్చింది. దానికి ఏమన్నారంటే, ఈ చట్టము రాకముందు Municipal Act ప్రకారంగా ఎన్నికలు జరిగిన town municipalities లో, ఆ సర్ పంచ్, ఉప సర్ పంచ్ యొక్క కాలపరిమితి 1965 వరకు ఉంటుందని ఇందులో ఇచ్చారు. లేక ఏదైనా vacancy వచ్చినట్లయితే, ఆ vacancy ని భర్తీ చేసుకొనడానికి పాత ఆంధ్ర Act ప్రకారంగానైనా, లేక తెలంగాణా Municipal Act ప్రకారంగానైనా, town municipalities ప్రకారంగా జరుగుతుందని అన్నారు. అటువంటప్పుడు, ఈ గ్రామపంచాయితీ Act వల్ల కాస్తోకూస్తో వచ్చినటువంటి మంచి provisions కూడా apply చేసుకుంటే మళ్లీ వెనుకపాత పద్ధతి ప్రకారంగా వే ఎన్నికలు జరుపబడుతుందనే ఉద్దేశం కనబడుతున్నది. కాబట్టి అదికూడా చాల ప్రమాదకరము. town municipalities అన్నిటినీ గ్రామ పంచాయితీలుగా

declare చేసినప్పుడు, కొత్త చట్టము ప్రకారంగా ఎన్నికలు జరపాలిగాని మళ్ళీ పాత చట్టము ప్రకారంగా ఎన్నికలు జరుగుతాయి అనడం అంటే అందులో ఏదో దురుద్దేశం ఉన్నట్లుగానే మేము భావించవలసి ఉంటుంది. ఇకమూడవది. 18-1-1964 నాడు ఉన్నటువంటి పంచాయితీ కమిటీలకే ఎన్నికలు జరుపుతామని చెప్పారు. కాని ఇప్పుడు విశ్వేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లు notification issue చేశారు. గ్రామాలనుకూడా వేరు వేరు చేశారు. పంచాయితీ అయినవన్నీ మళ్ళీరద్దుచేశారు. మన మంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు ఒక వాగ్దానం చేశారు అసెంబ్లీ floor మీద. మరి ఈ మంత్రిగారు కొత్తగా వచ్చారు కాబట్టి వారికి ఆ విషయం తెలియకపోవచ్చు. అటువంటి గ్రామాలన్నింటిని కూడా మేము bifurcate చేయిస్తాము. వాటన్నిటికి తిరిగి అయిదు సంవత్సరముల కాలపరిమితి అవసరంలేదు. ఈ మధ్యలో వాటిని bifurcate చేసి వాటన్నింటికి ఎన్నికలు జరుపుతాముఅని మంత్రిగారు వాగ్దానం చేశారు. అంతేకాకుండ, మా నరసంపేటతాలూకాలో 30, 40 మైళ్ళ దూరాన ఉన్నటువంటి గ్రామాలన్నిటినీ కలిపి, one-fourth తాలూకా, కేవలం మూడు పంచాయితీ కమిటీలుగా declare చేసిపెట్టారు. వాటన్నింటికి ఎన్నికలకు పూర్వము order వేశారు. ఇక్కడకూడా ఎన్నికలుకాగానే, bifurcate చేసి కొత్త proposals పంపించి వాటన్నింటికి ఎన్నికలు జరిపిస్తామని వాగ్దానం చేశారు. order కూడా వేశారు. ఎందుకంటే మనము 5 సంవత్సరముల కాలపరిమితి ఇచ్చాము. 30, 40 మైళ్ళ దూరము ఉన్నటువంటి గ్రామాలకు సర్ పంచ్ పోయి తిరిగి పర్యటనచేసి, వాళ్ళయొక్క అవసరాలను పూర్తిచేయగలుగుతాడా అనేది మీరు ఆలోచించాలి. అది అసాధ్యమైన విషయం. అందుకొరకే మీరు నాకొరకు పెట్టినటువంటివి, కాబట్టి వాటన్నింటికి తిరిగి ఎన్నికలు జరపాలి, అది ఈ amendment కు ఎలా relevant అని అడుగవచ్చు. మీరు town municipalities క్రింద జరిగినటువంటి ఎన్నికలకు మాత్రం 69 వరకు కాలపరిమితి చేస్తున్నారు. కాని మేము అనేది, మంత్రిగారు వాగ్దానం చేసిన ప్రకారంగా అటువంటి గ్రామాలన్నింటిని bifurcate చేసి కొత్త చట్టము ప్రకారంగా మళ్ళీ ఆ చిన్న చిన్న గ్రామాలన్నిటికి కూడా మీరుచేయాలని మనవి చేస్తూ, ఈ ముఖ్యమైన మూడు points Regional Committee లో అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :– అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఈ చట్టము మొదలుపెట్టినప్పుడు మొన్న జరిగినటువంటి పంచాయితీ ఎన్నికలలో వచ్చినటువంటి అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, అందులో వచ్చినటువంటి లోపాలను సరిచేసుకోవానికి ప్రయ

త్నం చేయలేదని అర్థం అవుతున్నది. అయితే ఇక్కడ ఒక విషయంమాత్రం మనవిచేయదలచుకొన్నాను మన Actలో ఎక్కడైతే పంచాయితీ ఎన్నికలు జరుగకుండా ఆగిపోతాయో, అక్కడ ఒక Memberను Collector nominate చేయవచ్చు అనేటటువంటి అవకాశము ఉన్నది. అటువంటప్పుడు దానిని సక్రమంగా వినియోగించలేదని Complaint. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో తణుకు మునిసిపాలిటీగా ప్రకటించారు. ప్రక్కన ఉన్నటువంటి ఒక గ్రామాన్ని చిన్న భాగం అందులో లుస్తుందని ప్రకటనచేశారు. కాని ఆ Village మాత్రం as it isగా ఉన్నది కాని ఆ Village నుంచి, మండపాకనుంచి, ప్రెసిడెంటును nominate చేయడంలో విఫలమైతే, అది ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకొనివచ్చినప్పుడు, చేశారనుకోండి కాని అదేసందర్భంలో కోవూరు అనేగ్రామాన్ని మునిసిపాలిటీగా declare చేసి చుట్టూ 4 గ్రామాలు కలపాలని, దానికి అక్కడ ఉండేటటువంటి objections call for చేయమన్నారు. అది ఇంకా మునిసిపాలిటీ చేయలేదు. ఊరికే అక్కడ ఉండేటటువంటి objections call for చేయమని ప్రభుత్వము చెప్పారు. మునిసిపాలిటీ కాకుంటే సమితిఎన్నికలు, పంచాయితీఎన్నికలు అప్పుడు జరిగినాయి. ఆ సందర్భంలో అక్కడ చుట్టూ ఉన్న 4 గ్రామాలనుంచి ఒక ప్రెసిడెంటును సమితికి nominateచేయలేదు. పోనీ అది ఒక policy అనుకొందామంటే, ఈ 4 గ్రామాలను మినహాయించి, ఇంకొక గ్రామ ప్రెసిడెంటును nominate చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేసుకొంటూ, ప్రెసిడెంటు తనవాళ్ళను దృష్టిలోపెట్టుకొని వ్యవహారం చేస్తూ ఉంటే, ఈ చట్టముయొక్క philosophy గ్రామాలలో ప్రజలలో ఐకమత్యం తెస్తామని, local government యొక్క responsibilities పెంచుతామని ప్రజలందరిని administrationలో తీసుకొని వస్తాము అనేటటువంటి ఆశయం, అది చెడిపోతుంది అంటే తమకు ఇష్టమైతే nominate చేస్తారు, ఇష్టం కాకపోతే nominate చేయరు అన్నమాట. ఈ రకమైన పద్ధతి సర్వేసర్వత్రా ఉంటున్నది. దీనివల్ల పంచాయితీ philosophyకి నష్టం కలిగేటటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. కాబట్టి ఇటువంటివి ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినప్పుడు, త్వరగా అవి dispose చేయడానికోసం మాస్తూ ఉండాలి. ఇప్పుడు gloring example కోవూరు మునిసిపాలిటీ విషయం చూస్తే ఆ చుట్టు ఉన్న 4 గ్రామాలకు పోనీ ఆ 4 గ్రామాలకు nominationచ్చేస్తే బాగుండేది. కాని ఒకగ్రామానికి nominate చేశారు, మూడుగ్రామాలను అల్లే ఉన్నారు. పైగా వాటికి objections call forచేశారు. కాని Municipalityగా declare చేయలేదు. అట్టునంటప్పుడు సమితిదృష్ట్యా మాత్రం మీదొక్క వక్తాధ్యగా ఉన్నటువంటి పెద్దలక్షు అన్యాయంగా జరిగిందన్నమాట. ఇంత

gloringగా జరిగినటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయన్నమాట. ఈ చట్టాన్ని సక్రమంగా అమలుజరుపుతారనే ఆశ కనపడడంలేదు. కనుక చట్టము సక్రమంగా అమలు జరగాలన్నట్లయితే, ఇటువంటి పొరబాట్లు జరగకుండా చేయమని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, ఈ పంచాయితీ బిల్లు మార్పు చేయడం, ordinance తీసుకొనిరావడం చాలా ఆశ్చర్యంగాఉన్నది. ఎందుకంటే మొట్టమొదట clause చూస్తే నాదెండ్ firkaలో జరిగిన పంచాయితీ electionకు నాదెండ్ గ్రామంలోనే పంచాయితీ ఎన్నికలు ప్రారంభం అయినాయి. దానికి ప్రెసిడెంటు disqualifyఅయినారు, ఒక Section ప్రకారం, వాళ్ళు High Courtకు వెళ్ళారు. వెళ్ళగానే దాని High Court stay ఇచ్చింది. Stay ఇస్తూ, దేశమంతా జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ చనిపోయారని మనమంతా ఏడుస్తూఉంటే, ఆ Secretariatకు ఇదితప్ప ఇంకొకటి కనిపించలేదేమో, ఆయన చనిపోయిన రోజునే ఒక orderఇచ్చారు, ఏమిటంటే High Court Stayఇచ్చిందిగనుక అక్కడ elections అన్నీ ఆపివేశామని. ఇదేమి patriotism ఏమో నాకు ఏమీ బోధపడడంలేదు. ఆ తరువాత, electionకు పోయినతరువాత voters list తయారు చేయాలని, మళ్ళీ అప్పుడు జిల్లాకలెక్టరునుంచి ఒకటివచ్చింది అప్పుడు అధికార పార్టీనుంచి ఎవరువచ్చిచెప్పినా, వాళ్ళందరినితీసుకోవడము, ఆ తరువాత ఇతరుల పేర్లన్ని తీసివేయడము ఉదాహరణకు వెయ్యివోటర్ల list కొత్తగా అక్కడ పెడితే, తహశిల్దారు ఇంటిలో కూర్చొనిఉంటే. కలెక్టరు దగ్గర మహత్తరమైనటువంటి మనుష్యులంతా అక్కడ కూర్చొనిఉంటే, కొందరు claim చేశారు, కొందరు disclaimచేశారు. Disclaimచేసినవి అన్నీకూడా ముందు కొట్టిపారేయమని, claims అన్నీ ఒప్పుకొమ్మని అన్నారు. అయ్యా, మా ఊరికివచ్చి ఈ విషయం విచారించండి అంటే నాకు ఇప్పుడు time లేదన్నారు. ఒకచోట ఒకతను అభ్యర్థన పెట్టడానికి వచ్చాడు. అతనిపేరు ఇంకొకరు తీసిపారేయమని అడిగాడు. అడిగితే తాశిల్దారు అన్నాడు, ఏమయ్యా నాదగ్గరికి ఇందాకనే వచ్చాడని ఆదంతా పనికిరాదు, మీరు అతనిపేరు కొట్టిపారేస్తారా, లేదా జాబితాలో అని అంటే, తాశీల్దారు పాపము ఏమండి మేము ఎట్లా కొట్టిపారేయడం అని అంటే, అయితే మీ ఉద్యోగము చూచుకోండి, నీవు ఉద్యోగము చూచుకొంటావా లేక అక్కడ వోటు చూచుకొంటావా తేల్చుకొమ్మని అన్నాడు. చివరకు ఎదురుగా అగుపడిన మనిషికి political death అయిపోయింది. అతనిపేరు Voters' list నుంచి కొట్టిపారేశారు ఈ నడుంగల పంచాయితీ electionsలో, ఎవరో వచ్చి

అయ్యా అతనిని కొట్టి చంపారండి ప్రెసిడెంటు అన్నారు. గవర్నమెంటుకంటె వాళ్ళు మంచివాళ్ళేలెమ్మనమన్నాము. ఎందుకంటె వాళ్ళేమైన political death ఇచ్చారు. వీళ్ళేమైన physical death ఇచ్చారు Voters list నుంచి తీసి పారేయడం అంటె, అది political death. వాళ్ళేమో కోపముతో కొట్టి చంపారు. వీళ్ళేమో చంపకుండా దాయకుండా ఉండేటటువంటి పరిస్థితిచేశారు. ఈ విధముగా ఓటర్సులిస్టులో చేయటం ఎందుకువచ్చింది? గవర్నమెంటుకు చెప్పుకుంటే వినేవారులేరు. నామినేషన్సులో పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంటు ఊరిలోకి ఎవరిని పంపిస్తారంటే—ఆఫీసు స్టాఫ్‌ను పంపిస్తారు. ఆయన ఎన్ని కొట్టివేయాలంటారు, కొట్టిపారేస్తారు. నకలు ఇవ్వమంటే ఇవ్వరు.

తర్వాత డిప్యూటికలెక్టరు వద్దకు పోతే ఓటర్సులిస్టు ఉందా అంటే నాకు తెలియదు అంటాడు. పైనుంచి కబురువచ్చింది అంటాడు. ఏమిచేస్తారు మీరు, ఈ విధంగాచేస్తే ఏమవుతుంది? పంచాయితీ ఆఫీసర్సును కంటికి కనపడకుండా చేశారు. ఒకఊరి ఎలక్షన్సు బరిశలతోటి, బాకులతోటి తయ్యారయింది—మాకు ఇంకా కబురురాలేదు—ఎంతమంది చచ్చారో బ్రతికారో. ఈవిధంగా పంచాయితీ ఎలక్షన్సు జరిపే శాసనమంటే అది తప్పుఅని హైకోర్టుకుపోతే వారు question చేస్తూవుంటే ఆది ఇక్కడకుతెచ్చి అతుకులుపెడుతూవుంటే ఇంతకంటే హైకోర్టు అవమానము చేయడం ఇంకొకటి లేదు. న్యాయాన్ని వమ్ము చేయడంకంటె ఇంకొకటి లేదు ఎప్పటికప్పుడు అతుకులుపెట్టి శాసనముతెచ్చి బలమున్నదని ప్యాసుచేయడం ఇది నిరంకుశరాజ్యంకంటే మించినదవుతున్నది. ఇది తప్పుఅని చెబుతున్నాను.

డా. యమ్. యల్. లక్ష్మీనరసయ్య:— అధ్యక్షా, ఈ బిల్లులో రెండు అంశాలున్నవి. ఒకటి ఆర్డినెన్సుకు సంబంధించినవిషయాలు, రెండు ఈచట్టానికి తెచ్చిన కొన్ని సవరణలు. ఆర్డినెన్సు తీయటానికి కారణముఉన్నది అందులో ముఖ్యంగా ఈ "first meeting" అనేది కన్‌ఫ్యూజన్ వచ్చింది. గ్రామ పంచాయితీ ఎలక్షన్స్‌కు ప్రోగ్రాంపెట్టుకొని 29మే లగాయతు 8జూన్ వరకు—ఈ పీరియడ్‌లో కంప్లీటు కావాలని పెట్టుకొన్నాము. ఒరిజినల్ ఆక్టులో మనం ఆక్టుప్రకారం first meetingలో, ఎలెక్షన్సు అయిన గ్రామపంచ్‌లు ఆఫీసులోకి వస్తారని పెట్టుకొన్నాము. ఈ elections programme, chalk out చేసేటప్పుడు అనుమానాలు వచ్చినవి ఏమిటిది?—ఇప్పుడున్న సర్‌పంచ్ యొక్క పీరియడ్ 30th జూన్ వరకు పెట్టాము. కాని కొత్తగా ఎలెక్షన్సులోవచ్చినవారు first meetingలో మెంబర్సు అవుతారుగదా, అని అనుమానం వచ్చింది. దానిని clarify చేయడానికి, ఛాన్సిని

first meeting అన్నట్లయితే Original Act ప్రకారం వారు సభ్యులు అవుతారు గనుక ఆఫీసులోకి రావటానికి హక్కు ఉంటుంది. కనుక దానిని "first meeting" అనకుండ "special meeting" అని చెప్పాము. అయితే తరువాత "first meeting" ఎప్పుడు? First july తరువాత అయిన మీటింగు ఫస్ట్‌మీటింగా? ఎప్పటినుంచి కొత్తవారు ఆఫీసులోకివస్తారు—అనే ఉద్దేశం చెప్పడానికి ఇది పెట్ట బడింది. Elect అయిన లగాయతు five years period అని పెట్టుకున్నాము. 1st Julyనుంచి 5 సంవత్సరాల పీరియడ్ మామూలుగా వస్తుందని పెట్టుకున్నాము. అయితే ఇదివరకు ఉన్నవారు 1st July వరకు అని పెట్టుకున్నాము. అయితే 1st July కూడ apply అవుతుందా అనేది clear చేయడానికి "up to 30th June" అని పెట్టుకున్నాము. ఇవి ఆర్డినెన్సులో ఉన్న అంశాలు. ఈ సమయాన్ని పురస్కరించుకొని ఈ బిల్లులో ఇంకా కొన్ని సవరణలు తేవలసివచ్చింది. మన ఒరిజినల్ ఆక్టు సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు పోయినప్పుడు వారు కొన్నిసూచనలు చేశారు. Cantonment area, mention చేశారు గనుక ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు అక్టుప్రకారం govern కాబడుతోంది. గనుక దానిని Local Authority నుంచి exclude చేయాలని చెప్పారు. ఆ విధంగా సవరించడానికి ఇందులో ఒక అమెండ్‌మెంట్ పెట్టాము. ఈ election, 1st day కాకుంటే next day అని పెట్టుకుంటారా? next day కాకపోతే దానిగతి ఏమికావాలి? అందువల్ల ఏ దినమైనా 3rd day, 4th day పెట్టుకొనుటకు అదికూడ కల్పించుకొన్నాము.

Disqualificationsలో village officersను disqualify చేయుటకు ఎలా పెట్టుకున్నామో, అలాగే ముఠాదార్లనుకూడ disqualify చేయాలని—Law Departmentవారిని consult చేస్తే చెప్పారు—ముఠాదార్లుకూడా officers క్రిందవస్తారుగనుక వారినికూడ exclude చేయాలని చెప్పారు. ఈ Disqualification ఎప్పటినుంచి అంటే—Representation of Peoples Act లో scrutiny నుంచి అని ఉన్నదిగనుక అప్పటినుంచి disqualify కావాలని ఫన్నతం పెట్టుకున్నాము. తరువాత క్లాజు 7లో ఉన్నది ఏమంటే—Original Act, sub-section(3) of Section 26లో 'elected'అని పెట్టాము. ఇంకొకచోట appoint' అని పెట్టుకున్నాము. అందువల్ల ఇప్పుడు తెచ్చిన amendment—In the place of appointed, it should read as elected అని పెట్టుకున్నాము. Taxకు appeal చేసేటప్పుడు half year అని పడింది — ½ year ఉన్నట్లు one yearఉండాలి గనుక, ఆ విధంగా సవరించాలని పెట్టుకొన్నాము. ఈ విధంగా ఆర్డినెన్సుతోపాటు కొన్ని అమెండుమెంట్సుకూడ తీసుకురావడం సంభవించింది.

గౌ సభ్యులు మాట్లాడుతూ ఎలెక్షన్సులో జరిగినవని కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. కలెక్టరు నామినేషన్ చేసేటప్పుడు indiscriminateగా ఇష్టంవచ్చినట్లు కాంగ్రెసుపార్టీకి సంబంధించినవారిని చేస్తున్నారని చెప్పారు. అందుకనే మేము ఆర్డర్సు ఇచ్చాము. ప్రభుత్వంపైన అటువంటి అభాండాలువేస్తారని clear orders ఇచ్చాము. ఏ పంచాయితీలనుంచి ఎలెక్షన్సు కావో, అక్కడ nominationsచేసేటప్పుడు ఇప్పుడున్నటువంటి existing సర్ పంచ్‌లను నామినేట్ చేయాలని చెప్పాము—కాని ఒకటి రెండు కేసులు జరిగిపోయాయి, అది వప్పుకుంటున్నాము. ఈ ఆర్డర్సు ఇచ్చేలోపల కొన్ని పంచాయతీలలో కలెక్టర్సు నామినేట్ చేశారు. ఇది నా స్పృహకువచ్చి అప్పాజిషన్ మెంబర్సు విమర్శిస్తారని, తమఇష్టం వచ్చినవారికి ప్రభుత్వం నామినేట్ చేయించి ఉంటుందని అంటారని, తక్షణమే ఆఫీసర్సుతో కూర్చొని ఆర్డర్సు జారీచేశాము. సింబల్సు విషయమై చెప్పారు. జరిగిందేమో జరిగిందని ముందు వచ్చే ఏలెక్షన్సులో సరిపెట్టుకోమని చెప్పారు. అది గమనిస్తామని చెబుతున్నాను—రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పిందివింటే—ఆశ్చర్యంవేసింది, ఆయన ముందుకు పోతున్నారా, వెనక్కు పోతున్నారా, అనే అనుమానం వచ్చింది. ఈ three tier system ఏమిటి? అన్నారు. డెమాక్రసీలో, పంచాయితీరాజ్‌లో ప్రజలకు అధికారం వప్పగించాలనే ఉద్దేశంలో three tier system పెట్టుకుంటే, ఆ సిస్టంఏమిటి అన్నారు. ఆశ్చర్యంవేసింది. Numbering of wards గురించి చెప్పారు. చీఫ్ మినిస్టరుగారు జనరల్ డిస్కషన్‌లో జవాబు చెప్పారు. ఒక విధానం—1-100, 100-200 ఈ విధంగా పెట్టుకున్నామని, అనుమానం లేకుండా సిస్టమేటిక్‌గా పెట్టుకున్నామని చెప్పారు. అదేవిధంగా పెట్టుకున్నాము. రిజర్వేషన్స్, వుమెన్‌సీట్స్, సక్రమంగా చేయలేదని ఇష్టంవచ్చినట్లుగా చేశారని అన్నారు. స్త్రీలకు ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వాలని అనుకొన్నాము స్త్రీలు సర్ పంచ్‌లుగా రావటంలేదు వుమెన్ పాపులేషన్ ఎక్కువగా ఉండే వార్డ్‌లలో స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా కేటాయించాలన్నాము. ఆ విధంగా చేశాము, అది సక్రమంగా లేదంటే నాకుబోధపడటంలేదు. ఒకవేళ, వుమెన్ ఎక్కువమంది ఉన్నచోట్ల వదలిపెట్టి తక్కువఉన్న వార్డులలో చేశారా? అట్లా జరిగితే అది పొరపాటు. అటువంటి పొరపాట్లు ఉంటే, నా దృష్టికితెస్తే అవి సరిదిద్దటానికి నేను సిద్ధంగాఉన్నాను. అపోజిషన్ కేండిడేట్స్ నామినేషన్ పేపర్స్ కేన్సిల్ చేయించారని రాజగోపాలనాయుడుగారు అన్నారు. అదెట్లా జరుగుతుందో అర్థంకాదు. నామినేషన్ పేపర్స్ రిసీవ్ చేసుకొనే ఆఫీసర్స్ ఎట్లా కేన్సిల్ చేస్తారో చెప్పండి. అటువంటిది జరగకూడదనిచెబుతున్నాను. ఈ విషయంలో స్పృహతప్పకుండా చేయవలసిందని మేము క్లియర్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చాము; ఆర్డర్స్ ఇచ్చాము.

అటువంటి విషయాలలో ప్రభుత్వంగాని, కాంగ్రెస్ పార్టీగాని జోక్యం కలిగించుకోదని చెబుతున్నాను. వేంకటేశ్వరరావుగారు ఎలక్షన్స్ జరిపే రోజును పెద్దగా పోడిగించినారని చెప్పినారు. మొదటిరోజున కాకపోతే రెండవరోజున—అని అన్నాను. రెండవరోజునకూడ కోరం లేకపోతే...అటువంటివి అనుభవంలో వచ్చాయి. అందువల్ల ఇది చేయవలసివచ్చింది

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు:— మొదటిరోజున జరగవలెనని మనం పెట్టుకొన్నప్పుడు, ఆ విధంగా జరగకపోతే, దానికి ఏవో కారణాలుండాలి. కారణాలు లేకుండా—జరగలేదంటే ఎట్లా ?

డా. ఎం. ఎస్. లక్ష్మీనరసయ్య :— ఆ కారణాలు వెంకటేశ్వరరావుగారికి తెలియను. ఎలక్షన్స్ జరగనివ్వకుండా మెంబర్స్ ఆబ్సెంట్ అవుతారు. ఎన్నిరోజులు ఆబ్సెంట్ అవుతారు? ఒకరోజు, రెండురోజులు, మూడురోజులు. అందుకని మేము—గవర్నమెంట్—ఆ బేసిస్ పెట్టుకొన్నాము.

శ్రీ ఎ. విశ్వేశ్వరరావు:— మొదటిరోజు జరగకపోతే, మరునాడు జరగటానికి ప్రయత్నంచేసిన గ్రామాలు ఉన్నాయా? ఉంటే ఆ గ్రామాల లిస్టు ఇప్పిస్తారా? మీరునాడు జరిపిన గ్రామాలు ఎన్ని ఉన్నవి? ఎందుకు జరపటానికి విఫలము అయినారు?

డా. ఎం. ఎస్. లక్ష్మీనరసయ్య:— ఆవన్నీ అనుభవంలో ఉండబట్టే ఇది పెట్టుకొన్నాము. ఈ కర్మకాండ జరిగినతర్వాత తప్పకుండా ఆ లిస్ట్ మీకిస్తాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ ఏవో నాలుగు విలేజెస్ ఉంటే ఒకటో విలేజ్‌కు నోమినేట్ చేసినారు, కోవ్వూరు తాలూకాకు సంబంధించిన మూడు విలేజెస్‌కు సంబంధించి చేయలేదనిచెప్పినారు. అక్కడ స్టే వచ్చిందా ఉన్నదేమో తెలియదు. ఆ విధంగా ఎందుకుజరిగిందో తెలియదు. అట్లా జరగకూడదనిమాత్రం చెబుతున్నాను. ఆ విధంగా జరగటానికి ఆస్కారంలేదని చెబుతున్నాను. బహుశా మోనిసై స్టే వగైరా ఉండవచ్చును. లేకపోతే ఆ విధంగా ఎట్లా జరుగుతుంది? కలెక్టర్ తప్పకుండా నామినేట్ చేస్తారు. తర్వాత, పావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు మాట్లాడుతూ నెహ్రూగారు మనచేతిలోపెట్టి మనము దుఃఖసముద్రములో మునిగినపుడు తర్డర్ ఇస్యూచేసిపోతున్నారు. ఆ రోజు మనకు నెహ్రూగారు గతించిన వార్త 2 గంటలకు వచ్చింది మన అసెంబ్లీ ఉదయం 10-30 నుండే మొదలు అవుతాయి కాబట్టి, బహుశా ఆ రెండు గంటలకు ముందు ఇస్యూ చేసి ఉంటారని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఆ రోజు హైకోర్టు జడ్జిమెంట్ వచ్చింది. ఆ జడ్జిమెంట్ ఎప్పుడు ఇచ్చారు? తెల్లవారుఝామున ఇచ్చారా?

డా. ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— హైకోర్టువిషయం వాకు తెలియదు. మా ఆర్డర్ సంగతిమాత్రం చెబుతున్నాను. ఎలక్షన్స్ కాగా జరగాలని, ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి లోపాలు సరిదిద్దటానికి ఇదివరకు చట్టంలోలేని అంశాలను పెట్టాలనే ఉద్దేశ్యంతో యీ సవరణబిల్లు తీసుకురాబడిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:— కొవ్వూరు మునిసిపాలిటీలో 5 గ్రామాలు కలిపారు. అది ఇంకా మునిసిపాలిటి కానేలేదు. పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంట్ కొవ్వూరు నుండి వామినేషన్ లేదు. అట్లాగే తతిమ్మా ఐదుగ్రామాలకు లేకుండా ఒకటే గ్రామాన్ని వామినేట్ చేయడం జరిగింది. ఆ కేసు హైకోర్టులో లేదు. అది నా స్పెసిఫిక్ ఎలిగేషన్. అలాగే, తణుకును మునిసిపాలిటీగా డిక్లేర్ చేసారు. కాని, ఇంకా అబ్జక్షన్స్ కాల్ ఫర్ చేశారు. కాని, తణుకునుండి పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంటును నామినేటు చేయలేదు. చాపిత్రక్కవ ఉన్న ఘుండపాకనుండి— మేము రిప్రజెంటేషన్ చేసినతర్వాత—కలెక్టర్ నామినేట్ చేశాడు. మండపాక నుండి నామినేట్ నేసినపుడు, తతిమ్మా ఐదుగ్రామాలనుండి ఎందువల్ల వామినేట్ చేయలేదు? అది కేవలం పొలిటికల్ ఇంటర్ ఫియరెన్స్‌వల్ల జరిగింది అని వాయ్లెక్క డైరెక్ట్ ఎలిగేషన్. దానికి మంత్రిగారు స్పష్టమైన వివరణ జవాబు చెప్పలేదు. అది ఒకసారి తమరు ధృవపర్చి ఎంక్వయిరీ చేయించండి.

డా ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— విచారణ చేసి తప్పకుండా వారికి అందజేస్తాను.

Temprorary Chairman: The question is:

"That the Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1964 be read a first time."

The motion was adopted.

Sri M N. Lakshminarsaiah: Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1964 be referred to the Regional Committee for consideration and report".

Temporary Chairman: Motion moved.

(Pause)

Temporary Chairman ; The question is :

"That the Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1964 be referred to the Regional Committee for consideration and report".

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Bill, 1964.

Sri M.N Lakshimnarasiah : Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Bill, 1964, be read a first time"

Temporary Chairman : Motion moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్, నేను ఒక అబ్జక్షన్ రెయిజ్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఇందులో చాలా అబ్జక్షన్స్ ఉన్నవి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, మొట్టమొదట లీవ్ ఆఫ్ ది హౌస్ తీసుకొన్న బిల్లుకు, ఇవాళ పబ్లిష్ అయి, మన ముందుకు వచ్చిన బిల్లుకు అబ్జక్ట్స్ అండ్ రీజన్స్‌లోనే చాలా ప్రధానమైన మార్పు వచ్చింది. ఆ మార్పు ఎవరూ చేయటానికి వీలు లేదు. స్పీకర్ కు వచ్చేటప్పుడు—

The Speaker shall decide on the admissibility of a motion and may disallow a motion or a part thereof.

Under Rule 97, any member desiring to move for leave to introduce a Bill shall give notice of his intention and shall, together with the notice, submit a copy of the Bill and explanatory Statement of Objects and Reasons which shall not contain argument, provided that the Speaker may, if he thinks fit, revise the Statement of Objects and Reasons.

ఏ స్టేజిలో? హౌస్‌కు రాకపూర్వము స్పీకర్‌కు ఇచ్చినట్లయితే దాంట్లో వారు ఎప్పుడైనా మార్పు చేయవచ్చును. అయితే గవర్నమెంట్ బిల్స్ వచ్చినపుడు ఏమి అవుతుందంటే—

As soon as may be after leave to introduce a Bill has been granted, the Bill with the Statement of Objects and Reasons shall be published in the Gazette, provided that the Speaker may order the publication of any Government Bill with the Statement of Objects and Reasons in the Gazette although no motion has been made for leave to introduce the Bill and in such a case it shall not be necessary to move for leave to introduce the Bill and, if the Bill is afterwards introduced, it shall not be necessary to publish it again. (Rule 103)- అంటే ఏమిటి? 3 స్టేజెస్ ఉన్నవి. నాన్ అఫీషియల్ బిల్లు అయితే మనం లీవ్ ఆఫ్ ది ఇంట్రడక్షన్‌కు ఇస్తాము. లీవ్ ఇచ్చేటప్పుడు అందులో ఏవైనా తప్పులు ఉంటే స్పీకర్ అన్ని తప్పులు దిద్దవచ్చును అది ఇచ్చేసేయవచ్చు. ఎప్పుడైతే లీవ్ ఆఫ్ ది హౌస్ వస్తుందో, ఆ లీవ్ ఆఫ్ ది హౌస్ వచ్చినపుడు—

As soon as may be after leave to introduce a Bill has been granted, the Bill with the Statement of Objects and Reasons shall be published in the Gazettee.

ఇక ఎవరికి హక్కు లేదు. సెక్షన్ 3 లో ఇది మొత్తం తీసివేశారు.

Though sub-section (3) of Section 3 early envisages the reconstitution of any panchayat samithi in respect of a block which is redelimited, it has been contended that certain writ petitions filed in the High Court recently in the State that the absence of a specific provision in express terms enabling redelimitation vitiates the redelimitation of Blocks effected in a number of cases preceding the reconstitution of Panchayat Samithis.

దీనిలో objects and reasons చూసేటట్లయితే "Opportunity is also taken to make certain other amendments to the Act which have become necessary. The following are the important amendments made :—

(1) Section 3 (3) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 implies that re-delimitation of a Block can be effectet by the Government before reconstisuting a Panchayat Samithi therefor. However, it is now proposed to make an express provision for re-delimiting any Block by increasing its area and for forming a new

Block by separation of any area from a Block or by uniting two or more Blocks or parts thereof or by uniting any area to a Block or part thereof and for specifying the name of such new Block — vide Clause 2 of the Bill."

అంటే main గా ఎందుకైతే తీసుకువచ్చారో ఆ clause ను దీనిలోనుంచి తొలగించడం జరిగింది. Objects and reasons లో Bill యొక్క ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? High court లో writ petitions ఉన్నాయి గనుక వాటిని circumvent చేయడం ఎట్లాగా అని ఆలోచించారు. ఇందాక స్పీకరుగారు అడిగారు. High court లో ఉన్నట్లు specific గా ఎక్కడ ఉన్నదని వారు అన్నారు, ఇందాక మా దగ్గర కాగితాలు లేవు, ఇప్పుడు మేము చెప్పనక్కర లేదు. గవర్నమెంటే చెప్పింది. "It has been contended in certain writ petitions filed in the High Court recently in the State, that the absence of a specific provision, in express terms enabling re-delimitation.. " అంటే వాటిల్లో ఇట్లా ఉన్నది అని నాకు యింకో అభిమానం ఉన్నది. ఆ judgement గవర్నమెంటుకు వ్యతిరేకంగా పోతుందని Judge ఎవరైనా చెప్పారా? దానిమీద judgement వచ్చిన తరువాత అది మనకు కష్టంగా ఉండేట్లయితే అప్పుడు బిల్లు తీసుకు రావడానికి ప్రాధాన్యం కలుగుతుంది. గాని, ప్రపంచంలో యిది ఏదైన whispering వచ్చిందా ? Judges వీళ్ళకు చెప్పారా ? Judges చెపుతారని ఊహించుకొని యిది చేశారా? ఊహించుకొని చేయడం అయితే తప్పు అవుతుంది. రెండు పాయింట్లు ఉన్నాయి. అసలు ఉద్దేశించడం మొదటి తప్పు. ఉద్దేశించిన దానిని మళ్ళీ దగ్గర చూసుకొని గాభరాపడి దీనిలో నుంచి delete చేద్దామని చేసేటప్పటికి, Merits లోకి నేను పోవడంలేదు, procedure లో తప్పు వచ్చింది. Procedure ఏమిటంటే — ఒక బిల్లు మనం ఎప్పుడైతే House కు పంపిస్తామో, అప్పుడు స్పీకరుగారు ఏదైన ఉన్నట్లయితే objects and reasons లో సరిచేయవచ్చు. చేశారు. చేసిన తరువాత next procedure, It will come to the leave of the House or if the hon. Speaker allows, he may send the Government Bills for publication. Here he was kind enough to say that it must come to the leave of the House. It has come to the leave of the House. So it is the property of the Assembly and nobody else and nobody can delete or add or substract as it happens to be the property of the Assembly. As such this is a wrong procedure. It is not the thing which was introduced in the Assembly as such It must be rejected

and fresh Bill as it was introduced must come. Procedurally it is wrong. Please give the ruling.

మిష్టర్ డెప్యూటీ చైర్మన్:— ఇంక ఎవరైన మాట్లాడుతారా?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— మంచి చెడ్డ విషయం ఆలోచిస్తున్నాము. అందు చేత finality లేదు. మినిస్టర్ గారు చెబితే వారు చెప్పింది right అయినట్లయితే మేము ఊరుకుంటాము.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— వారు ఏమి చెప్పదలచుకున్నారో చెప్పిన తరువాత మాట్లాడుతాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— అది బాగానే ఉంది. ఇప్పుడు చేసేది రైటాతప్పా అని. వారి అభిప్రాయం కూడ చెబితే సమగ్రంగా మేము చెపుతాము. మేము చెప్పేది ఏదైనా మామూలుగా కాదనవచ్చు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— ఒకే మాటలో చెప్పాలంటే right అని చెపుతాను. యింకొకటి అనుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఇంకోటి చెప్పడానికి వేరే లేదు. Right అని నేను అనుకుంటున్నాను. ఎందుకు wrong అనుకుంటున్నారో అదంతా చెప్పి నాకు అవకాశం యిస్తే జవాబు యివ్వడానికి బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఎందుకు wrong అనేది గోపాలకృష్ణయ్యగారు విపులంగా చెప్పారు. మొట్టమొదట we beg leave to introduce అని అడిగినారు. Leave వచ్చింది. వచ్చిన తరువాత గెజిట్‌లో publish చేయమన్నారు.

ఆ సమయంలో మార్పులు చేయకూడదు. ఆ సమయంలో ఎందుకు చేశారు. అది glaring గా తప్పుగా కన్పించింది. Statement of objects and reasons లో యిక్కడ ఆవేశ ఉపన్యాసాలలో ఏదో వచ్చింది. ఈ మోస్తరుగా యిందులో ఉన్నది పొరపాటు అయిపోతుంది అంటే వాదించారు. అమ్ము వేయడంలో ఎందుకు విళ్ళతో తగాయిదా అని ఆ sentence తీసి పారేశారు. Sentence తీసివేస్తే వారి అభిప్రాయం ఏమి? కోర్టులో pending గా ఉన్నటువంటి విషయంపైన చర్చ చేయకూడదు అనే objection పోతుంది గదా అని వారి ఉద్దేశ్యం కావచ్చును. Correctness of procedure కు ఏమైన value యివ్వక పోయినట్లయితే చాలా యిబ్బందిలో పడిపోతాము. Rules ఎందుకు చేస్తున్నాము? లేకపోయినట్లయితే వారికి ఎలాగ majority ఉన్నది. ఇంట్లో కూర్చుకే Law pass చేసుకోవచ్చు

(interruption) ఇంట్లో కూర్చొని మేము pass చేశాము అంటే అయిపోయింది. discussion అక్కరలేదు. Rules అనేటటువంటివి మనం నలుగురము కూర్చోవడం దానికి introduction publication వాటికి sanctity యివ్వడానికి ఇది democracy కాబట్టి ఆ rule కు value యివ్వాలి. అందులో వ్రాసిన sentence statement of objects and reasons లో వదలివేశారు. Taking the wind off the sails of the opposition. Opposition వారు గదా ఈ point ఎత్తారు. రేపు యిది validity విషయమై మాట్లాడుతారేమోనని ఆ sentence అందులోనుంచి remove చేశారు. మొదట లేకపోయినట్లయితే బాగా ఉండును. ఇందాక మంత్రి చేసినట్లుగా గవర్నమెంటుకు హక్కు ఉన్నది. ఏ legislation చేయడానికైనా హక్కు ఉన్నది. ఇప్పుడు వారిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

కూడ High Court తీర్పు వచ్చిన తరువాత మనం సవరించుకొనేందుకు హక్కు లేదని చెప్పలేదు. కాని అక్కడే argument pending గా ఉన్న సమయంలో ఆ విషయమై యిక్కడ మాట్లాడడం అసమంజసంగా ఉంటుందనే విషయం తెలిసి, ఆ విషయానికి సంబంధించిన legislation తేవడం అక్రమం. ఆవేళ ఈ objection రావడంవల్ల ఈవేళ ఈ sentence తీసివేసినారు. ఇది మంచి పనికాదు. మాతో చెప్పితీయాలి. Leave to introduce రోజున బిల్లు ఈ మోస్తరుగా publish చేశారు. ఈ రోజున అచ్చువేసినప్పుడు ఈ sentence పలానా కారణంచేత తీసివేశాము అని అయినా చెప్పాలి ఏమి లేనిదే rule, rule గానే అట్టేపెట్టేసి ఈ సభయొక్క గౌరవాన్ని పాటించకుండా, sentence తప్పించేసి నుళ్ళీ మామూలుగా మొన్నటి బిల్లు అచ్చువేశాము అని చూపించేటట్లయితే మనం దేనిమీద depend కాగలము. గవర్నమెంటు వారైన documents అవి తీసుకు వచ్చినట్లయితే వాటి మీద మేము value ఉంచుతాము. మొన్న publish చేసిన బిల్లే యివ్వాళ వచ్చినది అనుకుంటాము. ఆ నమ్మకానికి వీలులేకుండా యివ్వాళ అచ్చువేసేస్తూ చటుక్కున అందులో crucial sentence తీసివేశారు కాబట్టి noteచేశాము. లేకపోయినట్లయితే అసలు తెలియదు. దేవిమీదైతే వాదన బయలు దేరిందో ఆ sentenceఁ తీసివేశారు ఇది చాల తప్పు ఈ మోస్తరుగా ప్రభుత్వం ఎన్నడూ కూడ చేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది introduction validityకి ఎంతవరకు వస్తుంది? Second reading discussion కు వస్తుందా? లేకపోతే యిది republish చేయాల్సా అని ఆయన point of order raise చేశారు. తమరు ruling యివ్వవచ్చు. ఈ మోస్తరుగా యిటువైన ఎప్పుడూ కూడ చేయవద్దు అని, మంత్రిగారు officeకు

direction యిస్తారని నా సంపూర్ణమైన నమ్మకంతో ఈ నాలుగు మాటలు చెప్పాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:– Point of order ఏమిటో నాకు తెలియలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:– Point of order ఆయన raise చేశారు. దాని మీద మీరు ruling యివ్వండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:– అది repeat చేయమని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:– Leave of the House మనం యిచ్చి నటువంటి బిల్లు ఏదైతే ఉన్నదో అది యధాతధంగా రాకుండా దానిలో crucial point ఏదైతే మేము తీసుకు వస్తున్నామో దానిని అందులోనుంచి తీసివేసి తీసుకు వచ్చే హక్కు ఎవరికీ లేదు. అది property of the Assembly స్పీకర్ గారుకూడ మార్చడానికి వీలులేదు. స్పీకరుగారికి మార్చడానికి హక్కు ఉన్నది అంటే ఎట్లా? Leave of the House కు పూర్వం యిచ్చిన దానిలో మార్చడానికి తప్పితే తరువాత మార్చడానికి వీలులేదు అని clear గా legislation లోనే ఉన్నది. ఇందాక చదివి వినిపించాను. మళ్ళీ చదివి వినిపించాలి అనేటట్లయితే చదివి వినిపిస్తాను.

Rule 97: "Any member desiring to move for leave to introduce a Bill, shall give notice of his intention, and shall, together with the notice, submit a copy of the Bill and an explanatory Statement of Objects and Reasons which shall not contain argument:

Provided that the Speaker may, if he thinks fit, revise the Statement of Objects and Reasons"

అధ్యక్షా, తమరు యిందాక లేరు కాబట్టి, repeat చేయమన్నారు కాబట్టి repeat చేస్తున్నాను.

"If a motion for leave to introduce a Bill is opposed..." Leave of the House అడగాలి. ఆ తర్వాత procedure ఏమిటంటే— "As soon as may be after leave to introduce a Bill has been granted, the Bill with the Statement of Objects and Reasons shall be published in the Gazette.

Provided that the Speaker may order the publication of any Government Bill with Statement of Objects and Reasons

in the gazette although no motion has been made for leave to introduce ....."

అంటే ఏమిటి? అప్పటికీ రాలేదు. అయితే అది గవర్న్మెంటు బిల్లు కాబట్టి స్పీకర్ గారు గనుక పర్మిషన్ యిస్తే అప్పుడు introduction అక్కరలేదు.

"...and in such a case it shall not be necessary to move for leave to introduce the Bill..."

Mr. Deputy Speaker: If no motion has been made it shall be not necessary to move for leave to introduce the Bill and if the Bill is afterwards introduced, it shall not be necessary to publish it again.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I entirely agree, Sir. I am completely respecting it. There is no question about it So, what is the procedure? First, I send a Bill. Then the hon. Speaker looks to it. If he finds any procedural or grammatical mistake or anything, he can absolutely change the whole thing or re-write or do anything. But when it is left to the leave of the House, then it comes to the leave of the House But the hon. Speaker has the right to say that it can directly go to the press. Here what happened is : it is left to the Assembly to give the leave of the House. So, the property has come to the Assembly. As such the leave of the House was given from 'A' to 'Z' -- not a comma was changed, not a paragraph was changed. Then it goes to the press. Then only the Bill is accepted with the objects and reasons. So no body — either the Government or the hon. Speaker -- can touch it. The absolute authority is the Assembly and if it is necessary to change the Government has power only when it comes in the introduction stage when they can move an amendment stating that in the objects and reasons there is a certain amendment. So they can move it. But when once it is being brought for leave of the House, when once it has given the leave and when it is printed, no iota or comma or paragraph can be changed. No power is given according to rules. As such, I say Government has tampered with the statement and here it is the violation of the rules.

Mr. Deputy Speaker : Read rule 263 on page 78 -- Residuary Powers.

Sri Vavilala Gopalakrishanyya : No, Sir. Please excuse me. Residuary powers are only for any contingency. But here there is no contingency at all. They are for contingencies which are not provided for.

Mr. Deputy Speaker : There is nothing like that. The rules says : "All matters not specifically provided in these rules and all questions relating to the detailed working of these rules shall be regulated in such manner as the Speaker may from time to time direct "

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Yes, what is that ? I say residuary power is there when specifically it is not mentioned. When specifically it is clear, the hon. Speaker or any body has no right to touch even a paragraph or comma of it.

Mr. Deputy Speaker : It does not say that. It is not there. He could give a directive. .....

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : No, Sir. No Sir. Please excuse me.

Mr. Deputy Speaker : There is that implied meaning in that. It it expressly said. .....

(శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు:— వారు అంటున్నట్లు— 'Specifically' ఎక్కడ వున్నదో చెప్పమనండి.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: It is the specific provision there, for "Bills originating in the Assembly". There is not even an iota of doubt. It is as specific as any thing. In the proviso to rule 97, it is specifically said : "Provided that the Speaker may. if he thinks fit, revise the Statement of Objects and Reasons". At what stage ? .....

Mr. Deputy Speaker : There is no such thing 'at what stage'. It is not mentioned.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : No, Sir. Rule 97 in the rule when it was left to the House. It has come to the House. The hon. Speaker was kind enough to leave the paper to the leave of the House. So, it has come to the leave of the House. Leave of the House was given. At this stage nothing has come. The point is right in time the leave of the House was taken and even the hon. Speaker or the hon. Minister who is in charge, never mentioned : 'I want to change it'. If it required change, they could have changed only at the introduction stage. As such there is no provision any where. It is very specific that when the Bill goes to the press, no body can touch. If it is touched it is touching the property of the Assembly and no body is entitled to it.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— తమరు 263 చూడమన్నారు.

Rule 263 లో "All matters not specifically provided in these rules..." ఇప్పుడు యీ విషయంలో "Specifically provided" కాలేదు అని చెప్పడానికి ఎక్కడా అవకాశం లేదు. స్పెసిఫిక్‌గా మోహన్ ఒక బిల్లు leave of the House కొరకు తీసుకొచ్చినప్పుడు ఏమి చేయాలనేది స్పష్టంగా చెప్పారు. Leave of the House లేకుండా స్పీకరుగారు ఏమి చేయవచ్చు అనేది చెప్పారు. స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పనప్పుడు స్పీకర్‌గారు ఏమైనా చేయవచ్చుగాని, స్పెసిఫిక్‌గా యిందులో చెప్పారు కాబట్టి—

మిన్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— Residuary powers వున్నవి కాబట్టి—

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— "Specifically" అని యిందులో వున్నది.

మిన్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఎక్కడ ఉన్నది ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— తమరు దీని నొకసారి గమనించండి :

"Provided that the Speaker may order the publication of any Government Bill with the Statement of Objects and Reasons in the Gazette although no motion has been made for leave to introduce the Bill." తమరు యీ భాగాన్ని కలిపి చదవాలి.

No motion is made ఇప్పుడు motion ఒకటి move అయింది. Motion is moved. తరువాత తమరు చూడవలసింది — ఒక బిల్లు డ్రాఫ్టుతో House

యొక్క approval పొందింది. House యొక్క approval పొందిన డ్రాఫ్టును ఎవరైనా change చేయవచ్చునా? Can any body change it?

Mr. Deputy Speaker:- The Speaker.

Sri G. Latchanna :- The Speaker has no power.

Mr. Deputy Speaker:- Provided that the Speaker may, if he thinks fit, revise the statement of objects and reasons.

Sri G. Latchanna :- When no motion is made. తమరు ఆ క్లాజు కలిపి చదవాలి.

Mr. Deputy Speaker:- "Any member desiring to move for leave to introduce ..

Sri G. Latchanna:- "When no motion has been made for leave to introduce the Bill" అని స్పష్టంగా వున్నది.

"When no motion is made to take leave of the House for the Bill" అని అన్నప్పుడు స్పీకరుగారికి రైట్ వున్నది. Motion ఒకటి House approve చేసిన తర్వాత, మూడు రీడింగులు pass అయిపోయిన తర్వాత స్పీకరుగారు, చీఫ్ మినిస్టరుగారు కూర్చొని ఆ సెక్షన్స్ మార్చేయ వచ్చునా?

Can they do it ? What is this ?

Sri Tenneti Viswanatham :—It has been our misfortune, during the last two or three days.....

Mr. Deputy Speaker :— That there are two or three points of order coming on.....

Sri Tenneti Viswanatham :—No, what I am saying is : all on a sudden, some thing is thrown and it is read absolutely disjointed.

Mr. Deputy Speaker :—But what is changed here ? It is a change in the statement of objects and reasons.

Sri Tenneti Viswanatham:- Please let me say. They have made beautiful points. It is our misfortune that they are

not appreciated. One should thank them for bringing to light these great and subtle points. ఇద్దరూకూడా, లచ్చన్నగారు, వాఁలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు కూడా – they have made beautiful points తీసుకొచ్చారు దానికి తోడు ఇప్పుడేమి అంటున్నారు? Statements of objects and reasons మార్చడానికి power వున్నదని dis jointed గా, ఆకస్మాత్తుగా ఒక రూలు తీసుకుని తాము చదివేశారు. So, we are in great difficulty now. మీరు చదవక పోయినా బాగుండేది. Leave of introduction అడగనప్పుడు అది ఆయన ప్రాపర్టీ. వచ్చిన తర్వాత అది అసెంబ్లీ ప్రాపర్టీ అయింది. నేను చెప్పినట్లుగా—

When once it has come to that stage, it is like another man's wife : no body else can touch it అది తీసుకొచ్చి అచ్చు వేయడంలో కొన్ని sentences తప్పించడం అది చాలా అక్రమం. ఈ రూలు దానికి apply కాదు. ఆ పుస్తకం పుచ్చుకుని అది మీ అంతట మీరు చదవండి దయచేసి.

Mr. Deputy Speaker:— Provided that Speaker—

శ్రీతెన్నేటి విశ్వనాధం:— పొర్హిబిటెడ్ ముందు...ప్రొవిజో చదవండి. లీవ్ టు ఇంట్రడ్యూస్ అడగని సందర్భంలో ప్రవేశిన ప్రొవిజో అది. లీవ్ టు ఇంట్రడ్యూస్ అడిగినతరువాత, లీవ్ హౌస్ యిచ్చిన తరువాత అది హౌస్‌లోనే గాని మార్చడానికి వీలులేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— స్పెసిఫిక్‌గా ఎక్కడా లేదుకదా, వుంటే చూపండి. లీవ్ యిచ్చిన తరువాత, మార్చడానికి స్పీకరుగారికి హక్కు లేదని ఒక సెంటెన్సు చూపించండి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— స్పీకరుగారికి హక్కులేదు. మంత్రిగారికిలేదు. మీకు, నాకుకూడ ఆ హక్కులేదు. ఆ హక్కు హౌస్‌కు ఉన్నది.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— అది ఎక్కడ వున్నదో

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఎక్కడవుందంటే ... కుందేటికి కొమ్ము వెతకమంటే ఎట్లా?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— స్పెసిఫిక్‌గాలేదు కనుక రెసిడ్యువరీ పవర్స్ వస్తాయి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— రెసిడ్యువరీ పవర్ స్పెసిఫిక్‌గా ఒక ప్రొసీజర్ ప్రిస్క్రైబ్ చేసినదానికి కాదు. ఏదీ ప్రిస్క్రైబ్ చేయకుండా వుండిపోయే దానికి రిసిడ్యూవరీ పవర్ వస్తుంది. ఇక్కడ లీవుకు అడగకముందు ఆయన మార్చవచ్చును అని వున్నది

By implication it is absolutely clear that he can do nothing else after once leave of the House is taken.

అంతకంటె స్పెసిఫిక్‌గా ఇండియాలో ఎవరూకూడ చెప్పలేరు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— తమ కన్వెన్షన్ కరెక్టు అని తీసుకుంటేకూడ ఒకసారి లీవ్ —పర్మిషన్ యిచ్చినతరువాత స్పీకరుగారికి ఆబ్జక్ట్స్ అండ్ రీజన్సులో మార్చడానికి...

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— రూల్సులో ఎక్కడకూడ మనిషికి రెండుకాళ్ళు వుండాలనిలేదు.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:— పట్టుదలలకు వచ్చి రూల్సుకు భంగంగా, ఆచరణకు భంగంగా సాగిపోవడానికి సిద్ధపడితే చెప్పడానికిలేదు. కాని సాధారణంగా పేపర్ లెయిడ్ ఆవ్ ది టేబిల్ ఆఫ్ ది హౌస్ ఉన్నట్లయితే అది హౌస్ ప్రాపర్టీ అనేది స్పష్టం. అనేక సందర్భాలలో చైర్ నుంచి రూలింగ్స్ యివ్వడం, రూల్సులో వుండడం జరిగింది. ఇది పేపర్ లెయిడ్ ఆవ్ ది టేబిల్ కూడ కాదు, మోషను రూపంలో లీవ్ ఆఫ్ ది హౌస్ కోరి, లీవ్ తీసుకున్నారు. పబ్లిష్ చేయడానికి ప్రభుత్వానికి పర్మిషను యిచ్చాము.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— మీరు ఇందాక చెప్పినదే రిపీట్ చేస్తున్నారు...

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:— రెసిడ్యువరీ పవర్స్ అన్ని సందర్భాలలోను వాడుకోవటానికి అధికారం ఉన్నదనే పద్ధతిలో మాట్లాడుతుంటే మరి రిపీట్ చేయవలసివుంటుంది లీవ్ ఆఫ్ ది హౌస్ పొందినదానిని ఛేంజి చేయడానికి స్పీకరుకు ప్రత్యేకాధికారం వున్నది అనుకోవడం భ్రమ, అది సరైనదికాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— పవర్ వుందన్నారు, మీరు స్పీకరుగారిని అడిగారా?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:—అడిగాను. అడిగిన తరువాత వారు డైరెక్షను యిచ్చారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—రైటో, తప్పో — మీరు చేశారంటే మేము మామూలుగా వూరుకుంటాము.

శ్రీ జి లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, ఇందులో రూలు స్పెసిఫిక్‌గా ప్రాసుకున్నాము. హౌస్ అప్రూవ్ చేసిన డ్రాఫ్ట్ మార్చకూడదని ఎక్కడయినా వున్నదా అని తమరు ప్రశ్న వేశారు. మార్చవచ్చునని ఇందులో లేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— రెసెడ్యువరీ పవర్‌లో తీసుకోవచ్చునని.....

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఒక ప్రొసీజర్ స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పనప్పుడు అది వస్తుంది. మోషను లేనప్పుడు స్పీకరుగారు ఏమి చేయవచ్చునో 97 లో చెప్పారు. 103 లో మోషన్ ఉన్నప్పుడు ఏమిచేయాలో చెప్పారు. అట్లా చేప్పినప్పుడు ఇది స్పెసిఫిక్‌గా లేదని ఆర్గుమెంటు తేవడం సవ్యమైనది కాదని నా మనవి. స్పెసిఫిక్‌గా వున్నది.

Mr. Deputy Speaker:—Anyway we shall cut short the discussion; the Speaker has allowed it.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— రూలు 91 లో..... "A member in whose name a resolution stands on the list of business may, when called on, withdraw the resolution in which case he shall confine himself to a mere statement.

(2) A member who has moved a resolution or amendment to a resolution, shall not withdraw the same except by leave of the Assembly.

Mr. Deputy Speaker :— It is not amendment or any resolution that he is withdrawing. Neither the Amendment is being withdrawn nor the resolution is being withdrawn. It is only change in the statement of Objects.

Sri V. Visweswara Rao :—He moved the motion in the form of a Bill. This is a Bill; by a motion he moved it.

Mr. Deputy Speaker:—He has not made any amendment in the Bill itself – only the Statement of Objects is changed.

Sri V. Visweswara Rao :— Even the statement of objects – it is part of the Bill. We generally accept the statement of objects along with the Act.

*Mr. Deputy Speaker :—*It does not form part of the Bill.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అసలు స్టేట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఆబ్జక్ట్స్ అండ్ రీజన్స్‌లో ఎందుకు మార్చదలచుకున్నారు? అది వున్నట్లయితే బిల్లుకు fatal అనేనా ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—స్టేట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఆబ్జక్ట్స్ బిల్లు ఉద్దేశాలు ఎక్స్‌ప్లయిన్ చేయడానికి నోటినుంచి చెప్పడానికి..... బిల్లులో ఇంట్రడ్యూస్ చేస్తారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—మొదట పబ్లిష్ చేసిన అబ్జక్ట్స్ అండ్ రీజన్స్‌లో ఒక సెంటెన్స్ వున్నది. అది ఎందుకు తీసేస్తామన్నారు దానికి కారణం వారు చెప్పలేదు. స్పీకరుగారికి చెప్పాము వారు ఒప్పుకున్నారు అనికూడ చెప్పలేదు. చెప్పకుండా అచ్చువేసి తెచ్చారు. ఇది రాంగ్ ప్రొసీజర్. తమరు ఆలోచించండి. ఆ సెంటెన్సు వుండడంవల్ల బిల్లుకు, డిస్క్రషనుకు ఫాటల్ అవుతుందని మనసులో అనుమానం వుండడం వల్లకదా ఆ సెంటెన్సు తీసేశారు. ఆ సెంటెన్సుతోపాటు హౌసులో లీవ్ తీసుకున్నారు.

Speaker also is bound by the Rules.

మీరుచేస్తే మేము ఏమి చేస్తామండి అని కరెక్టేకి అన్నాను.

That does not mean that we should systematically violate rules although we have no power to do it.

అచ్చన్నగారు చెప్పినట్లు బిల్లు ఇంట్రడక్షను అయినతరువాత ఏమి చేయాలో అందులో ప్రొసీడున్నది. బిల్లు ఇంట్రడ్యూస్ కాకపూర్వం వున్న ప్రొవైజో మీరు చదువుతున్నారు, ఇది చాలా ఆక్రమమైనదికాబట్టి Government must make some amends.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— స్పీకరుగారు ఎట్లాగూ అలా చేశారు...

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—We are grateful to you for the information. కాని మీ రీజనువల్ల తీసేశామన్నారు?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఏ రీజనువల్ల తీశారో— Now that h wanted to know whether the Speaker has allowed or not I just gave the information. The Speaker allowed it.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— ఇంతసేపునుంచి యిది జరుగుతుంటే వారేమీ చెప్పలేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ వచ్చినందువల్ల చెప్పలేదను కుంటాను...He would say on the floor of the House.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి:— మంత్రిగారేమయినా చెబుతారేమోననికూడ అడిగాము.

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు:— పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్ రెయిజ్ అయిన ప్పుడు అది ఎక్స్‌ప్లనేషన్ వల్ల సాల్వ్ అయ్యేదికాదు. రూలింగువల్ల సాల్వ్ అవు తుంది. వారు పాయింట్ ఆఫ్ ఇన్‌ఫరమేషను అడిగితే చెప్పడానికి అవకాశం వుండేది. వారు tamper చేశారని ప్రారంభిస్తేమేము చెప్పేది ఏమి వుంటుంది? వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు tamper అనికూడ అన్నారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— పాయింట్ ఆఫ్ ఇన్‌ఫరమేషన్ అడగలేదు.

(Mr. Speaker in the Chair)

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనా ం:— అధ్యక్షా, ఇందులో స్టేట్‌మెంటు ఆఫ్ ఆబ్జక్ట్స్ అండ్ రీజన్సులో ఒక సెంచెన్సు తాము తీశేశారుట. అది మొదటిలో వారు చెప్పినా కొంతవరకు బాగుండును. డిస్కషనుకు వచ్చాక మధ్యలో స్పీకరుగారు అలా చేశారు అన్నారు. స్పీకరుగారికి పవర్ వుందాలేదా అనే పాయింటు యిది. అసెంబ్లీలో లీవ్ ఫర్ ఇంట్రడక్షన్ యిచ్చిన తరువాత బిల్లుకు ఫాటల్ అయిన సెన్టెన్స్ తీసేయడానికి స్పీకరుగారికి కూడ పవర్ లేదని నా [illegible] పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్ తెచ్చాము. వారే మొట్టమొదటలో యీ బిల్లు పబ్లికేషనులో, ఇట్లా జరిగింది. సెంచెన్సు తీసి పబ్లిష్ చేశాము, స్పీకరుగారి పర్మిషను తీసుకున్నాము, అని చెప్పినట్లయితే యీ డిస్కషను మరొకవిధంగా వెళ్ళును. మధ్య ఎంక్వయిరీలో వచ్చింది స్పీకరుగారు తీసేశారని. ఎందుకు తీసేశారు అనేది వారు చెప్పలేదు. టాంపర్ అనేమాట వాడారు కాబట్టి మేము మాట్లాడదలచుకో లేదు అంటున్నారు. జరిగినదానిని మంత్రులు చెప్పడం విధాయకం. స్పీకరుగారికి

నా మనవి ఏమంటే—ఉన్న రూల్సుప్రకారం కూడ లీవ్ ఫర్ ఇంట్రడక్షన్ వాస్ గ్రాంట్ చేసినప్పుడు తామునూడ మార్చడానికి వారికి పర్మిషను యివ్వకూడదని.

శ్రీ ఎ. ని నుబ్బారెడ్డి:— వారు మాట్లాడుతూ ఇది జమాబందికాదు అని చెప్పారు. అది ఎట్లా రిలవెంటో, తాము దయవుంచి దానిని గురించి...

శ్రీ తెనేటివిశ్వనాధం:— జమాబంది అనే మాట నేను వాడలేదు. I never used that term.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— ఇప్పుడు రెవిన్యూ ఏమీలేదు. జమాబంది యిప్పుడు ఎందుకు వస్తుంది?

Mr. Speaker:— That is all right; now that he says he has not used any such word.

శ్రీ ఎ. ని నుబ్బారెడ్డి:— జమాబంది అన్నారు, సర్. చేపు రికార్డులో వుంటుంది, తీసిచూడాలి. వారు మరచిపోయారేమో.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— Objects and reasons కు amendments ఏమి ఉంటాయి?

Mr. Speaker:— Nothing prevents the members from moving an amendment.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :— Statement of objects and reasons కు amendments లేవు. Addition లేదు; subtraction లేదు. It does not form part of the bill.

Mr. Speaker:— Mr. Visweswararao differs from that.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— May be – నా view మనవి చేస్తున్నాను. Probably, I am wrong, దీనికి amendment లేదు.

Mr. Speaker : Let me explain the position because I was myself responsible for these changes. I have got to give the correct facts to the House. You expect me to give correct facts to the House. So after I give full information then the House is at liberty to say what it likes. Perhaps it is after the leave of the House was obtained, some of the concerned

officers connected with the drafting of the Objects and Reasons of the Bill approached me and explained to me that certain changes were necessary. I was myself convinced that these changes were necessary. So I gave permission. Now the question that arises is whether once leave of the House has been obtained for publication of the Bill, the Speaker has got powers to allow any changes either in the body of the Bill or in the Objects and Reasons. That is the only point that has now arisen for consideration. I honestly felt that I had powers to do it. That is why I did it - not that I would be in any way infirnging the rights and powers of the members of the House. So I honestly felt I had a right. So far as the rule itself is concerned, that is not very clear - whether after the leave has been obtained, the Speaker can make any changes,- either before or after. Anyhow once notice has been given for leave of the House they say the Speaker may make some changes. The very rule itself is not clear - whether before or after obtaining leave of the House. I feel that I was perfectly justified in ordering the change. But if you feel that consequent on these changes, the entire spirit and meaning of the Objects and Reasons of the Bill itself has been changed, then it is entirely a different matter. It is open to the House to bring forward any amendments if they choose to. Even for Objects and Reasons I do not know whether amendments are allowed.

An Hon. Member:-It has got a vital connection with the validity of the Bill. Otherwise we would not have thought about this.

Mr. Speaker:—Quite true; I never exercised my thought over all this. I would only request the members not to take very serious notice of it and if any of them feel that their rights have been infringed, I would only say that it was not my object at all.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— తప్పకు చెప్పిన తరువాత ఏమి చేయగలం ఇరకాటంలో పడ్డాము. Infringement మాకు కాదు; Public కు జరిగింది. తమకు convincing గా చెప్పారు. మీరు agree అయినారు. ఏది అయితే తప్పు

చేసారు అనుకున్నారో మీరు దానిని ఉమించారు. ప్రజలకు జరిగిన తప్పుకు మాత్రం ఉమించలేదు

మిస్టర్ స్పీకర్:– ప్రజలకు ఇంతవరకు తప్పు జరుగలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:– జరిగింది. ప్రజలకు అన్యాయం జరక్కపోతే బిల్లు రాదు.

Mr. Speaker:—The rule itself is not very clear – whether after leave is given the Speaker can change or not.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:– స్పీకరును పూర్తిగా మేము respect చేస్తున్నాము.

Mr. Speaker:— It is time; we have to finish before 1-30 p.m.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—With all the respect we command we have to bow before you.

Mr. Speaker:—With all due respect to all of you, without meaning anything I have granted permission.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:– ఏమీ చెప్పలేని అయోమయస్థితి పర్వరచి మీపై మాకు ఉన్న గౌరవం అమోఘమైనది, జరిగిన అన్యాయం తీరనిది. మీరు చేశారంటే కళ్ళ నీరు చెట్టు కోవడం తప్ప చేయగలిగింది లేదు.

Mr. Speaker:—Having given permission, I don't want to say that I have not granted permission. I have granted permission; there is no question of going back on that.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:– అదే చిక్కు అయినది.

Mr. Speaker:- Now that I have told that I have given permission you go to the next thing.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:– 97 రూలు లోని ప్రొవైజో ప్రకారం పర్మిషన్ ఇవ్వవచ్చునని అనుకుని తమరు ఇచ్చి ఉండాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:— పర్మిషన్ ఇచ్చినప్పుడు నేను రూల్స్ అన్నీ చూడలేదు neither this rule nor the residuary powers. Powers ఉన్నాయో లేదో చూచిన తరువాత, చదివిన తరువాత పర్మిషన్ ఇవ్వలేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— మీరు పర్మిషన్ ఇచ్చారు. Legal position ఏమిటంటే objects and reasons amend చేసే వాళ్ళు before it is introduced స్పీకరుకు ఉంది.

Mr. Speaker:— That is not clear from the rule itself. రూలును బట్టి చూస్తే clear గా లేదు

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:— The rule runs like this "Notice of the motion for leave to introduce the Bill. – Any member desiring to move for leave shall give notice of his intention and shall together with the notice, submit a copy of the Bill and the explanatory statement of objects and reasons which shall not contain argument, provided the Speaker may if he thinks fit revise the statement of objects and reasons."

Mr. Speaker:—You are adding something which is not there.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—No, Sir; according to the rights of the House and as the interpretation of the rule goes it seems the Speakar can amend the aims and objects before leave is given.

Mr. Speaker:— If that is there, there is no dispute with you. Unfortunately it is not there. –"before leave is granted." మీరు చెప్పిన పదం ఇందులో లేదు. ఉంటే తగాదాయేలేదు. It is not there.

శ్రీ వి. లచ్చన్న:— స్పష్టంగా లేదు కాబట్టి right ఉండవచ్చుననే భావంతో consent ఇచ్చాము అన్నారు. తరువాత చర్చించడానికి ఏమీలేదు. అయితే ఒక doubt create అవుతుంది. Draft కు House leave తీసుకున్న తరువాత printing కు వెళ్ళినపుడు స్పీకరు consent తో మార్చవచ్చుననే convention create అయినది. అట్లాగే మూడవ రీడింగ్ అయిన తరువాత bill publication కు వెళ్లిన తరువాత కూడా మార్చవచ్చునా అనే doubt వస్తున్నది.

Mr. Speaker:- No – మనం ఏ స్టేజిలో ఉన్నామో ఆలోచించాలి. First reading, third reading అయినది. తరువాత మార్చడానికి ఎవరికి అధికారం లేదు, ఇప్పుడు first reading కూడా అయిపోలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:- చేయడానికి అధికారం లేదని రూల్సులో స్పష్టంగా లేదు. మూడవ రీడింగ్ తరువాత పబ్లికేషన్‌కు వెళ్ళినపుడు స్పీకర్ మార్పు చేయ కూడదని ఎక్కడా చెప్పబడలేదు కాబట్టి చేయవచ్చునని అర్థం రావచ్చును కదా !

Mr. Speaker:- He has pointed out Rule 144; it does not apply here – i e., "After a Bill is passed by the Assembly, if there are any patent errors or mistakes, the Speaker has always got a right to rectify" అది apply కాదు.

Anyhow you bear all these things in mind at the time of amending rules. We will get them amended.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- తీరని అపకారం జరిగిపోయింది.

Mr. Speaker:—I do not know what incalculable harm is done.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—హైకోర్టుకువెడితే ఆ sentence అక్కడ వుంచే clear గా verdict వారికి అనుకూలంగా వచ్చేది. హైకోర్టులో ఉన్నది కాబట్టి సవరణ తెచ్చామంచే తప్పకుండా అనుమానం కలిగిస్తుంది

Mr. Speaker:— The House is adjourned to 8-30 a m. tomorrow.

1-30 P.M. The House then adjourned till Half past Eight of the clock on Tuesday, the 7th July, 1964.